

Revista ECONOMICA

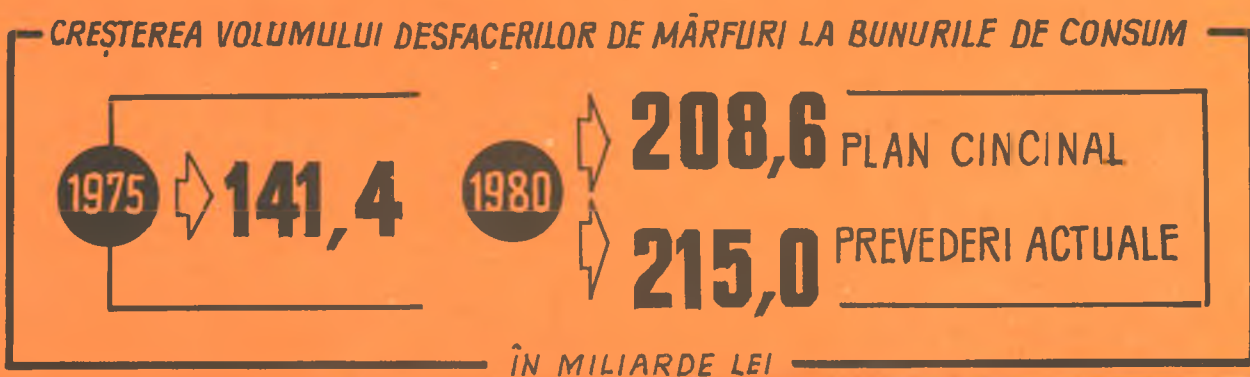
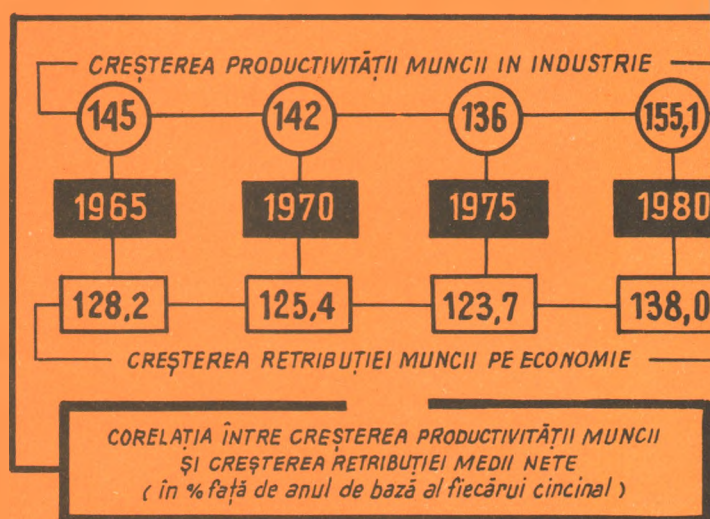
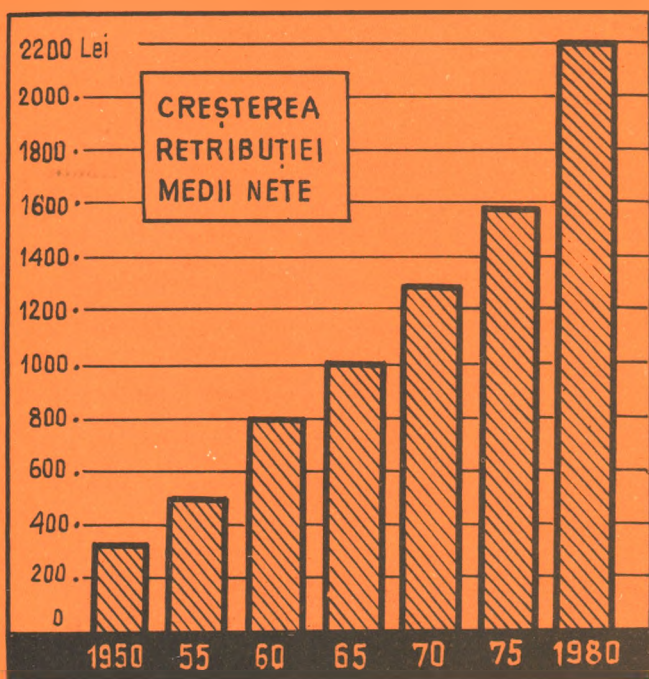
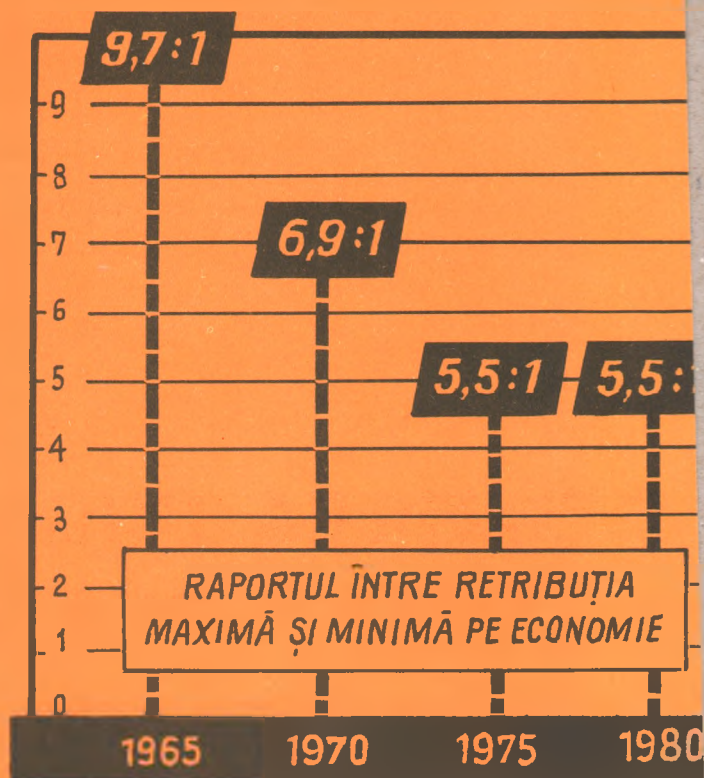
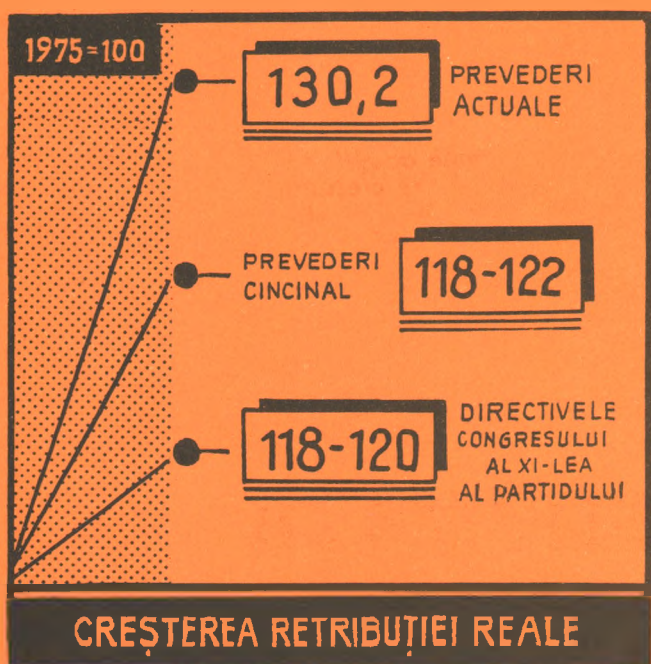
ORGANUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

relația productivitate · creșterea retribuției
metodele conducerii colective
valorificarea resurselor naturale

*economia
de
energie*

DATE ELOCVENTE CU PRIVIRE LA CREȘTEREA SUPLIMENTARĂ A VENITURILOR OAMENILOR MUNCII

„Majorarea suplimentară a retribuțiilor personalului impune adoptarea unor măsuri deosebite pentru realizarea unor ritmuri superioare de creștere a productivității muncii în ramurile producției materiale, folosirea mai eficientă a forței de muncă în toate sectoarele de activitate economică și social-culturală”.

(Din Programul de creștere a retribuției și altor venituri, a nivelului de trai al populației în cincinalul 1976—1980).

SEMNIFICAȚIILE UNEI CORELAȚII ECONOMICE DE BAZĂ SPORIREA PRODUCTIVITĂȚII — CREȘTEREA RETRIBUȚIEI

OLITICA PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN de edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate în țara noastră realizează prin dezvoltarea impetuoasă a forțelor de producție, perfecționarea continuă a relațiilor socialiste de producție, și acestea fiind procese oglindite de marile transformări pe care le cunoaște în structura economică și socială a țării. În acest fel se întărește baza solidă pentru transpunerea în viață a principiului retribuției corespunzător cantității și calității muncii depuse, în spiritul eticii și echității socialiste, pentru ridicarea nivelului de viață material și spiritual al oamenilor muncii.

Directiile și orientările generale stabilite de Congresul al IV-lea al partidului în domeniul creșterii nivelului de viață al oamenilor muncii s-au concretizat în prevederile planului cincinal pentru perioada 1976—1980. Astfel, în legea de adoptarea planului cincinal, retribuția reală a personalului din economie prevăzută să crească în anul 1980 cu 18-20% față de anul 1975. Creșterea retribuției reale a fost stabilită să se realizeze în exclusivitate prin sporirea retribuției nominale. Iar aceasta pe următoarele căi principale: prin efectul extinderii în anul 1976 timpii de acțiune de majorare a retribuțiilor încheiate în anul 1975, prin acordarea de trepte, gradații și prin treceri în tranșe superioare de vechime, precum și prin acțiuni speciale de majorare generală a retribuțiilor.

Amplificarea resurselor economice — baza majorării retribuției

ÎNCA ÎN EXPUNEREA SA la Consfătuirea de lucru de la Comitetul Central al Partidului Comunist Român din 27-28 decembrie 1976, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta că „pe baza rezultatelor obținute până acum în reducerea consumurilor materiale și a cheltuielilor, apar posibilități suplimentare atât în ceea ce privește dezvoltarea mai rapidă a unor sectoare și completarea unor locuri înguste, cât și începerea unor noi investiții în diferite domenii. Aceasta va permite obținerea unei producții suplimentare în acest cincinal și, totodată, construirea a încă circa 3.000 de noi locuințe, precum și alocarea unor fonduri însemnate — de cca. 10 miliarde lei — pentru creșterea mai accentuată a veniturilor oamenilor muncii”. În acest spirit, pe baza rezultatelor obținute în primul an al cincinalului, precum și pe baza rezultatelor lunii ale anului 1977, având în vedere și măsurile luate pentru creșterea eficienței activității economice, au fost scoase în evidență noi posibilități și resurse pentru creșterea mai accentuată a veniturilor oamenilor muncii, comparativ cu prevederile planului cincinal. Astfel, rezultatele măsurilor aplicate pentru reducerea costurilor investițiilor pe întregul cincinal au permis ca fondurile alocate în cincinal pentru majorarea retribuției să fie suplimentate cu 10 miliarde lei. În același timp, pe baza indicațiilor date de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de a gospodări mai bine fondurile sociale de consum, s-au reanalizat sumele respective alocate în plan

și în buget pe întreaga perioadă a cincinalului, rezultând posibilitatea redimensionării acestora într-o proporție însemnată și alocării fondurilor eliberate la fondurile destinate majorării retribuțiilor. **S-au creat astfel condiții pentru creșterea mai mare a veniturilor directe ale personalului muncitor.**

Reflectând în noile condiții create, preocuparea constantă a partidului nostru pentru ca prin dezvoltarea accelerată a economiei să se asigure temeiul pentru ridicarea tot mai substanțială a nivelului de trai material și spiritual al oamenilor muncii de pe întreg cuprinsul țării, recent Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. a aprobat **Programul de creștere a retribuției și a altor venituri, a nivelului de trai al populației în cincinalul 1976—1980**, cu nivele superioare celor prevăzute inițial. Așa cum rezultă din acest program, principalele criterii care se află la baza creșterii retribuțiilor în acest cincinal, respectiv la baza majorării generale a acestora în perioada 1977—1980, pot fi rezumate astfel:

- creșterea retribuției nominale nete în anul 1980 cu 38% față de anul 1975, ceea ce asigură realizarea unei creșteri cu 30,2% a retribuției reale;

- îmbunătățirea coeficienților de ierarhizare între retribuțiile tarifare ale muncitorilor din diferite ramuri ale economiei naționale, astfel încât să se asigure corelații mai bune între acestea, stimulând cu prioritate ramurile cu condiții grele de muncă, cele care în etapa actuală au o dezvoltare accelerată sau întâmpină greutăți în asigurarea cu cadre calificate;

- realizarea unei creșteri mai accentuate față de cota medie de majorare pentru muncitorii din industria minieră, siderurgică, constructoare de mașini, chimică, textile, pielărie, construcții-montaj;

- majorarea mai accentuată a retribuțiilor maiștrilor, astfel încât să se realizeze o corelare judicioasă cu retribuțiile muncitorilor din subordinea acestora. Este de subliniat modul nou în care este tratată poziția maistrului în conducerea și organizarea producției, locul pe care acesta îl ocupă în structura actuală a personalului din unitățile economice. Astfel, în programul amintit se arată că „ținând seama că prin natura activității pe care o desfășoară, maiștrii participă direct, alături de muncitori, la procesul de producție, aceștia nu vor mai fi cuprinși în personalul TESA, ci vor constitui o nouă categorie de personal tehnic productiv”;

- menținerea raportului actual între retribuția netă maximă și minimă, de 5,53:1.

Ca urmare a celor arătate cota totală de majorare în anul 1980 este cuprinsă între 33,0% în industria metalurgiei feroase și cocschimică, industria metalurgiei neferoase, a produselor din substanțe abrazive, din cărbune și grafit și 27,8% în silvicultură. Este de menționat că nivelul mediu al retribuției nominale nete prevăzută pentru anul 1980, corespunzător creșterii cu 38% față de anul 1975, cuprinde în afara majorării generale a retribuțiilor și influența creșterilor de retribuții ce se vor realiza de personalul muncitor din economie, prin promovarea în trepte, gradații, precum și prin trecerea în tranșe superioare de vechime și acordarea altor sporuri potrivit legii.

Ținând seama de importantul efort financiar al statului, într-o perioadă de timp relativ scurtă, pentru asigurarea creșterilor prevăzute ale retribuțiilor, de posibilitățile economiei de asigurare a volumului suplimentar de mărfuri și servicii în structura corespunzătoare nevoilor populației, precum și pentru corelarea cu celelalte măsuri stabilite în programul aprobat, s-a prevăzut ca acțiunea de majorare a retribuțiilor să se realizeze în două etape (1 iulie 1977 — 1 septembrie 1978 — etapa I și de la 1 februarie 1979 — etapa a II-a, care urmează să fie terminată în anul 1980), acordând o cotă de circa 55% din cota totală de majorare în prima etapă. Corespunzător acestor creșteri, volumul desfacerilor de mărfuri la bunurile de larg consum va spori cu 6,4 miliarde lei mai mult decât creșterea prevăzută în planul cincinal, iar volumul prestărilor de servicii va fi de 49,4 miliarde lei în 1980, cu 6,7% peste prevederile planului cincinal.

Devansul dinamicii productivității față de cea a retribuției

FĂCÎND O ANALIZĂ sumară a evoluției retribuțiilor pe o perioadă mai mare de timp, desprindem tendințele generale ale evoluției acesteia, care demonstrează politica consecventă a partidului nostru pentru creșterea susținută și continuă a nivelului veniturilor directe din retribuții ale personalului, cât și realizarea unui raport judicios, bazat pe principiile echității sociale, între veniturile diferitelor categorii de personal (tabelul nr. 1).

Tabelul nr. 1

Perioada	Creșterea retribuției nete			
	1965	1970	1975	1980
Indicatori	1960	1965	1970	1975
Creșterea retribuției medii nete pe economie	128,2	125,4	123,7	138,0
Raportul între retribuția maximă și minimă pe economie (în ultimul an al fiecărui cincinal)	9,7:1	6,9:1	5,5:1	5,5:1

Analizând dinamica retribuției sub aspectul corelării evoluției retribuției medii cu cea a productivității muncii, constatăm că pe măsura unei creșteri tot mai accentuate a productivității muncii, cu deosebire după 1965, se creează condițiile economice, resursele necesare unei dezvoltări tot mai puternice a economiei și pe această bază pentru alocarea unei părți ridicate din venitul național pentru fondurile de consum, pentru retribuții, a căror dinamică se menține constant ridicată, deși pornește de la nivele tot mai mari (tabelul nr. 2).

Tabelul nr. 2

— în % față de anul de bază al fiecărui cincinal	Corelația dintre dinamica retribuției muncii și creșterea productivității muncii			
	1965	1970	1975	1980
Retribuția medie netă pe economie	128,2	125,4	123,7	138,0
Productivitatea muncii				
— în industrie	145	142	136	155,1
— în construcții	131	130	146	150-156 *)
— în transporturi feroviare	127	141	128	120-126 *)

*) Nivel cincinal.

Fără îndoială că în condițiile actuale, creșterea sensibil mai mare a retribuției față de cea prevăzută în planul cincinal necesită, în mod obiectiv, elaborarea unor măsuri speciale pentru ca și productivitatea muncii în principalele ramuri ale producției materiale să crească într-un ritm mai accelerat comparativ cu prevederile inițiale pentru aceeași perioadă. În acest scop, așa cum dealtfel se subliniază în programul aprobat de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. un rol decisiv revine măsurilor energice adoptate de conducerea partidului, la inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, orientărilor și sarcinilor stabilite de secretarul general al partidului, de a se acționa cu fermitate pentru găsirea și punerea în valoare de noi căi și posibilități de sporire a productivității muncii în fiecare întreprindere, la fiecare loc de muncă, prin introducerea susținută în producție a progresului tehnic, desfășurarea unei largi acțiuni de reproiectare și modernizare a produselor, pentru reducerea costurilor lucrărilor de investiții, îmbunătățirea calității produ-

selor, reducerea continuă a cheltuielilor de producție, rentarea și creșterea eficienței întregii activități economice.

Acțiuni majore în întreaga economie pentru creșterea randamentului muncii

ÎN ACEST CONTEXT se înscrie și acțiunea largă, desigur, în cursul trimestrului I al acestui an în toate întreprinderile industriale și organizațiile de construcții-montaj, pe care analiza critică a stadiului și nivelului actual al productivității muncii și elaborarea unor programe speciale care să asigure creșterea suplimentară a productivității muncii peste prevăzutele pe anul 1977, precum și a unor măsuri de depășire a productivității muncii pe întregul cincinal. Pe ansamblu, din această acțiune au rezultat posibilități concrete de a realiza în acest an o productivitate a muncii majorată față de prevederile planului cu aproape 3% în industrie și aproape 5% în construcții-montaj. Numai extrapolarea acestor rezultate pe anii următori ai cincinalului conduce la concluzia că nivelul productivității muncii în industrie în anul 1980 va fi mai mare cu aproape 5% față de nivelul din cincinal, care va reprezenta o creștere totală față de 1975 de 55,1% față de 50,7% cât a fost stabilit în planul cincinal. În acest fel, se păstrează un raport corespunzător al dinamicii productivității muncii în industrie (155,1%) de cel al retribuției nominale nete în economie (138%).

Creșterea suplimentară a productivității muncii în ramurile arătate mai sus se va realiza prin efortul comun și susținut al tuturor colectivelor de oameni ai muncii din unitățile economice, accentul principal fiind pus, așa cum a fost de altfel stabilit și sarcina, pe introducerea în mai mare măsură a progresului tehnic, modernizarea tehnologiilor existente, reducerea volumului de muncă manuală și necalificată, mecanizarea activității de transport intern, manipularea și depozitarea materiilor prime, materialelor etc. Pe seama acestor factori se estimează că se obțină mai mult de jumătate din creșterea suplimentară a productivității muncii.

Trebuie subliniat că în acest cadru o sarcină deosebit de importantă revine organizațiilor de construcții-montaj, care următorii ani vor trebui să ridice simțitor nivelul mediu de calificare al muncitorilor, să asigure practic eliminarea muncii manuale prin folosirea eficientă a dotării tehnice existente și industrializarea proceselor de muncă.

În paralel cu toate acestea, s-au elaborat măsuri pentru perfecționarea organizării muncii începând de la fiecare loc de muncă, secție, atelier și pînă la nivelul fiecărei întreprinderi, și pentru folosirea rațională a personalului TESA. Măsurile respective vizează reducerea la strictul necesar a personalului din aparatul funcțional, trecerea acestuia în activități productive, legați mai strîns a acestuia de problemele creșterii producției și sporirii eficienței activității unităților. Se estimează că măsurile de folosire mai rațională a personalului vor influența favorabil creșterea productivității muncii. Aportul în această direcție se va concretiza prin contribuția directă la realizarea unei productivități suplimentare prin întărirea activităților de organizare, programare și conducere a producției, a cercetării și proiectării și sporirea gradului de responsabilitate pentru rezultatele economice ale întreprinderilor.

Măsurile stabilite pentru creșterea productivității muncii în industrie și construcții sînt conjugate cu cele din celelalte ramuri ale producției materiale — transporturi, circulația mărfurilor — precum și din sectoarele prestațiilor de servicii, în sensul printr-o sporire mai accentuată a productivității muncii în aceste ramuri vor fi preluate sarcinile suplimentare de activitate pe prevederile cincinalului.

În celelalte sectoare de activitate ale economiei, în învățămînt, ocrotirea sănătății, asistența socială, administrație etc., se are de asemenea în vedere, potrivit sarcinilor stabilite, utilizarea mai eficientă a personalului, prin revederea normativelor specifice de muncă și de personal, pregătirea mai bună a forței de muncă etc. Se are în vedere, totodată, sprijinirea de către personalul specializat din aceste sectoare a centralelor și întreprinderilor în rezolvarea problemelor activității productive.

Ca o concluzie a celor arătate, se desprinde necesitatea mobilizării colectivelor de oameni ai muncii în vederea creșterii suplimentare a producției și a productivității muncii, reducerea cheltuielilor de producție și de circulație, sporirea eficienței întregii activități economico-sociale. Aceasta constituie cheia înfăptuirii pe deplin a prevederilor de creștere a retribuțiilor, nivelului de trai material și spiritual al oamenilor muncii, relativându-se încă o dată justetea politicii partidului nostru de a accelera dezvoltarea economiei, de accentuare a laturilor calitative ale acesteia.

Octavian PARTENI

Comitetul de Stat al Planificării

„Partidul nostru acționează neabătut în spiritul hotărîrilor Congresului al XI-lea, al prevederilor Programului partidului punind pe primul plan al politicii sale, al întregii opere de construcție socialistă și comunistă, omul, bunăstarea și fericirea sa, făurirea unei vieți tot mai îmbelsugate și prospere pentru întregul nostru popor”.

NICOLAE CEAUȘESCU

DINAMICA COMERȚULUI I ÎMBUNĂȚĂȚIREA NIVELULUI DE TRAI

UBORDONAT nemijlocit obiectivului strategic general al
icii Partidului Comunist Român, de ridicare sistematică a
stării materiale și spirituale a întregului popor, comerțul
rin activitatea sa complexă — își aduce contribuția directă
alizarea în mod optim a întâlnirii între consumatori și prole
de care au nevoie, în condițiile unei circulații cât mai
e a valorilor materiale, cu o ridicată eficiență economică.
ici concluzia firească că perfecționarea și dezvoltarea con-
ă a comerțului socialist reprezintă o problemă nu numai
omică, ci și profund politică de mare însemnătate socială
onsecințe pozitive asupra îmbunătățirii calității vieții.

ca aproape 30 de ani de la înființarea primelor unități ale
erțului de stat din România, putem afirma cu un senti-
t de mîndrie că drumul parcurs în acești ani a însemnat
eroase realizări și profunde mutații calitative. Înfașisarea
erțului românesc de as-
diferă fundamental de
din trecut, iar dezvolta-
înregistrată în mod con-
u apare ca un rezultat
sc al marilor realizări ob-
ite de poporul român în
icarea societății socialiste.
ezvoltarea și perfecțio-
ea comerțului din țara
stră este strîns condițio-
ă de strategia creșterii
nomice adoptată și pusă cu
sevență în aplicare de
R., care are în vedere
gresul tuturor ramurilor
nomiei naționale, dezvol-
ea armonioasă a forțelor
producție pe întreg teri-
u țării, sporirea continuă a
ndardului de viață al
opulației.

uccesele incontestabile ob-
ute în ridicarea nivelului
trai sint rezultatul ne-
locit al sporirii în ritmuri
lte a produsului social și ve-
ului național; realizării unui

port optim între fondul național de dezvoltare și fondul de con-
n; industrializării socialiste și dezvoltării intensive a agricultu-
La toate acestea se adaugă un fapt de mare importanță teore-
a și practică și anume că în politica P.C.R. se realizează în
d constant echilibrul necesar între sporirea veniturilor bă-
ști ale populației și o înaltă creștere economică, cu efecte
mijlocite asupra dezvoltării ofertei și cererii de mărfuri și
vicii. Este, dealtfel, un adevăr dintre cele mai semnificative
realității românești faptul că, înscriindu-se în rîndul pri-
lor țări din lume în privința ritmurilor de creștere econo-
că pe timp îndelungat, ultimul deceniu a însemnat progrese
nsiderabile în creșterea potențialului economic al țării și în
briarea puterii de cumpărare a populației.

Vorbind despre această perioadă trebuie subliniate grija și
ocuparea permanentă a conducerii de partid și de stat, în
od deosebit a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul gene-
al partidului, președintele Republicii, pentru îmbunătățirea

continuă a aprovizionării cu mărfuri a populației, sprijinul con-
cret și constant acordat dezvoltării și perfecționării comerțului
socialist.

Pe fondul realizărilor cu totul remarcabile ale economiei
noastre naționale a sporit continuu contribuția comerțului la
satisfacerea la un nivel tot mai ridicat a variatelor nevoi de
consum ale populației, într-o continuă modificare.

Un indicator sintetic concludent — volumul vinzărilor

MAI ÎNTII, se impune a releva creșterea dimensiunilor acti-
vității comerciale, reflectată în mod sintetic în **volumul vinză-
rilor de mărfuri**, care în anul 1976 au însumat — pe ansamblul
comerțului socialist — circa **155 miliarde lei**. Față de realiză-
rile anului 1950 creșterea este de 13 ori. Amintim, de asemenea,

că în anii cincinalului 1971—
1975 prin comerțul socialist
s-au vîndut mărfuri în valoa-
re de circa 600 miliarde lei,
mai mult cu 190 miliarde lei
decît în cincinalul precedent.

Pentru a avea o imagine
mai cuprinzătoare asupra dez-
voltării comerțului, socotim
necesar să arătăm că în ulti-
mii 10 ani fondul de mărfuri
pus la dispoziția populației a
fost larg **diversificat și moder-
nizat**, ajungînd astfel să co-
mercializăm circa 250 mii pro-
duse și sortimente, ceea ce re-
prezintă mai mult decît dub-
lu față de 1965.

Astăzi, comerțul se prezintă
complet diferit și sub raportul
bazei sale tehnico-materiale,
care însumează 73 500 de
unități comerciale și de
alimentație publică, cu o
suprafață comercială utilă de
aproape 7 milioane metri pă-
trați. Dispunem de un număr
însemnat de unități moderne,
în majoritatea centrelor jude-

țene funcționează mari magazine universale, folosindu-se for-
mele moderne de vânzare.

S-au redus mult decalajele dintre județe în privința dimen-
siunilor și calității activității comerciale, precum și în ce pri-
vește vânzarea pe un locuitor.

Este de amintit contribuția adusă de comerțul cooperatist la
sate, la creșterea, diversificarea și modernizarea consumului
populației, la reducerea treptată a diferențelor dintre sat și oraș
— important obiectiv strategic al politicii partidului nostru.

Unul din elementele specifice ale activității comerciale este
prezența activă a omului, contactul permanent al lucrătorilor
din comerț cu milioanele de cumpărători. Dispunem de un pro-
gram complex de instruire și perfecționare prin forme variate
a personalului existent precum și a viitoarelor cadre de lucră-
tori pentru comerț. Subliniem că activitatea de cercetare pe
teme comerciale a cunoscut o evoluție mereu ascendentă — cu
preocuparea de a veni tot mai mult în sprijinul rezolvării în

● Caracteristici ale comerțului socialist la 30 de ani de la înființare :

- concepție modernă, funcțională în realizarea noilor edificii comerciale, în formele de vânzare ;
- tehnologie specifică, eficientă sub raport economic și social ;
- dublarea numărului de produse și sortimente în ultimii 10 ani ;
- 73 500 de unități comerciale și de alimentație publică, cu o suprafață comercială utilă de aproape 7 milioane m p.

● Mobilizarea resurselor pentru îndeplinirea obiectivelor ce revin comerțului din programele de creștere a nivelului de trai în cincinalul 1976—1980.

condiții mai bune a multiplelor probleme cu care ne confrun- am în practica curentă și pentru dezvoltarea în perspectivă.

Cu toate realizările remarcabile obținute sîntem conștienți de faptul că în comerț sînt prezente încă unele neajunsuri ce privesc organizarea desfacerii și servirii populației, repartizarea fondului de mărfuri pe teritoriu, cunoașterea cererii populației și contractarea fondului de mărfuri, administrarea și folosirea bazei materiale.

Expresii ale dialecticii dezvoltare-nivel de trai

NOUA ETAPĂ ISTORICĂ pe care o parcurge poporul nostru, în care se dă viață prevederilor înscrise în documentele Congresului al XI-lea al P.C.R. — perioada 1976—1980 va aduce cu certitudine noi realizări de seamă pe calea progresului, civilizației și bunăstării.

Sporirea continuă și apreciabilă a potențialului nostru economic în cincinalul în care ne aflăm va avea urmări dintre cele mai favorabile asupra consumului și cererii de mărfuri a populației și deopotrivă, asupra creșterii rolului economico-social al comerțului.

Oferta de mărfuri puse la dispoziția populației prin comerț va reflecta nemijlocit sporurile importante ce se vor obține în domeniul producției bunurilor de consum. Astfel, în 1980 față de 1975 se prevede ca producția industriei ușoare să crească cu 47—52%, iar producția industriei alimentare cu 45—55%.

Aceste creșteri vor permite ca — în conformitate cu prevederile **proiectului programului de creștere a nivelului de trai**. — volumul desfacerilor de mărfuri la bunurile de consum să atingă în anul 1980 215 miliarde lei, respectiv cu 52,1% mai mare decît în 1975.

Totodată, ținem să subliniem accentuarea preocupărilor privind ridicarea pe trepte superioare a calității produselor industriale și agricole în cincinalul revoluției tehnico-științifice, creîndu-se astfel condiții pentru a oferi populației un fond de mărfuri într-o structură mereu înnoită și tot mai diversificată.

Aceste modificări în **structura ofertei** trebuie văzute în relație cu modificările ce vor surveni în structura cererii ca urmare a creșterii substanțiale a puterii de cumpărare a populației. În acest sens, o semnificație aparte au prevederile recentelor proiecte de programe elaborate de conducerea de partid și de stat privind creșterea veniturilor bănești ale populației într-un ritm mai accentuat decît ritmurile inițial stabilite prin planul cincinal.

Este cunoscut că în urma adoptării în vara anului trecut a Programului privind producția și desfacerea către populație a bunurilor de consum în perioada 1976—1980 — elaborat din inițiativă și sub directa îndrumare a secretarului general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** — volumul desfacerilor de mărfuri către populație la nivelul anului 1980 a fost majorat cu 4,6 miliarde lei peste prevederile Directivelor Congresului al XI-lea al P.C.R. Pe baza recentelor programe, acest nivel va fi din nou sporit cu 7,4 miliarde, ceea ce va conduce la un plus de circa 74 miliarde lei față de 1975, concretizat în sporuri apreciable ale ofertei de alimente cu valoare nutritivă ridicată, legume, mărfuri textile-incălțăminte, bunuri de folosință îndelungată, sortimente de mărfuri cu prețuri mici, articole pentru copii, produse ce satisfac o gamă variată de necesități social-culturale ale populației. Este fără îndoială, una din constatările care scot în evidență potențialul economiei noastre, capabilă să se dezvolte tot mai puternic, concomitent cu creșterea continuă a nivelului de trai, chiar și în condiții de grele încercări, cum au fost cele din primăvara acestui an.

Un indicator economic-social extrem de mobil — suprafața comercială la 1000 de locuitori

PENTRU CA SARCINILE considerabil sporite ce revin comerțului nostru socialist pe linia vânzării de mărfuri să-și găsească un corispondent cît mai deplin în **baza sa tehnico-materială**, s-a prevăzut ca în cursul cincinalului actual sporul suprafețelor comerciale de desfacere să fie de cca. 2 milioane mp., astfel încît să ne apropiem de normele stabilite de aproximativ 480 mp. la 1000 locuitori din mediul urban.

Dezvoltarea rețelei comerciale se va realiza în strînsă concordanță cu sistematizarea orașelor și satelor, în cadrul unei concepții de urbanism comercial, în centrul atenției noastre fiind în prezent îmbunătățirea normelor de dezvoltare unitară a rețelei comerciale.

Programul în domeniul dezvoltării bazei tehnico-materiale are în vedere:

— dezvoltarea cu prioritate a spațiilor comerciale din noile cartiere de locuințe, atît prin construirea de complexe comerciale, cît și de magazine la parterele blocurilor;

— construirea în continuare de magazine universale în centrele județene, precum și în orașele mai mari;

— concentrarea activității de depozitare a mărfurilor, comitent cu construirea unor depozite moderne, de suprafață, în diferite zone ale țării.

În privința modului în care s-a dezvoltat pînă acum tehnico-materială a comerțului nostru, este de relevanță aspect deosebit și anume că putem vorbi de o tehnologie comercială specifică, cu reale elemente moderne și eficiență economică-socială. Desigur, sînt posibile și alte soluții cele adoptate și mai ales există posibilități de a intra mereu noi perfecționări și îmbunătățiri.

În cadrul Ministerului Comerțului Interior, coordonarea tară a concepției privind asigurarea unei **funcționalități** riorare noilor unități comerciale este asigurată prin activitatea Institutului de studii și proiectări pentru comerț. Pe lângă activitățile proiectate integral în cadrul institutului, acesta asigură asistență de specialitate pentru organizarea și tehnologia procesului de vînzare și în echiparea cu utilaje a unităților comerciale, executate de institute nespecializate. Un exemplu recent de colaborare fructuoasă îl constituie magazinul București unde Institutul de proiectări comerciale a lucrat alături de Institutul de Proiect-București, la găsierea celor mai moderne și eficiente soluții de echipare și organizare, potrivit exigențelor comerțului civilizat. Experiențe similare s-au făcut la magazine universale mari ca: Unirea-București, Omnia-Ploiești, Unirea Deva, Nera-Reșița etc.

Preocupările de bază în proiectarea acestor unități, comitent altfel pentru întreaga rețea, sînt:

— promovarea formelor moderne de vînzare (autoservirea, vînzarea liberă la raft etc.); oferirea de servicii complete consumatorilor; soluții optime în dirijarea separată a fluxurilor de marfă, cumpărători și personal; dotarea cu mobilier funcțional, ușor, intersanjabil, adaptat formelor moderne de vînzare; introducerea pe scară largă a procedurilor moderne de transport, depozitare, condiționare prin introducerea paletelor și containere multifuncționale.

Institutul se preocupă, de asemenea, de modernizarea bazei agro-alimentare existente și construirea altora noi, să ca acest element tradițional al comerțului românesc să încadrate cît mai perfect în linia modernă a noilor construcții din orașele noastre.

Componente de bază: — organizarea activității planificarea și repartizarea fondului de mărfuri

ACORDÎND factorilor organizatorici importanța cuvenită, buna desfășurare a oricărei activități economice, trebuie subliniem că **organizarea comerțului** nostru socialist s-a dovedit viabilă, păstrîndu-și o perioadă îndelungată atît principiile cît și formele concrete de realizare. Desigur, pe parcursul funcționării sale a apărut necesitatea unor îmbunătățiri, rețevate și în programul elaborat, în acest sens, de minister, care liniile sale esențiale, **preconizează**: ● realizarea unei structuri cît mai corespunzătoare a rețelei comerciale pe sisteme (de exemplu și al cooperăției de consum), prin asigurarea prezenței în prinderilor comerciale de stat într-un număr sporit de orașe unde existau pînă acum numai unități ale comerțului cooperat

● specializarea mai adîncă a comerțului cu amănuntul marile orașe, prin realizarea de unități cu mare capacitate aprovizionare și desfacere care să satisfacă cerințele variate diferitelor categorii de consumatori; ● crearea unor direcții comerciale județene mai puternice, care să poată cuprinde întreaga activitate desfășurată de toate unitățile și toate formele de comerț existente în județ; ● concentrarea activității de comerț cu ridicata exclusiv în subordinea M.C.I. și creșterea răspunderii acestor întreprinderi la formarea fondului de mărfuri și la aprovizionarea comerțului cu amănuntul.

Tot în cadrul perfecționării activității comerciale sînt subliniate preocupările pentru îmbunătățirea **planificării**, a **mării și repartizării fondului de mărfuri** și, implicit, a relațiilor dintre producători și comerț. În mod special, sînt deosebit de levate măsurile întreprinse pentru cunoașterea și studiul permanentă a cererii populației, la care o contribuție sporită trebuie să o aducă cercetările Institutului de Economie Comerțului Interior și a Turismului, cu sprijinul Facultății de comerț din cadrul Academiei de studii economice. De asemenea, se preconizează pentru fundamentarea cît mai riguroasă a prevederilor privind aprovizionarea pieței interne, astfel încît planurile de cereri de mărfuri în comerț, contractele și structura fondului de mărfuri să satisfacă cît mai deplin cerințele consumatorilor

Nicolae BOZDO

prim-adjunct
al ministrului comerțului interior

(Continuare în pag. 32)

HOTĂRIRILE CONGRESULUI ȚĂRĂNIMII — DINAMIZATOR AL DEZVOLTĂRII AGRICULTURII

UNUL DIN OBIECTIVELE DE BAZĂ stabilite la Congresul consiliilor de conducere ale unităților agricole socialiste, al întregii țărănime, concretizat în Programul unitar privind dezvoltarea agriculturii, este creșterea eficienței economice a producției agricole în toate sectoarele și unitățile agricole, prin folosirea deplină, responsabilă, la cei mai înalți parametri de randament și eficiență a pământului și a întregului potențial biologic, tehnico-material și uman din agricultură. În această direcție, alături de celelalte măsuri preconizate pentru creșterea producției de cereale, care constituie obiectivul central în domeniul agriculturii în actualul cincinal, un rol important îl are și îmbunătățirea structurii culturilor agricole — în cadrul căreia trebuie să crească suprafața cultivată cu cereale și îndeosebi cu porumb. În expunerea la Congresul țărănimii, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU arăta :

„Este necesar să se ia măsuri energice pentru creșterea suprafețelor cultivate cu cereale, îndeosebi cu porumb, în toate sectoarele agriculturii... Nu trebuie uitat că porumbul este furajul de bază pentru toate categoriile de animale și păsări și că, deci, de asigurarea sa depinde creșterea producției de carne, lapte, ouă, lână¹⁾).

bului pledează în primul rind creșterea randamentului prin folosirea soiurilor hibride de mare productivitate, prin aplicarea eficientă a unor doze mari de îngrășăminte, extinderea irigațiilor, mecanizării și a combaterii chimice a buruienilor, pe baza cărora a sporit continuu producția la ha.

Din datele tabelului nr. 2 rezultă un ritm mai rapid de creștere a producțiilor medii la hectar la porumb, atit față de celelalte culturi cerealiere, cit și față de leguminoasele pentru boabe, cartofi și culturile furajere și, deci, o creștere mai rapidă a potențialului productiv al porumbului față de celelalte plante cultivate, ceea ce înseamnă că acesta valorifică mai eficient terenurile arabile, atit în cultură irigată, cit și în cultură neirigată.

În 1975 au fost obținute, în cultură irigată, producții medii la hectar de 11 810 kg la C.A.P. Poiana (Dolj) și de 10 533 kg la C.A.P. Izbiceni (Olt), iar în cultură neirigată, de 8 064 kg la C.A.P. Topolovățul Mare (Timiș), de 8 034 kg la C.A.P. Tomnatic-Lovrin (Timiș), de 8 460 kg la C.A.P. Gheorghie Doja (Ialomița) și chiar de 13 622 kg (pe o suprafață de 220 ha) la C.A.P. „Someșul” Satu-Mare. Anul trecut, creșterile mai rapide ale producției medii de porumb la hectar față de celelalte culturi s-au accentuat, obținându-se, în condiții de producție nu dintre cele mai favorabile, o medie pe țară de peste 3 400 kg, cu 720 kg mai mult față de media anilor 1971—1975 (tot în 1976, producția medie de grâu la hectar, pe țară, a fost de 2 800 kg, cu 590 kg mai mult decit media anuală 1971—1975). Este deosebit de pozitiv faptul că la cultura porumbului au obținut producții record, de peste 5 000 kg la hectar, un mare număr de uni-

tăți de stat și cooperatiste, amplasate în toate zonele țării, numărul acestora crescind de la 203 în 1973, la 536 în 1976.

ACESTE EXEMPLE demonstrează în mod convingător existența unor posibilități obiective, certe, pentru generalizarea unor producții ridicate de porumb și de cereale, confirmă caracterul realist al sarcinilor de plan privind obținerea, în 1980, a unei producții totale de cereale de peste 23 milioane de tone, adică de 1 000—1 200 kg pe locuitor, față de 315,7 kg în 1950, 662,3 kg în 1965, și 718,6 kg în 1975.

În afară de obținerea unor producții superioare pe unitatea de suprafață comparativ cu alte culturi, extinderea culturii porumbului prezintă o eficiență economică mai mare și datorită conținutului complex și caracterului diversificat pe care îl prezintă porumbul boabe — ca produs principal — și celelalte produse secundare, care permit indicii înalți de valorificare a acestei plante, atit pentru utilizări furajere și alimentare, cit și ca plantă tehnică industrială, domeniu în care i se prevede un mare viitor.

Reducerea suprafețelor cultivate cu porumb în anii trecuți reflectă anumite limite, în unele unități agricole, în înțelegerea perspectivelor genetico-biologice, tehnologice, industriale, o optică limitată și o evaluare insuficientă a eficienței economice, prin luarea în considerare doar a unor laturi parțiale ale rentabilității acestei culturi la nivelul fermei (producția de porumb boabe este diminuată prin pierderile la recoltare : în unele unități agricole ea se obține încă și acum cu mari cheltuieli materiale și de forță de muncă pentru întreținere și recoltare, mai ales în condițiile obținerii unor recolte scăzute). De regulă, produsele secundare (coceni, ciocălăi) nu sînt

NECESITATEA ORIENTĂRII spre creșterea suprafețelor ocupate cu culturile de porumb poate fi mai bine înțeleasă dacă este corelată cu dinamica structurii suprafețelor cultivate în țara noastră. Din tabelul nr. 1 rezultă că în perioada 1948—1975, suprafața totală cultivată cu porumb — și în mod deosebit cea cultivată cu porumb boabe — a fost redusă, deși suprafața cultivabilă a sporit cu 453 mii ha. Reducerea suprafeței cultivate cu porumb s-a făcut în favoarea culturilor de plante de nutreț, a căror pondere în suprafața cultivată a crescut de la 7,4% în 1948 la 18,4% în 1973.

Ulterior însă a avut loc o reducere a acestei ponderi la 15,1% în 1975, în urma extinderii culturii porumbului cu 135,8 mii ha față de 1973. O asemenea orientare — pozitivă — trebuie continuată în viitor, începind chiar cu acest an, prin extinderea suprafețelor cultivate cu porumb în cultură de bază și în cultură dublă. Pentru extinderea culturii porum-

¹⁾ Nicolae Ceaușescu : Expunere cu privire la realizarea unei agriculturi intensive, moderne, de mare randament și înaltă productivitate, la creșterea bunăstării întregii țărănime Ed. politică, 1977

Tabelul nr. 1
Dinamica structurii suprafeței cultivate pe grupe de culturi și pe principalele culturi *)

Grupele de culturi	1938	1948	1962	1970	1973	1975
	A	1	2	3	4	5
Total supraf. cultiv. (mii ha)	9420,0	9185,2	9649,1	9176,2	9551,1	9638,2
*** (%)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Cereale boabe	87,0	80,9	69,1	64,3	60,7	64,7
— grâu	30,0	27,7	31,5	25,3	25,1	24,7
— porumb	41,2	40,0	32,2	33,6	30,9	2,4
Leguminoase boabe	1,1	0,8	2,0	2,6	3,4	2,4
Plante de nutreț	6,7	7,4	15,3	15,5	18,4	15,1
Plante tehnice	2,6	7,0	7,8	10,9	10,8	11,2
Cartofi, legume și pepeni	2,6	3,9	5,1	5,7	5,6	5,4
Plante pentru producerea de semințe și seminceri	...	...	0,7	1,0	1,1	1,2
Total suprafață cultivată cu porumb boabe și siloz (mii ha)	3877,8	3573,3	3561,9	3364,9	3371,6	3507,4

*) Calculat pe baza datelor din Anuarul statistic al R.S.R. 1971 ; p. 331, 334 și 335 și 1976 : p. 173 și 175.

Tabelul nr. 2

Dinamica producției medii la hectar la porumb, comparativ cu alte culturi *)
(media anilor, în chintale)

Culturile	1934-	1951-	1961-	1966-	1971-	1971-1975
	1938	1955	1965	1970	1975	1951-1955 (ori)
A	1	2	3	4	5	6
Griu-seacă ²⁾	10,2	11,3	14,5	16,8	22,1	1,96
Orz-orzoacă	7,2	10,5	17,5	19,1	23,3	2,22
Porumb	10,1	12,9	17,7	22,3	26,8	2,10
Mazăre	9,6	8,6	10,4	12,3	12,0	1,39
Cartofi de toamnă	---	97,6	88,2	95,2	115,8	1,19
Perene vechi și noi (fin)						
total	31,1	23,6	26,7	34,9	37,8	1,61
— lucernă	32,8	23,0	29,4	40,0	44,6	1,94
— trifoi	29,7	26,4	22,8	28,0	31,6	1,19
Anuale (fin) total	19,6	20,6	27,5	32,1	32,1	1,56
Anuale masă verde total ³⁾	---	128,4	103,1	102,6	142,5	1,11

*) Calculat pe baza datelor din Anuarul statistic al R.S.R., 1976, p. 180-183.

¹⁾ Ultimul an al perioadei.

evaluate corect, folosindu-se doar parțial și neeficient, nu sînt luate în considerare nici în calculul eficienței, deși ele conțin o cantitate de substanță organică pe hectar de 10-20 ori mai mare față de alte culturi, prin conservare și măcinare în amestec cu alte produse furajere, pot fi folosite cu rezultate foarte bune și în condiții economice în furajarea taurinelor și ovinelor.

La C.A.P. Seaca (Olt), de exemplu, utilizîndu-se produsul furajer „Uroprod” preparat din uree tehnologică și produse secundare obținute din cultura porumbului, s-a obținut în îngrășarea tineretului taurin un spor în greutate de 1,7 kg pe zi la tăurașii livrați la peste 400 kg.

PRODUȚIA RIDICATĂ la hectar a porumbului boabe, care are un conținut bogat în principii nutritive, împreună cu produsele secundare valoroase obținute din această cultură, îi asigură rolul de principală plantă furajeră — și aceasta în mod deosebit pentru țările, printre care și România, care au condiții favorabile de cultivare. Dacă exprimăm potențialul furajer pe baza producțiilor medii realizate în cincinalul furajer pe baza producțiilor medii realizate în cincinalul 1971-1975, în unități nutritive la hectar, se constată un potențial productiv furajer de 1,5-2,5 ori mai mare la porumb față de celelalte culturi furajere. Menționînd încă din 1975 necesitatea extinderii culturii porumbului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, arăta: „Au fost reduse culturile cu porumb în mod nejust, trecîndu-se suprafețe importante la așa-zisele culturi furajere. Porumbul e tot cultură furajeră; îl cultivăm pentru a asigura îngrășarea animalelor, dar cu mai multă eficiență... Noi nu folosim în mod corespunzător nici 50% din furajele grosiere”²⁾. Deși suprafața cultivată cu porumb a sporit întrucîtva pînă în 1976, secretarul general al partidului a precizat din nou, la recen-tul Congres al țărănimii: „...trebuie să se acorde o atenție deosebită culturii porumbului — care constituie de fapt principală plantă furajeră — trecin-

du-se la mărirea suprafețelor cultivate, chiar în detrimentul unor plante furajere perene, mai puțin valoroase... În fiecare unitate agricolă să se organizeze folosirea în întregime a furajelor grosiere, care, strînse la timp, bine depozitate și pregătite, constituie o bază furajeră sigură pentru bovine și ovine”.

Eficiența economică a culturii porumbului a fost privită îngust și sub raportul posibilităților de valorificare industrială, deosebit de eficientă. Conținînd în boabele sale grăsimi, dextrază și fructoză, porumbul a devenit o importantă materie primă pentru producerea uleiului vegetal, a zahărului și a altor produse alimentare foarte valoroase. Criticînd rămășițele în urmă în producerea uleiului vegetal din porumb, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta în 1975 că „planul de extragere a uleiului din porumb nu s-a realizat... Puteam ușor, cu o anumită cantitate de porumb, să obținem anual 30 000-50 000 de tone de ulei, superior celui din floarea-soarelui... cel mai tirziu în 1977 să asigurăm extracția a 30 000 de tone de ulei din porumb”³⁾.

În prezent, în Statele Unite ale Americii se produce pe scară industrială zahăr din porumb, iar în Europa, pe baza unui brevet comun ungaro-danez, acest mod de valorificare se va extinde, obținîndu-se în afară de zahăr și ulei — proteine furajere și alte subproduse valoroase. Datorită conținutului mare în echivalent zahăr, care la porumb este de 60% (față de 13% la sfecla de zahăr), a reducerii cheltuielilor de transport al materiei prime și a unor cheltuieli sezoniere costisitoare, precum și ca urmare a repartizării cheltuielilor de producție pe o gamă diversificată de produse industriale valoroase, care se obțin din porumb, costul zahărului din porumb este cu 20-30% mai redus față de al celui obținut din sfeclă⁴⁾.

CORELATE și cu tendințele care s-au manifestat în agricultura mondială, considerentele cu privire la necesitatea extinderii porumbului apar pe deplin realiste. Este deosebit de evidentă tendința de extindere a suprafețelor cultivate cu porumb, atît în țările cu condiții favorabile, cit și în acele țări unde nu sînt asemenea condiții. Astfel, în unele țări dezvoltate, cum ar fi Franța, R.F.G., Austria, Canada, S.U.A. etc., suprafețele cultivate cu porumb au crescut cu de peste 2 ori, aproape 7 ori, circa 3 ori, de peste 2,4 ori și respectiv de 1,2 ori în ultimul deceniu (1974). În ce privește țara noastră, în perioada 1961-1974 supra-

fețele cultivate cu porumb s-au menținut aproximativ la același nivel, fapt care împreună cu creșterile mici ale producției medii la hectar explică trecerea înaintea noastră a unor țări, atît la producția totală, cit și la producția de porumb pe locuite. Apare astfel evidentă **necesitatea extinderii culturii porumbului și a sporirii producțiilor la hectar**, cerințe care trebuie să fie realizate concomitent, termenul cel mai scurt. În mod deosebit, analiza actuală și de perspectivă a eficienței economice impune luare în calcul și a elementelor de progres tehnico-științific, care acționează pozitiv în sectorul analizat, a tendințelor tehnico-economice de perspectivă care se conturează și care pot influența pozitiv (sau negativ) asupra eficienței economice.

Ca expresie a unei agriculturi moderne, intensive, de înalt randament, porumbul are un rol important în prezent, ca principală plantă agricolă revoluția tehnico-științifică în agricultură, care va acționa în mod prioritar asupra creșterii substanțiale a randamentelor în cultura porumbului. Dacă adăuga noi valențe și va ridica eficiența economică a acestei culturi, pe baza cărora porumbul își va asigura un viitor deosebit, consolidîndu-și poziția de frunte în agricultura mondială. Este suficient să menționăm cîteva din trăsăturile porumbului viitorului, care vor ameliora parametrii săi: un număr mult mai mare de varietăți, cu un grad mare de adaptare la condițiile de temperatură, de umiditate, de sezonalitate de potențare a unor însușiri valoroase biologice (pe baza fenomenului „heterozis”) care va permite obținerea de producții de 15-20 tone la hectar în condiții de irigare, și de creștere cu mult a densității plantelor, posibilă prin ameliorarea portului erect a frunzelor (cit mai apropiate de tulpină) pentru a valorifica pe deplin lumina solară în condițiile densității maxime. De aceea, capacitatea plantei de a fixa azotul din atmosferă (pe baza cercetărilor în curs de efectuare în Brazilia, S.U.A. și Franța), crearea prin ameliorare a unor varietăți cu talie scurtă și cu știuleți grupați în virful plantei vor rezolva la un înalt nivel de eficiență și nevoile chimizării și mecanizării complete a acestei culturi. În sfîrșit, pe baza unor cercetări genetice care s-au făcut la Centrul internațional de ameliorare a porumbului și griului din Mexic, s-au creat varietăți de porumb cu boabe sticloase, bogate în proteină și cu un conținut ridicat de lizină și triptofan, prin care potențialul nutritiv al porumbului poate să crească în mod substanțial⁵⁾.

Aspectele menționate demonstrează caracterul profund științific, realist și de perspectivă al sarcinilor privind dezvoltarea agriculturii — cuprinse în Programul unitar al acestei ramuri, aprobat de Congresul țărănimii — și pun în lumină importanța și actualitatea sarcinii trasată la Congres cadrelor, specialiștilor și lucrătorilor din agricultură, de a-și însuși o gîndire economică judicioasă în conducerea organizării și desfășurării producției, care să se concretizeze în creșterea indicatelor eficienței și rentabilității fiecărei unități, a fiecărui sector și produs în parte.

Mircea BOJA

Institutul agronomic Iași

²⁾ Nicolae Ceaușescu: România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 12. Ed. politică, 1976, p. 30-34.

³⁾ Nicolae Ceaușescu: România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 12. Ed. politică, 1976, p. 41-42.

⁴⁾ „Revista economică”, nr. 8/1976, p. 30.

⁵⁾ Revista „Producția vegetală, cereale și plante tehnice”, nr. 6/1975, p. 45.

CERCETAREA ȘTIINȚIFICĂ ȘI ECONOMISIREA RESURSELOR ENERGETICE [1]

● Situația energetică actuală ● Tendințe pe plan mondial ● Acțiuni și măsuri în vederea asigurării necesarului de energie electrică ● Economisirea resurselor energetice — de la posibilități la realizări.

CARACTERUL limitat al resurselor energetice clasice, față de sporirea continuă a consumului de energie, a făcut ca tot mai multe țări să devină importatoare de energie. Multe din ele au luat măsuri ferme pentru asigurarea rezervei eficienței folosirii acestor resurse. Cu toate acțiunile întreprinse, erințele crescînde de energie ca și lipsa de energie au rămas probleme încă nerezolvate.

Compararea țărilor după indicatorii energetici medii nu permite în suficientă măsură reliefaarea ansamblului condițiilor climatice, a structurilor economice, a particularităților casnice și diluare. Dacă în perioada unor balanțe excedentare alegerea structurii balanțelor energetice și obiectivelor viitoare se făcea în funcție de criteriile conjuncturale, în prezent se pune în mod pregnant problema valorificării cu maximum de eficiență a resurselor energetice existente, atragerii de noi resurse și realizării unor cooperări internaționale eficiente.

Consumul mondial de energie primară a înregistrat o creștere substanțială — de la 6,65 mld. t.e.c. în 1970 la circa 8,80 mld. t.e.c. în 1975. O dată cu creșterea numărului populației și a necesităților ei, a sporit și consumul de energie pe un locuitor — de la 1 909 kg cc în 1970, la 2 320 kg cc în 1975. Pentru România aceste valori se situează la 2 980 kg cc pe an pe un locuitor în 1970 și, respectiv 3 070 kg cc pe an pe un locuitor în 1975.

Cifrele referitoare la situația energetică pe plan mondial reprezintă însă o medie care ascunde repartiția inegală a dezvoltării. Astfel, 8 țări, în care trăiește numai 12% din populația globului, consumă circa 50% din totalul resurselor de energie, în timp ce 84 de țări, reprezentînd 55% din populația globului, consumă doar 5% din resurselor mondiale.

Modificări în balanța energiei primare

CERCETĂRILE întreprinse de specialiști pentru determinarea direcțiilor de dezvoltare ale omenirii și, prin corelație, a necesarului ei de energie, au

condus la concluzia că în anul 2 000 consumul de energie pe plan mondial va ajunge la circa 26 mld. t.e.c, respectiv 4 800 kg cc pe un locuitor. Analizîndu-se posibilitățile de acoperire a acestor necesități în contextul rezervei de purtători clasici de energie (cărbune și hidrocarburi) de care dispune globul pămîntesc, s-a ajuns la concluzia că balanța energiei primare solicită atragerea de noi surse pentru satisfacerea necesităților energetice ale omenirii pe un timp mai îndelungat. Problema captării de noi surse și de găsire a unor înlocuitori pentru țitei s-a pus mai acut în ultimii ani, cînd s-a constatat că intensificarea consumului de hidrocarburi (66% din consumul total la nivelul anului 1974) va duce la epuizarea lor într-un viitor apropiat.

Competiția purtătorilor de energie în perioada postbelică a condus la dominația absolută a petrolului și gazelor naturale. A fost perioada în care s-au înregistrat cele mai înalte ritmuri de creștere a consumului de energie în contextul unei dezvoltări intense a economiilor țărilor industriale. Avînd în vedere că petrolul și gazele naturale necesitau investiții minime, iar producția revenea la un cost foarte scăzut, calculele economice conduceau în mod inevitabil la balanțe energetice cu structură preponderentă de petrol și gaze. Evenimentele intervenite pe piața combustibilului în 1973 au provocat puternice zguduiri în economiile multor țări, cu consecințe pentru întreaga evoluție ulterioară.

Reconsiderările n-au fost numai de ordin cantitativ; ele au provocat apariția unor idei noi, a unor noi concepții cu privire la dezvoltarea societății. Omenirea a luat cunoștință de faptul că resursele de petrol și gaze, exploatate în ritmurile actuale, se epuizează în 30—40 ani. Țările care dispuneau de asemenea rezerve importante au înțeles că ele trebuie exploatate rațional și valorificate mult mai eficient.

Organismele internaționale și naționale au abandonat poziția de indiferență față de resursele energetice, abordînd cu febrilitate problemele energeticii și ale modului lor de rezolvare. În ultimii ani au fost elaborate o serie de lucrări și studii de specialitate privitoare la dezvoltarea energeticii, care au unele principii și idei comune:

— reconsiderarea concepției cu privire la prognoza necesarului de energie, cu acordarea de prioritate variantelor care prevăd o valorificare cât mai eficientă a resurselor existente și promovarea proceselor tehnologice cu consumuri energetice reduse;

— perfecționarea tehnologiilor de extracție, îmbogățire, transformare, transport și utilizare a energiei și atragerea de noi resurse în circuitul energetic;

— analiza impactului instalațiilor energetice asupra mediului ambiant.

De asemenea, se degajă caracterul unitar al tratărilor, prezența unei concepții sistematice. Energetica este studiată ca subsistem al sistemului economiei naționale. Raportul dintre consumul de energie și dezvoltarea social-economică a societății se analizează nu numai sub aspectul optimizării structurii consumului de energie, dar și sub cel al optimizării structurii economice în vederea creșterii eficienței acestui consum.

Producția și consumul de energie în România

ÎN ȚARA NOASTRĂ, Directivele Congresului al XI-lea al P.C.R. orientează eforturile spre o valorificare cât mai eficientă a energiei. Sarcina de reducere a consumului de energie pe unitatea de venit național trebuie înțeleasă ca o măsură complexă. De la un consum de 180—200 miliarde kWh preconizat pentru 1990 de documentele Conferinței Naționale a P.C.R. din 19—21 iulie 1972, se cere, prin Directivele Congresului al XI-lea, să se obțină aceeași dezvoltare a economiei naționale cu un consum de energie electrică de numai 130—140 miliarde kWh. În mod corespunzător, în perioada 1976—1990 consumul de energie primară se va dubla, în timp ce venitul național va crește de 3,5—3,8 ori. În acest context problemele nu mai pot fi rezolvate prin apelarea la modelele bazate pe extrapolare, ci se vor aborda modele complexe, care să permită găsirea structurilor economice optime și variantele cele mai eficiente ale dezvoltării energetice.

Economisirea energiei, folosirea ei cu maximă eficiență și responsabilitate constituie o sursă importantă și va-

loroasă de mărire a cuantumului de resurse energetice interne. **În actuala conjunctură trebuie să înțelegem orientările date de conducerea partidului ca o datorie patriotică de a lupta împotriva risipei de energie și utilizării ei neraționale, de a promova cu fermitate concepții și acțiuni, care să conducă la valorificarea superioară a combustibililor și energiei.** Aceasta înseamnă că fiecare întreprindere, centrală și minister trebuie să ia măsuri pentru micșorarea consumurilor specifice de energie pe produs, prin perfecționarea tehnologiilor și introducerea de utilaje cu performanțe ridicate în toate domeniile, dar în special acolo unde consumul specific de energie este mare.

Pe linia economisirii energiei există o preocupare continuă din partea energeticienilor pentru creșterea randamentului de producere, transport și utilizare a energiei, de sporire a randamentului diferitelor utilaje. Se caută cu insistență depistarea canalelor de scurgere a energiei în scopuri neeconomice, de micșorare și eliminare a pierderilor de energie în diverse puncte de pe circuitul: extracție, producere, transformare, transport și distribuție a energiei primare sau secundare. Un instrument în găsirea acestor puncte slabe îl constituie **bilanțurile energetice** la nivel de întreprindere, teritorial sau la nivel național, acțiune ce se impune a fi reactualizată în scopul finalizării măsurilor care duc la creșterea eficienței folosirii resurselor energetice.

Orientări în valorificarea superioară a resurselor disponibile

ÎN VEDEREA valorificării superioare și raționale a resurselor energetice, atât pe plan mondial, cât și în țara noastră, au apărut noi orientări, printre care cităm:

● **Optimizarea balanței de energie primară prin tratarea globală, sistematică, a problemelor energetice la scara întregii economii naționale.** Acțiunea permite, în condiții mult îmbunătățite, analiza structurii resurselor energetice interne și din import, a pierderilor de energie și a energiei utile în diverse sectoare de activitate, a randamentului energetic global, pe ramuri ale economiei naționale și pe întreaga țară. Datele statistice din alte țări evidențiază că randamentul energetic global este de 30—40%, în unele sectoare fiind și de 50—60%, iar în altele sub 30%. Deși actualele randamente reflectă în mare măsură nivelul tehnic al instalațiilor energetice, toate statele manifestă o mare preocupare pentru cunoașterea cuantumul pierderilor și localizarea lor, întocmind în acest scop bilanțuri energetice naționale.

Un document asemănător la nivelul economiei noastre naționale, elaborat atât pentru fiecare an expirat, cât și ca proiect pentru anii viitori, ar permite concentrarea eforturilor de cercetare spre domeniile în care eficiența utilizării energiei este mai mică și ar reprezenta o posibilitate de verificare a fiecărui proces față de premisele avute inițial în vedere. Toate acestea pledează pentru elaborarea unor studii care să folosească cele mai moderne

tehnici de optimizare și să fundamenteze proporțiile de repartitie a combustibilului și energiei între ramurile economiei naționale, prognoza consumului și resurselor energetice, prognoza tehnologică în domeniul energiei, stocarea energiei, optimizarea fluxurilor de energie la scară națională etc. în institute de specialitate.

● **Accelerarea atragerii de noi resurse de energie.** În etapa actuală, acoperirea deficitelor energetice față de insuficiența resurselor clasice, se preconizează a se face cu energie nucleară. Majoritatea țărilor au programe de lungă perspectivă de construcție de centrale nucleare. Concomitent, se manifestă preocupări pentru atragerea unor resurse nefolosite sau insuficient valorificate, pe care le vom prezenta în cele ce urmează:

— amenajarea râurilor cu pante mici. În scopul amenajării intensive a potențialului hidroenergetic de care dispune țara noastră, un loc important îl constituie amenajarea râurilor cu pante mici. Acestea, fără a dispune de un potențial hidroenergetic care să justifice amenajarea unor centrale hidroelectrice cu puteri de ordinul a citorva MW, pot să-și aducă aportul lor prin utilizarea unor microturbine cu puteri unitare de ordinul a citorva zeci sau sute de kW. Aceste microturbine pot fi tipizate, în așa fel încât costul lor să fie destul de redus, iar instalațiile auxiliare să fie minime;

— utilizarea energiei geotermice este posibilă prin folosirea tehnologiilor existente sau pe cale de a fi puse la punct în scurt timp în diferite scopuri, cum ar fi: producerea energiei electrice; încălzire; desalinizarea apei de mare sau extragerea unor minerale.

În țara noastră, în urma prospecțiunilor efectuate, s-au stabilit zonele cu disponibilități hidrogeotermice (bazinele hidrografice ale Crișului Negru, Crișului Repede, Barcăului etc). Principalul avantaj al surselor geotermice rezidă în faptul că, practic, sînt inepuizabile, regenerîndu-se pe cale naturală.

Schemele de principiu pentru utilizarea căldurii geotermice în scopuri de încălzire sînt fie alimentarea directă, fie alimentarea cu o sursă suplimentară (pompe de căldură) pentru acoperirea virfurilor de sarcină la necesitățile consumatorilor. Pînă în prezent, sursele geotermale au fost folosite în țara noastră în municipiul Oradea pentru încălzirea dispensarului TBC, a 12 apartamente de locuit, precum și a unor sere din apropiere. Se prevede extinderea, în continuare, a încălzirii cu ape geotermale a cartierului Oradea-sud, a unor noi sere și complexe zootehnice;

— energia eoliană, cunoscută din cele mai vechi timpuri ca o sursă inepuizabilă, nepoluantă și gratuită, nu a reușit totuși să se impună datorită intermitenței, disponibilității aleatoare și intensității variabile. În condițiile situației energetice actuale, această sursă de energie intră din nou în centrul atenției pe plan mondial ca o sursă pentru folosințe de mică putere.

În țara noastră s-au folosit deja agregate eoliene pentru pomparea apei în agricultură și pentru alimentarea cu energie electrică a unor consumatori mici și izolați. Pe baza cercetărilor actuale, potențialul eolian economic amenajabil se estimează important.

— energia solară este inepuizabilă și suficientă la scara necesităților. Prin-

cipalele dificultăți în calea utilizării acestei resurse constau însă în caracul ei difuz și intermitent. În prezenta cercetarea este concentrată pe probleme științifice și tehnologice legate de captarea și concentrarea acestei energii pentru transformarea ei în energie electrică și căldură, pentru climatizarea locuințelor etc. Pentru producerea energiei electrice, instalațiile de transformare sînt legate în etapa actuală de costuri necompetitive, de folosirea unor materiale deficitare pe plan mondial și de realizarea unor puteri mici. Pentru obținerea energiei electrice la scară industrială prin aceste metode este necesară, în continuare, o intensă activitate de cercetare. Țara noastră are zone cu o durată de însorire de pînă la 2 300—2 400 j/an (Delta Dunării, Dobrogea, sudul Munteniei și Olteniei), ceea ce pledează pentru intensificarea cercetărilor în scopul valorificării acestei energii;

— biogazul, respectiv obținerea gazului metan prin fermentația anaerobă a dejecțiilor de la fermele de animale sau păsări sau a apelor reziduale din rețeaua de canalizare urbană, are o mare eficiență economică. Cu instalații simple (bazine din beton sau din metal dotate cu agitatoare, țevi de introducere și evacuare), se poate obține gaz metan împreună cu un nămol sterilizat bogat în substanțe nutritive, care poate fi utilizat direct ca îngrășămint sau prin uscare și măcinare, ca un component în hrana animalelor. Gazul metan obținut satisface nevoile proprii de combustibil ale unei gospodării, rămîind și unele disponibilități pentru populația din zonă, iar poluarea mediului ambiant cu dejecțiile respective este complet suprimată. Experiența pozitivă dobîndită în țara noastră (la o fermă din județul Iași și la Instalația de epurare a apelor reziduale din orașul Suceava), impun luarea de măsuri pentru generalizarea acesteia.

— resursele energetice secundare reprezintă cantitățile de energie sub toate formele care apar ca produse auxiliare în procese care nu au drept scop producerea lor, dar care pot fi folosite în scopuri energetice. Pentru recuperarea acestora se folosesc o multitudine de soluții în funcție de tipul resursei secundare, de caracteristicile acesteia și de posibilitățile de consum (arderea în instalații energetice, prepararea de apă caldă etc.). La nivelul anului 1976 s-au recuperat circa 6 mil. t.c.c. resurse energetice secundare, pentru 1980 preliminându-se o cantitate de circa 11 mil. t.c.c. Prin perfecționarea, în continuare, a bilanțurilor energetice și adîncirea valorificării resurselor energetice secundare, va putea fi sporită eficiența utilizării energiei în circuitul economic.

Trebuie arătat că dacă în domeniul folosirii resurselor energetice secundare cunoscute s-au făcut unele progrese, atragerea altora mai puțin cercetate, evoluează foarte lent. Perfecționarea proceselor tehnologice și refolosirea resurselor secundare în procesul însăși conduce la reducerea cantitativă a resurselor energetice secundare. Folosirea resurselor menționate în circuitul energetic poate conduce la economisirea unor mari și importante cantități de hidrocarburi sau cărbuni, la diversificarea resurselor energetice clasice, la diminuarea importurilor.

prof. dr. docent Vasile NITU

O cerință a gospodăririi raționale a fondurilor

REDUCEREA CHELTUIELILOR NEECONOMICOASE

REALIZAREA în condiții optime a amplului program de dezvoltare a economiei naționale necesită ca unitățile economice să-și desfășoare activitatea în condiții de eficiență ridicată, astfel încât din rezultatele financiare obținute să poată acoperi, într-un termen cât mai scurt, cheltuielile bănești primite, potrivit principiului că orice sumă avansată de societate trebuie restituită. În aceste condiții, fiecare unitate economică trebuie să găsească în centrul preocupărilor sale realizarea de beneficii cât mai ridicată prin folosirea optimă a resurselor de care dispune, să asigure perfecționarea și dezvoltarea activității economice, așezându-se pe întregii activități economice pe criteriul unei înalte rentabilități. În acest sens, la Plenara C.C. al P.C.R. din noiembrie 1976, tovarășul Nicolae Ceaușescu arată că problema eficienței economice trebuie să stea mult mai mult în atenția organelor și organizatorilor de partid, a conducătorilor minisraelor, centralelor și întreprinderilor, tuturor oamenilor muncii.

Creșterea eficienței — cerință deosebit de actuală în activitatea economică — este condiționată, printre altele, de măsurile economico-organizatorice, și de reducerea cheltuielilor neeconomice. Înregistrate în rebururi, locații, agenți, penalizări sau dobinzi pentru credite restante, cheltuielile neeconomice diminuează rentabilitatea, reduc volumul acumulărilor bănești. Având în vedere cuantumul cheltuielilor neeconomice (în întreprinderile economice din județul Maramureș volumul acestor cheltuieli a influențat negativ realizarea planului de beneficii — 5,5%), ne propunem în continuare să analizăm unele aspecte legate de reducerea și lichidarea

REDUCEREA și eliminarea rebururilor constituie o sursă importantă de micșorare a cheltuielilor economice. Atingerea acestui obiectiv se poate realiza numai prin măsuri eficiente îndreptate în direcția identificării și eliminării cauzelor care le provoacă și care să asigure aplicarea în procesul de producție a unor soluții și tehnologii moderne, folosirea de materii prime și materiale corespunzătoare calitativ și la dimensiuni optime, ridicarea nivelului de calificare a muncitorilor, întărirea controlului teh-

nic de calitate pe faze și operațiuni, reparația și întreținerea corespunzătoare a mașinilor etc. Sarcina trasată de partid de a se acționa cu hotărâre în întreaga industrie pentru lichidarea surselor de rebur este abordată cu simț de răspundere în numeroase întreprinderi. Astfel, la Uzina de utilaj minier și reparații Baia Mare, volumul rebururilor s-a redus, în anul 1976, la o treime față de anul 1975. Acesta este rezultatul unei munci concrete desfășurate de colective largi de ingineri, tehnicieni și muncitori pe linia perfecționării tehnologiilor de turnare, a creării unor condiții optime de turnare a șarjelor.

În alte întreprinderi însă nu se valorifică pe deplin posibilitățile existente pentru reducerea volumului de rebururi, n-au fost închise toate canalele prin care se irosesc materiile prime și, din această cauză, se înregistrează cheltuieli neeconomice. Rebururile continuă să dețină ponderea cea mai mare în totalul cheltuielilor neeconomice la unitățile constructoare de mașini din județ — în anul 1976 ele au reprezentat aproape 25%. Cauzele acestor situații sînt multiple; de cele mai multe ori prevalează însă cele de ordin subiectiv. Este situația întreprinderii mecanice de mașini și utilaj minier Baia Mare, care în anul 1976 a înregistrat peste 2120 de cazuri de rebururi; în cursul anului trecut în întreprindere au fost adoptate o serie de măsuri cu privire la tratamentul termic primar, elaborarea unui regulament privind recoltarea și urmărirea probelor fizice, chimice și metalografice, specializarea unor maiștri și muncitori care să deservească cuptorul de tratamente termice, dotarea cuptorului de la turnătorie cu milivoltmetre cu înregistratoare, dotarea secției cu aparate de măsură și control, măsuri a căror aplicare va asigura condiții mai bune pentru prevenirea și lichidarea unor asemenea cheltuieli.

O concluzie se desprinde din toate acestea. Există inițiative valoroase, a căror aplicare dă rezultate concrete; trebuie însă depusă mai multă insistență pentru valorificarea inițiativelor și aplicarea acestora.

Întreprinderea județeană de industrie locală, pe lângă rebururile definitive, a mai cheltuit 402 mii lei pentru recondiționare, motivînd, că rebururile

sînt determinate de calitatea necorespunzătoare a materialelor (vicii ascunse). Dar, pentru a preveni asemenea situații, întreprinderea avea la îndemînă două posibilități — fie să refuze plata materialelor în cauză și să le restituie furnizorului, fie să ceară despăgubiri în cazul în care s-au constatat vicii ascunse. De ce nu s-au folosit aceste posibilități?

Din totalul cheltuielilor neeconomice înregistrate în anul 1976, o pondere deosebită o prezintă pierderile din casări și declasări efectuate la materiale, piese de schimb, utilaje, obiecte de inventar și chiar pentru produse finite. Majoritatea întreprinderilor care au efectuat asemenea operațiuni nu o fac pentru prima dată. Întreprinderea județeană de industrie locală, întreprinderea mecanică de mașini și utilaj minier, întreprinderea de exploatare și transport au casat și declasat în anii precedenți însemnate valori materiale pentru că nu le-au mai putut folosi în procesul de producție și nici să le valorifice la alte unități. Cele mai multe din aceste întreprinderi înscriu, foarte sumar, în cuprinsul dărilor de seamă, cauzele care au dus la asemenea „rezolvări“. În cele mai multe din cazuri motivul invocat este scoaterea din uz a utilajelor pentru care s-au aprovizionat piese de schimb. Dar nu se arată de ce pentru utilaje despre care se știe că vor fi scoase din uz. S-au făcut aprovizionări masive cu piese de schimb, aprovizionări care, în multe întreprinderi, depășesc sute de mii de lei. La întreprinderea metalurgică de metale neferoase s-au casat piese de schimb care nu au mai avut întrebuințare în valoare de 786 mii de lei, iar la întreprinderea județeană de industrie locală 355 mii lei.

LEGEA contractelor economice oferă cadrul necesar perfecționării raporturilor dintre organizațiile socialiste, întăririi disciplinei contractuale, sporirii răspunderii pentru respectarea cu strictețe a obligațiilor asumate. În aplicarea legii, a apărut și Hotărîrea Consiliului de Miniștri nr. 306/1970 prin care se stabilesc penalitățile pentru neexecutarea sau executarea necorespunzătoare a obligațiilor. Cunoscînd rigorile legii, cele mai multe întreprinderi caută să-și asigure porto-

foliul de comenzi în vederea folosirii cu maximum de eficiență a capacităților de producție, iar în cursul executării planului de producție urmăresc cu strictețe ca lansarea în producție să se facă în funcție de termenele de livrare la care s-au angajat prin contractele încheiate cu beneficiarii. Se acordă atenție sporită calității producției pentru a evita refuzurile din partea beneficiarilor. Aceasta se reflectă în scăderea volumului penalităților plătite de către întreprinderile din județ, în calitate de furnizori, pentru nerespectarea acestor prevederi.

Dar, dacă aceasta este situația în general, nu se poate trece cu vederea faptul că unele întreprinderi mai plătesc și în prezent sume de ordinul milioane pentru nerespectarea integrală a obligațiilor asumate prin contracte. Întreprinderea mecanică de mașini și utilaj minier Baia Mare, de pildă, a plătit în anul 1976 penalități în valoare de 1310 mii lei. Nu rare sînt și cazurile cînd, întîrziindu-se executarea unor comenzi timp mai îndelungat, beneficiarii refuză să le mai preia, astfel că produsele, deși fabricate, rămîn fără desfacere asigurată. Așa a fost cazul cu o serie de piese de schimb executate de către Întreprinderea mecanică de mașini și utilaj minier — Baia Mare.

Prin consecințele ei, nelivrarea unor utilaje sau livrarea lor la un nivel calitativ necorespunzător, are implicații mult mai mari decît unele penalități plătite de o întreprindere și încasate de cealaltă. Implicațiile sînt de ordin economic. Ele înseamnă nerealizarea volumului planificat de investiții, uti-

laje nepuse în funcțiune, iar nefuncționarea acestora înseamnă, mai de parte, nerealizarea volumului planificat de mijloace de producție sau bunuri de consum necesare populației sau pentru export. În multe cazuri, acestea duc la nefolosirea integrală a forței de muncă și, deci, la nerealizarea unei game întregi de indicatori de ordin economico-social, ceea ce, exprimat sintetic, înseamnă scăderea eficienței activității economice.

Actualele reglementări cu privire la raportarea cheltuielilor privind amenzi și penalitățile prevăd că evidențierea acestora drept cheltuieli neeconomice se face per sold, deci numai în măsura în care plățile de penalități făcute de o întreprindere depășesc încasările. Dar chiar și în asemenea condiții de raportare, volumul amenzilor și penalităților este mare, reprezentînd peste 50% din volumul total al cheltuielilor neeconomice. Potrivit acestei metodologii, Întreprinderea metalurgică de metale neferoase Baia Mare nu declară cheltuieli neeconomice din amenzi și penalități trecute asupra costurilor de producție, deși în fapt a plătit sau datora asemenea penalități în sumă de 3449 mii în anul 1976, din care locații C.F.R. — 330 mii lei. În situație similară se află și Întreprinderea județeană de industrie locală Maramureș, care raportează amenzi și penalități trecute asupra costurilor în sumă de 1003 mii lei, dar în realitate a plătit sau datora, anul trecut, 1376 mii lei, din care locații C.F.R. 406 mii lei și penalități pentru nerespectarea disciplinei contractuale 457 mii lei. În fond chel-

tuielile neeconomice datorate acestor cauze sînt mult mai mari. Păremoastră este că aceste cheltuieli **trebă apreciate la nivelul înregistrat, ch dacă influența lor negativă asupra zultatelor întreprinderii este diminuat prin încasarea de penalități de furnizori.** Astfel nu se scot în evidență cauzele care duc la plata unor asemenea penalități, cauze de natură să flecte în cele mai multe cazuri cantitatea, calitatea și ritmul muncii dator-o întreprindere.

A SIGURAREA dezvoltării în ri susținut a economiei presupune în mod necesar, introducerea unui regim sever de economii, combaterea hotărîtă a risipei și obținerea unui randament maxim în utilizarea mijloacelor materiale și bănești în toate sectoarele de activitate. În împlinirea acestor obiective un rol deosebit revine **controlului financiar preventiv**, care trebuie să vegheze asupra respectării riguroase a legalității gospodăririi patrimoniului socialist, asigure cheltuirea cu grijă și răspundere a fondurilor și să combată mod hotărît risipa. Exemplele citate obligă pe cei vizați la analiza cauzelor care au dus la asemenea situații. Scoțînd în mod real în evidență cauzele irosirii muncii colectivelor din întreprinderi, analiza trebuie să se finalizeze prin măsuri concrete, care să prevină repetarea acestor fenomene în cel de-al doilea an al cincinalului.

Sergiu PASCAR

direct

Mihai ARBUZ

șef de serviciu

Sucursala județeană Maramureș a Băncii Naționale

COMENTARIU LA UN GRAFIC

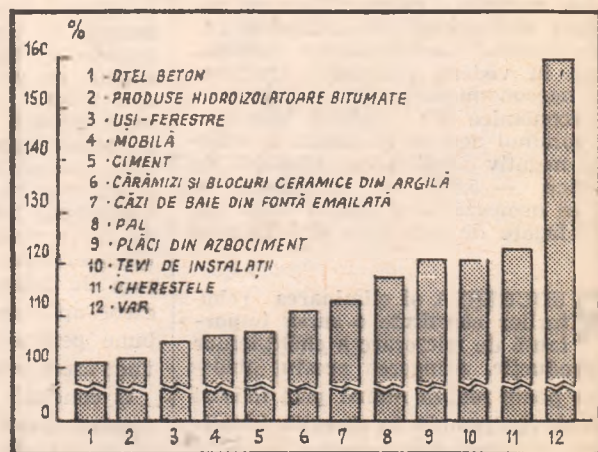
Livrările materialelor de construcții către fondul pieței

ÎN CADRUL sarcinilor ce revin ramurii materialelor de construcții pentru asigurarea santierelor țării cu materialele necesare, un loc aparte îl ocupă prevederile din „Programul privind producția și desfacerea către populație a bunurilor de consum pe trimestrul IV 1976 și semestrul I 1977”, aprobat de Plenara C.C. al P.C.R. din 2—3 noiembrie 1976. Măsurile din Program se inseriază în preocupările constante ale statului nostru pentru ridicarea nivelului de trai material și spiritual al întregului popor.

Din analiza realizărilor pe trimestrul I/1977 reiese că întreprinderile furnizoare și-au îndeplinit sarcinile de livrare către organele comertului a cantităților planificate de materiale de construcții, obținînd la unele din ele depășirea nivelelor prevăzute la ciment, la plăci

din azbociment, la produse hidroizolatoare, la căzi de baie, la cherestea, la țevi de instalații s.a. (graficul).

Intrucît în trimestrul II/1977 continuă acțiunea de refacere a clădirilor și locuințelor, planul de livrări de materiale de construcții a fost suplimentat cu cantități substanțiale: 80 mii mp plăci din azbociment, 17 mil. buc. cărămizi și blocuri ceramice în echivalent cărămizi, 6000 mc cherestea, 10 mii mc lemn pentru construcții rurale și bile manole răsinoase, 300 mii mp PAL, 3000 tone PFL, 4000 tone tablă neagră și zincată, 2000 tone profile ușoare, 2500 tone oțel beton, 40 tone fitinguri s.a. Tot în scopul asigurării unor cantități sporite de materiale pentru populație, s-a prevăzut să se livreze în trimestrul II, ca devans din semestrul II, alte importante can-

Gradul de depășire a planului de livrări către fondul pieței la unele materiale de construcții pe trim. I a.c.

tități de materiale de construcții.

În acest fel populația se va putea aproviziona cu toată gama

de materiale de construcții, pentru întreținerea locuințelor și pentru refacerea construcțiilor ce au avut de suferit pe urma cutremurului.

TRANSPORTURILE AERIENE CONTEXTUL DEZVOLTĂRII ECONOMICO-SOCIALE A ȚĂRII

AMPLUL PROCES de dezvoltare economico-socială a țării, ce se realizează conform prevederilor Programului partidului și a Directivelor Congresului al XI-lea al țării, conduce în mod nemijlocit la creșterea schimburilor economice, tehnico-științifice și culturale atât în interiorul țării, în afara ei, România fiind o participantă activă la circulația economică, științifică și culturală mondială. În acest context, liniile aeriene civile îi revin sarcini de o deosebită importanță. Liniile aeriene române, exploatate de companiile TAROM și LAR sînt rate punți de legătură în realizarea schimburilor economice, culturale, științifice, turistice sau de altă natură în interiorul țării și îndeosebi în cadrul acțiunilor de cooperare și colaborare internațională ale țării noastre în cele mai diverse domenii de activitate. În același timp, a crescut simțitor aportul acestor linii aeriene în agricultură și în transportul de oameni și mărfuri materiale în zone greu accesibile.

Țara noastră, țară cu bogate tradiții aviatice, dispune în preajma atenției ce i se acordă de către conducerea de stat și de stat, personal de către secretarul general al țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de un bogat parcurs de dezvoltare modernă care realizează o importantă activitate de transport aerian (călători și marfă), precum și un număr din ce în ce mai mare de misiuni avioutilitare și sanitare.

Ritm înalt de dezvoltare

TRANSPORTURILE AERIENE au cunoscut în cadrul sistemului general al transporturilor, mai cu seamă în ultimele ani, cel mai înalt ritm de dezvoltare în comparație cu celelalte tipuri de transport — auto, feroviar sau naval. O asemenea dezvoltare se explică prin faptul că transporturile aeriene răspund cel mai bine cerințelor pe care le pune economia modernă, deplasarea la distanțe mari și într-un timp scurt a oamenilor și a anumitor bunuri materiale.

Pentru lucrătorii din aviația civilă constituie un motiv de mândrie patriotică și un important imbold în activitatea ce o desfășoară, faptul că **România, alături de Franța, a înființat în prima companie de transport aerian din lume.** „Compania aeriană română de navigație aeriană”, care a realizat primele linii regulate pe o linie aeriană transcontinentală: Paris — Strasbourg — Praga — Viena — Budapesta — Belgrad — București — Istanbul. În prezent, principalele tipuri de transport aerian pe care le execută Companiile TAROM și LAR sînt: transporturi aeriene regulate interne și externe, precum și curse charter care se transportă un număr mare de călători și o înaltă cantitate de marfă.

România, țară cu o suprafață relativ mică, dispune de o densă de linii aeriene regulate interne, care leagă capisă de 14 importante centre social-economice din țară. Prin acestea se satisface în bune condiții cererile crescînde de transport aerian, programul de curse interne a fost permanent înnoțit și adaptat prin adaptarea orarilor în funcție de nevoile orașelor, cit și prin sporirea numărului de zboruri între orașele țării și celelalte centre social-economice din țară. Totuși, s-au depus eforturi pentru asigurarea unor legături comunicabile cu celelalte mijloace de transport — auto și feroviar, venindu-se astfel în sprijinul unui număr cit mai mare de călători care preferă călătoria cu avionul, pentru motivele sale avantaje. În acest sens, au fost înființate puncte de vânzare de bilete pentru cursele TAROM în orașe care nu au aeroporturi în apropiere (Piatra Neamț, Botoșani), asigurându-se astfel transportul călătorilor direct la aeroport. În perioada următoare se va extinde această măsură și în alte orașe unde nu există aeroporturi de călători spre București este mare, iar celelalte mijloace de transport nu oferă soluții optime.

Un alt aspect al extinderii serviciilor de transport aerian

oferite populației îl constituie zborurile directe organizate în sezonul estival între orașele din nordul și vestul țării și Constanța prin care călătorii realizează o însemnată economie de timp în condiții de confort sporit.

Aeronaive românești pe meridianele globului

AVÎND ÎN VEDERE EFICIENȚA transporturilor aeriene pe mari distanțe, cea mai mare parte a activității de transport aerian se desfășoară în exteriorul țării, cele două companii de transport aerian românești — TAROM și LAR — asigurînd legături cu tot mai multe orașe ale lumii. Astfel, prin cursele aeriene regulate internaționale Bucureștiul este legat de 34 mari orașe din Europa, Asia, Africa și America de Nord, urmînd ca în viitor numărul acestora să crească considerabil. În afara acestor legături directe, aeronaivele cu tricoul românesc au aterizat, în cadrul zborurilor charter, pe un număr de peste 400 aeroporturi din străinătate.

Desfășurîndu-și cea mai mare parte a activității (peste 85%) în exterior, trebuie să remarcăm faptul că cele două companii de transport aerian ale țării sînt în permanență confruntate cu „delicatele” particularități ale pieței de transport aerian, particularități care au fost și mai mult accentuate, în sens negativ, de actuala criză economică capitalistă și de puternicul fenomen al inflației. În actuala conjunctură economică internațională, companiile de transport aerian din lume trebuie să facă față, în special, următorilor factori care afectează activitatea pe care o desfășoară: creșterea de peste 4 ori a prețului combustibilului, care are cea mai mare pondere în costul pe ora de zbor (în jur de 30%); scumpirea manoperei în operațiile de deservire a avioanelor ca urmare a inflației; creșterea considerabilă a prețurilor de achiziționare a aeronavelor, pieselor de schimb și a utilajelor necesare pentru întreținerea și exploatarea aeronavelor; supracapacitatea de transport aerian apărută ca urmare a devansării ritmului de creștere al cererii de către cel al capacității oferite.

Efectul acestor factori s-a concretizat în creșterea considerabilă a costului pe ora de zbor, ceea ce a dus la apariția unor grave dificultăți financiare pentru marea majoritate a companiilor aeriene, cu toate că, spre deosebire de alte sectoare economice a căror producție a scăzut în acești ani de criză, în transporturile aeriene s-a micșorat ritmul de creștere al activității desfășurate și nu volumul de transport (călători și mărfuri). Acționînd într-o asemenea conjunctură și fiind nevoite să contracareze concurența celorlalte companii de transport aerian, care folosesc cele mai diverse căi și metode de atragere a unui număr cit mai mare de beneficiari de transport aerian pe cursele lor, cele două companii românești au depus eforturi susținute, reușind să desfășoare o activitate eficientă.

În condițiile creșterii prestigiului în lume a țării noastre, a interesului general politic, economic, cultural și turistic, numărul cererilor de transport aerian spre și din România a crescut în mod deosebit, mai cu seamă în ultimul deceniu. Activitatea permanentă de prospectare a pieței, a curenților de trafic spre România sau care tranzitează prin țara noastră spre alte destinații, adaptarea programului de zbor la cerere (zilele și orele cu cea mai mare cerere, realizarea unor conexiuni rapide spre diferite direcții), îmbunătățirea serviciilor oferite au făcut posibilă atragerea unui număr sporit de călători, precum și de beneficiari pentru transportul unor importante cantități de mărfuri. În urma acestor acțiuni s-a mărit capacitatea de transport pe liniile existente și au fost deschise noi linii aeriene regulate. La 1 aprilie a.c. au fost inaugurate linii aeriene regulate între București și Bagdad, Belgrad, Casablanca, Larnaca și Lisabona, care alături de liniile existente conferă aeroportului internațional București-Otopeni, pe lângă atributul de aeroport de destinație, și pe acela de im-

portant aeroport de tranzit spre cele mai diverse puncte ale globului.

Transportul aerian pe curse charter. Interesul deosebit pe care îl prezintă România pentru turiștii străini, prin frumusețile sale naturale, prin vestigiile istorice, arhitectonice și culturale, precum și pentru realizările economice și sociale obținute de poporul român, sub conducerea partidului, a făcut ca fluxul de turiști străini să cunoască o creștere continuă. O mare parte din aceștia preferă, datorită distanțelor mari, transportul cu avionul, care le asigură un timp mai mare pentru odihnă, recreere și vizite, iar călătoria este mai puțin oboseitoare decât cu alte mijloace de transport.

O altă categorie de beneficiari de transport aerian charter o constituie întreprinderile de comerț exterior, care au încheiat contracte cu diverse firme din străinătate pentru exportul sau importul unor produse care, prin natura lor, impun transportul rapid la destinație (carne, animale sau păsări vii, produse alimentare, legume și fructe de sezon, confecții, flori, aparate electronice, diferite materiale și piese de schimb etc.). De asemenea, aeronavele românești transportă un mare număr de călători cu ocazia unor manifestări culturale internaționale, științifice, sportive sau de altă natură, sau transportă mărfuri pentru diverse firme din străinătate spre cele mai diferite destinații. Datorită avantajelor pe care le prezintă cursele charter față de cele regulate, atât pentru transportator cât și pentru beneficiar, volumul de transport aerian „la cerere” are ponderea cea mai mare în totalul activității noastre de transport aerian. Pentru realizarea acestui însemnat volum de transport aerian atât pe cursele regulate cât și pe cursele charter, parcul de aeronave cuprinde avioane specializate și convertibile, care pot fi transformate într-un timp scurt în avioane pentru transport de călători sau marfă (IL 62, Boeing 707, TU 154, BAC 1-11, IL 18, AN 24 și de curând aerotaxiul BN₂).

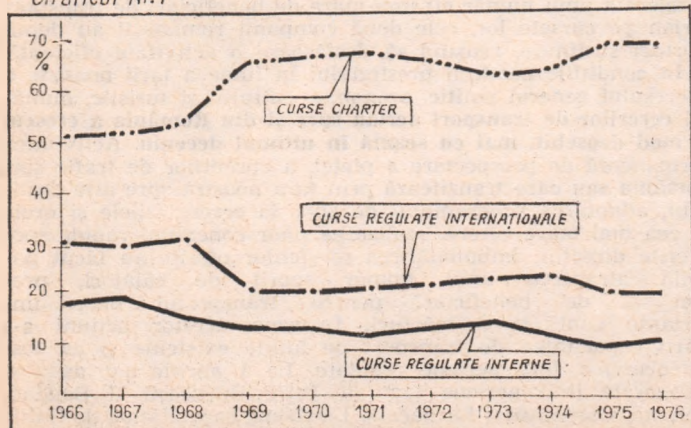
Activități avioutilitare și sanitare

PRIN POSIBILITĂȚILE de care dispune (avioane ușoare ce pot executa zboruri la joasă înălțime și ateriza și decola de pe terenuri sumar amenajate, elicoptere care pot executa misiuni utilitare pe terenuri greu accesibile), aviația utilitară contribuie efectiv la realizarea a numeroase sarcini economice. Activitatea de bază o desfășoară în folosul agriculturii, executând importante lucrări. **Eficacitatea folosirii aviației utilitare în agricultură rezultă, în primul rând, din rapiditatea și înalta productivitate cu care se execută lucrările agrosilvice: față de lucrările executate cu mașini în agregat cu tractoarele se realizează o productivitate de 20—40 ori mai mare, ceea ce permite ca lucrările să se încadreze în termenele agrotehnice optime.** Cu mijloace aviatice se pot trata terenurile inaccesibile mașinilor terestre (zone cu terenuri frământate, dealuri, văi, stufărișuri, păduri).

Aviația utilitară este folosită în agricultură la anumite lucrări și în perioadele când nu se poate intra pe teren cu celelalte mașini agricole, fie datorită excesului de umiditate, fie pentru a nu vătăma culturile sau când în procesul de producție agricolă se cer intervenții rapide de care depinde soarta recoltei. **Avantajele pe care le prezintă folosirea aviației utilitare în folosul agriculturii au făcut ca suprafața tratată cu aceste mijloace tehnice moderne să crească de la 613 500 hectare în anul 1966 la aproape 1 500 000 hectare în anul 1976.**

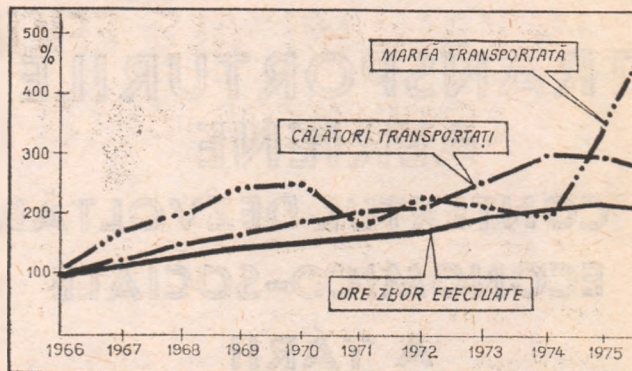
Dar aviația utilitară, având în dotare diverse tipuri de avioane și elicoptere cu multiple posibilități de utilizare, în diverse sectoare ale economiei naționale, este tot mai des solicitată pentru executarea unor activități care nu se pot realiza cu alte mijloace tehnice: aerofotogrametria, supravegherea

Graficul Nr.1

PONDERALE DIFERELOR CATEGORII DE TRAFIC ÎN CADRUL ACTIVITĂȚII DE TRANSPORT AERIAN

Graficul Nr.2

EVOLUȚIA ACTIVITĂȚII DE TRANSPORT AERIAN ROMÂNESC PE PERIOADA 1966-1975

conductelor petroliere, testări de material biologic pentru sămânțări artificiale, recunoașteri aeriene, transportul unor materiale de construcție în zone inaccesibile, filmări etc. De asemenea, **aviația utilitară are o bogată activitate în domeniul ocrotirii sănătății.**

Scrutind zărilor viitorului

PRIVITĂ ÎN ANSAMBLU, întreaga activitate de transport aerian din țara noastră (intern și internațional, regulat și nerregulat) a înregistrat, de la an la an, creșteri importante, după rezultate din graficele 1 și 2. Aceste realizări constituie o bază pentru dezvoltarea în continuare a activității de transport aerian pe cursele regulate internaționale, atât pe cele existente cât și pe altele noi ce vor fi deschise în perioada următoare.

Directivile Congresului al XI-lea al P.C.R. cu privire la actualul plan cincinal prevăd că „transportul aerian internațional va crește cu 50% față de cincinalul 1971—1975, asigurându-se îmbunătățirea substanțială a bazei tehnico-materiale, sporirea capacității parcului de avioane prin dotarea cu nave moderne, de mare viteză; modernizarea aeroporturilor existente cu aparatură de radionavigație pentru dirijarea zborurilor și mărirea siguranței zborurilor”. Pornind de la aceste prevederi și de la sarcinile ce revin transporturilor aeriene în perioada următoare în care comerțul exterior al țării noastre și celelalte schimburi internaționale vor cunoaște o amploare deosebită, a fost elaborat un program special de dezvoltare pentru perioada 1976—1980 și un program de perspectivă pe termen lung pentru cincinalul 1981—1985, în care sînt prevăzute căile și metodele de acțiune pentru fiecare etapă, astfel încît sarcinile deosebite să fie cu mult depășite. Pentru cursele interne s-a stabilit ca în anul 1980 să fie transportate cu 100 milioane kilometri convenționali mai mult decît în 1975 (față de 60 milioane prevăzuți inițial), prin creșterea frecvenței zborurilor pe liniile existente și prin înființarea de noi linii interne care să realizeze legături directe între diferite orașe din țară. Pentru cursele internaționale se prevede o creștere mai spectaculoasă care o vor cunoaște transporturile aeriene internaționale regulate și charter, unde se estimează că în anul 1980 vor fi transportate cu peste 2 000 milioane kilometri convenționali mai mult decît în anul 1975, cu o punzător unui ritm mediu anual de creștere de 13,5%.

Pentru realizarea acestui program de dezvoltare se va acționa în principal în următoarele direcții:

- desfășurarea unei activități susținute de prospectare și promovare pe piața de transport aerian a serviciilor prestate de companiile noastre atât pentru creșterea coeficientului de utilizare a capacității oferite pe liniile aflate în exploatare, cât și pentru deschiderea de noi linii aeriene regulate la marile orașe și sporirea frecvenței zborurilor pe unele linii existente;
- identificarea și atragerea unui număr cât mai mare de agenți de turism și a altor beneficiari de transport aerian charter pentru utilizarea aeronavelor noastre;
- încheierea de noi acorduri aeriene cu alte țări, precum și intensificarea acțiunilor de colaborare cu celelalte companii de transport aerian;
- modernizarea și amenajarea aeroporturilor pentru facilitarea executării zborurilor pentru toate tipurile de aeronave;
- dotarea cu avioane moderne de mare capacitate, cu un grad sporit de confort și securitate în exploatare;
- adaptarea permanentă la cerere prin alegerea rutelor cele mai solicitate și a orarilor optime etc.

ȚINÎND seama de complexitatea activității, de sarcinile deosebite care îi revin în acest cincinal și în perspectivă, tregul colectiv de oameni ai muncii din aviația civilă este îndemnat să depună toate eforturile pentru a spori continuu aportul său la dezvoltarea economico-socială a țării noastre.

Aurel RĂIC

șeful departamentului aviației

EVALUĂRI ALE EFICIENȚEI CONDUCERII COLECTIVE

● PE AGENDA CONSILIILOR DE CONDUCERE — PROBLEMELE PRIORITARE ALE VIEȚII ECONOMICE ȘI SOCIALE A ÎNTEPRINDERILOR ● DIMENSIUNILE DEZVOLTĂRII ● PRIMELE REZULTATE ALE ACȚIUNII DE SPORIRE SUPLEMENTARĂ A PRODUCTIVITĂȚII MUNCII ● IN ORGANELE COLECTIVE DE LUCRU — 2 000 DE MUNCITORI ȘI SPECIALIȘTI ● CERINȚE ALE OPERATIVITĂȚII ȘI EFICIENȚEI MUNCII DE CONDUCERE LA NIVELUL UNITĂȚILOR

ANUL ACESTA, față de o creștere medie de 10,5% a producției globale pe ansamblul industriei românești, producția de cărbune net va spori cu 23,4%, cea de cărbune spălat pentru cocs cu 26,5%. Într-un singur an, în acest sector de activitate trebuie asigurat un spor de producție de peste 6 milioane tone cărbune net. Cît privește productivitatea muncii, în timp ce în anii precedenți s-au obținut sporuri anuale de 4—5%, pentru 1977 s-a prevăzut o creștere de 11,6% — ritm ce va fi încă îmbunătățit, pe baza acțiunii de sporire suplimentară a productivității. Deși zăcămintele din România au, în general, condiții de exploatare mai grele decît media celor din alte țări, va trebui totuși anul acesta să se producă cărbuni pentru cocs sub prețul de pe piața mondială.

Pentru realizarea acestor sarcini și a celor din următorii ani ai cincinalului, industria cărbunelui se acționează în câteva direcții bine conturate, printre care un rol important dețin aplicarea de forme și metode avansate de conducere și organizarea pe baze științifice a producției și a muncii, capabile să asigure o creștere a productivității și a eficienței progresul tehnico-științific, modernizarea dotărilor tehnico-materiale și ridicarea nivelului profesional al cadrelor.

Din aria acestor preocupări, ne vom referi la unele aspecte semnificative ale modului cum se transpune în viață principiul muncii și conducerii colective în unitățile carbonifere românești.

ÎN TREAGA ACTIVITATE de conducere și organizare din industria cărbunelui are la bază ansamblul de principii care se află la temelie: democrația, egalitatea, unitatea și solidaritatea. Democrația este principiu de conducere și organizare în democrație, și în primul rînd: conducerea colectivă pe toate treptele organizatorice ale societății, ca factor important al participării conștiente a masei la elaborarea și transpunerea în fapt a întregii politici a partidului nostru — beneficiind de cadrul organizatoric, instituțional adecvat, de metode avansate de aplicare a acestui principiu; conducerea unitară a întregii activități economico-sociale în toate verile sistemului, un rol important revînd conducerii planificate a întregii economii pe baza planului național unic; centralismul democratic, care asigură autonomia unităților în condi-

țiile conducerii centralizate, îmbinînd în mod armonios interesele generale ale societății cu cele ale verigilor sale; subordonarea organizării și conducerii unităților și a întregii vieți economico-sociale obiectivului primordial al orînduirii noastre socialiste — satisfacerea cît mai deplină a nevoilor materiale și spirituale ale întregului popor.

Zecile de mii de lucrători din industria cărbunelui participă din plin — în cadrul dialogului efectiv, profund și permanent între partid și mase — atît la elaborarea deciziilor, cît și la înlăptuirea lor.

Cadrul organizatoric creat democrației economice în țara noastră — caracterizat prin elemente originale, care reflectă concepția românească în problemele realizării conducerii colective — și-a demonstrat superioritatea și în cazul întreprinderilor carbonifere. Sistemul organelor de conducere colectivă în această ramură este prezentat în fig. 1.

EXERCITÎNDU-ȘI importanțele atribuțiilor ce le revin, consiliile oamenilor muncii trebuie să asigure integrarea armonioasă a unităților respective, atît în sistemul organizatoric al industriei cărbunelui, cît și în ansamblul economiei naționale, lucru ce se realizează fie prin organele de conducere colectivă, fie prin conducerile operative, fie prin compartimentele și lucrătorii unităților. În felul acesta, organele de conducere colectivă — în mod direct sau indirect — se află în centrul unei rețele complexe de relații, așa cum se vede în fig. 2.

În unitățile industriei cărbunelui din țara noastră sînt organizate 37 de consilii ale oamenilor muncii, cuprinzînd 579 de membri, din care 195 reprezentanți ai oamenilor muncii și 146 mem-

„Un factor important al dinamismului dezvoltării noastre economico-sociale, o expresie a superiorității orînduirii noi pe care o edificăm este perfecționarea continuă a democrației socialiste. asigurarea condițiilor pentru participarea activă și efectivă a oamenilor muncii, a întregului popor la elaborarea și înlăptuirea politicii interne și externe a țării, la conducerea tuturor domeniilor de activitate, a întregii societăți. În țara noastră există un larg sistem de organisme de conducere colectivă a tuturor întreprinderilor și instituțiilor economice și sociale, de jos și pînă sus, forme organizate de participare a oamenilor muncii de la orașe și sate la conceperea și realizarea programelor de activitate din toate sectoarele societății”.

NICOLAE CEAUȘESCU

(Din Expunerea prezentată la sesiunea solemnă comună a Comitetului Central al Partidului Comunist Român, Marii Adunări Naționale și activului central de partid și de stat din 9 mai 1977).

bri numiți, ceilalți fiind membri de drept.

Agenda de lucru a consiliilor oamenilor muncii este bogată. În peste 800 de ședințe au fost analizate aproape 2 000 de probleme, s-au înregistrat 6 000 luări de cuvînt și au fost adoptate peste 2 500 decizii (vezi tabelul din p. 14).

Problematica ședințelor, a deciziilor luate reflectă corelația stabilită între atribuțiile unităților și structurile organizatorice, deoarece numeroase și importante atribuții din domeniul dezvoltării (cercetare, proiectare, investiții), comercial (aprovizionare, desfacere), și financiar sînt preluate de centrală.

Desigur, clasificarea din tabel a deciziilor luate de către organele de conducere colectivă este oarecum relativă. Oricare ar fi domeniul în care ele au fost încadrate, deciziile au un efect propagat, făcîndu-se resimțite în mai multe activități și, uneori, depășind chiar limitele unității respective.

Așa, bunăoară, potrivit competenței de care dispun, consiliile oamenilor muncii ale unităților din cadrul centralei cărbunelui Petroșani, pentru a crea cadrul organizatoric necesar asigurării dezvoltării și producției curente, au hotărît înființarea în anul 1977 a nu mai puțin de 31 noi ateliere, secții, loturi și șantiere, ca și a 13 stații de calcul.

În cadrul acțiunii de sporire suplimentară a productivității muncii, cu deosebire conducerile colective ale celor două unități model (Întreprinderea minieră Motru și Exploatarea minieră Paroșeni) au stabilit programe concrete de lucru, ale căror efecte n-au întîrziat să se concretizeze: în primele patru luni ale acestui an, I.M. Motru a livrat peste plan 17 mii tone de cărbune, iar E.M. Paroșeni — 20 mii tone, în principal pe seama depășirii nivelului planificat al productivității muncii cu 16, respectiv 72 kg/post. Aplicarea măsurilor stabilite de consiliile oamenilor muncii de la exploatarea minieră din Valea Jiului pentru realizarea obiectivelor propuse în domeniul promovării progresului tehnic vor asigura,

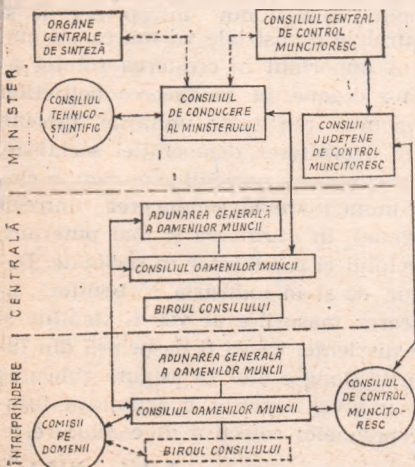

Fig. 1: Sistemul organelor de conducere colectivă în industria cărbunelui

CONDUCERE · ORGANIZARE

in anul 1977, creșterea substanțială a indicilor de mecanizare (atingându-se un nivel, la încărcarea cărbunelui și stericului la înaintarea în galerii de 54,0% la tăierea mecanică a cărbunelui în abataje cu front lung de 23,0%) la exploatarea cărbunelui în abataje dotate cu susținere metalică individuală și susținere cu complexe mecanizate de lemn de mină pe 1000 tone de cărbune extras, la 24,15 mc.

ANALIZA TEMATICII de pe agenda de lucru a organelor de conducere a permis însă și constatarea că este adesea supraincercată. Este necesar ca, în perspectiva îmbunătățirii cadrului normativ-legislativ, organele de conducere colectivă să fie degrevate de sarcina exercitării unor atribuții. Pentru a se obține o reală creștere a operativității și eficienței activității lor, organele de conducere colectivă trebuie să le fie conferite atribuții și competențe care reclamă mai ales decizii cu un orizont de ordinul lunilor sau trimestrelor — și nu de natură curentă, care să le distragă de la probleme de anvergură. Considerăm că este necesar și posibil ca unele atribuții să fie transferate de la consiliile oamenilor muncii la birourile acestora, respectiv la directorii unităților.

Din discuțiile purtate cu unii membri ai C.O.M. a rezultat că atunci când problemele în dezbateră nu necesită luarea de hotărâri, sau când decizia este luată deja de către un organ exterior unității, se ajunge la simple discuții ineficiente. În asemenea cazuri, nu este indicat să se încarce inutil programul de lucru al C.O.M., procedindu-se — eventual — cel mult la informarea acestuia, de către președintele lui.

Pe lângă organele de conducere colectivă cu caracter deliberativ, în cadrul unităților din industria cărbunelui funcționează și diferite organe colective de lucru. La unitățile carbonifere sînt constituite 170 de consilii de control muncitoresc și comisii pe domenii de activitate, cuprinzînd aproape 2000 de membri. Dintre acestea, un rol deosebit au comisile tehnico-economice.

Atribuțiile acestor comisii sînt foarte numeroase, unele din ele avînd o importanță deosebită. Le vom ilustra aici doar prin exemplul investițiilor. Practic, pentru realizarea în acești cincinal a importantului volum de investiții în industria cărbunelui, prevăzut în plan,

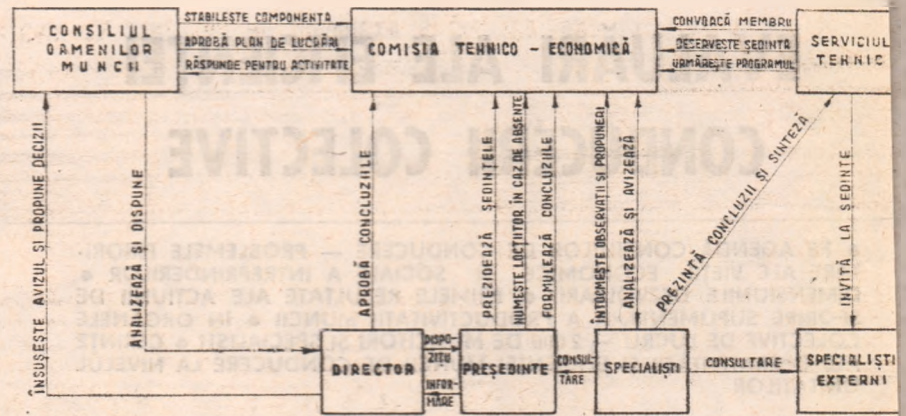

Fig. 3 : Diagrama funcționării comisiei tehnico-economice

comisiile tehnico-economice trebuie să analizeze și să avizeze anual mai multe sute de note de comandă, un număr de cca. 300 de proiecte de execuție cu un număr mediu de 100 de obiecte la un studiu. La acestea se adaugă studiile de cercetare — în medie 100 pe an — și alte lucrări de mare importanță.

Hotărâri corespunzătoare în problemele analizate. În centrul atenției se află obiectivele stabilite de Congresul al XI-lea al partidului pentru industria carboniferă, privind dezvoltarea producției, extinderea mecanizării și modernizarea tehnologiilor de lucru

Structura problemelor dezbătute și a deciziilor luate de către consiliile oamenilor muncii

Domeniul de activitate	Probleme dezbătute		Decizii luate
	nr.	%	
Planificare, dezvoltare și controlul îndeplinirii sarcinilor pe fiecare secțiune de plan	307	18	291
Organizarea producției și a muncii (inclusiv protecția muncii)	345	22	615
Cercetare și proiectare	46	2	59
Investiții și construcții	99	5	163
Mecano-energetic ; reparații periodice și capitale	131	7	269
Aprovizionare tehnico-materială	96	5	164
Desfacere	76	5	58
Financiar-contabil	232	13	264
Personal, învățămînt, retribuire, social etc.	382	23	662
TOTAL	1 714	100	2 545

Între organele de conducere colectivă, conducerea curentă și aceste organe de lucru sînt stabilite relații strînse, bazate pe atribuții și sarcini precise, constituind un sistem de lucru complex și eficient.

CONSILIILE oamenilor muncii din unitățile industriei carbonifere s-au dovedit, pe parcursul anilor, o adevărată școală a gestiunii socialiste a minelor. Sub îndrumarea permanentă a organelor de partid, printr-o conlucrare strînsă cu organizațiile de masă, ele au dezbătut problemele cu care s-au confruntat colectivele de muncă, au adop-

realizarea unei productivități tot mai ridicată în condiții de eficiență economică sporită, ca și aspectele numeroase care vizează îmbunătățirea condițiilor de viață și de muncă ale minerilor. Perfeccionîndu-se permanent formele, stilul și metodele de muncă ale acestor organe, s-a lărgit și diversificat conținutul participării muncitorilor, a celorlalți lucrători la organizarea și conducerea întregii activități economico-sociale din minele de cărbune.

Desigur, mai există căi de îmbunătățire și creștere a eficienței activității organelor colective de conducere. Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, primul Congres al consiliilor oamenilor muncii din întreprinderile și centralele industriale va marca un moment important în creșterea rolului acestor organe, în conducerea activității economice din toate unitățile, precum și în dezvoltarea democrației socialiste, în participarea oamenilor muncii, a clasei muncitoare la conducerea întregii societăți, în afirmarea și mai puternică a rolului ei conducător în societate. Desigur că și în industria carboniferă, aplicarea măsurilor ce vor fi stabilite și a experienței ce va fi desprinsă din lucrările Congresului va asigura ridicarea la un nivel superior a activității tuturor organelor colective de conducere.

Zoltán KIRALY
Constantin MAGDALIN

Centrăla cărbunelui-Petroșani

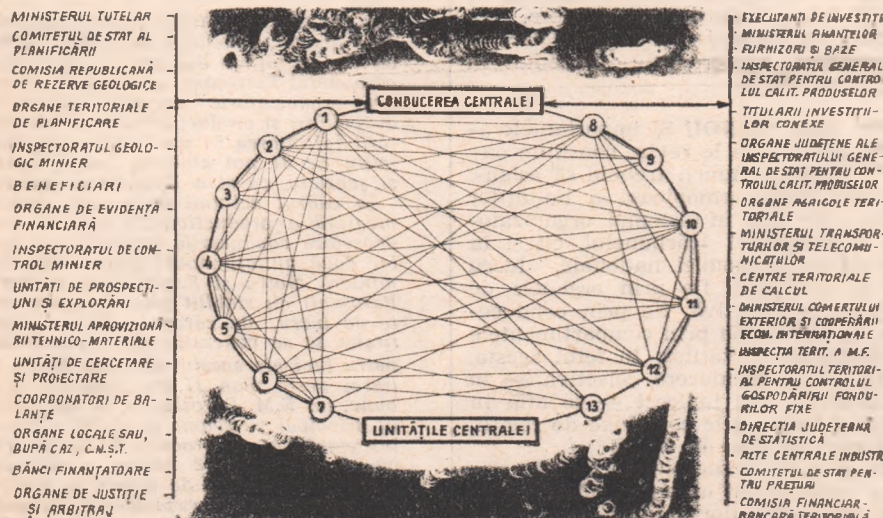

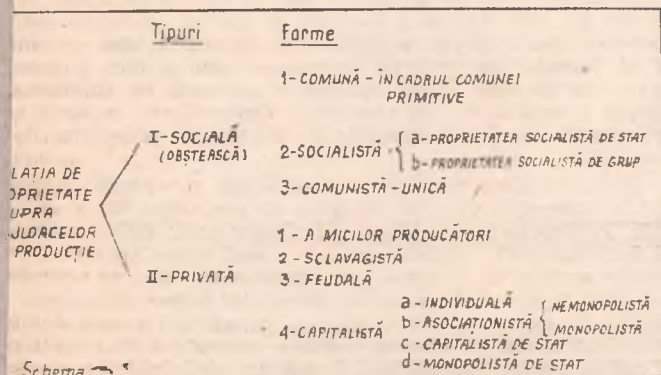
Fig. 2 : Diagrama de relații în industria cărbunelui

În ajutorul candidaților la examenul de admitere în învățămîntul economic superior

PROPRIETATEA SOCIALISTĂ ASUPRA MIJLOACELOR DE PRODUCȚIE

PROPRIETATEA reprezintă relația social-economică, istoric determinată, care ia naștere în legătură cu stăpînirea, folosirea și folosirea de către oameni a bunurilor materiale în viața, a mijloacelor de producție în special. Rezultă că proprietatea reprezintă: a) o relație dintre oameni cu privire la stăpînirea și însușirea bunurilor materiale și nu o relație între oameni și bunuri; b) relația de proprietate arată în ce mîini stăpînirea și folosirea mijloacelor de producție, cine beneficiază de rezultatele procesului de producție; c) este o relație socială, deoarece procesul de producție nu poate avea loc în lipsa relațiilor dintre oameni, independent de stăpînirea, folosirea și însușirea, într-o formă sau alta a mijloacelor de producție și a rezultatelor producției; are caracter istoric; nu există o relație de proprietate în general, ci un anumit tip și o anumită formă de proprietate. În istoria omenirii s-au cunoscut diferite tipuri și mai multe forme de proprietate (vezi schema).

Proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție și formele ei

PROPRIETATEA socialistă reprezintă raporturile ce se stabilesc între membrii societății în legătură cu stăpînirea, însușirea în comun a mijloacelor de producție și a rezultatelor procesului de producție de către întreaga societate sau de diferite grupuri de producători care sînt folosite în interesul satisfacerii nevoilor materiale și spirituale ale oamenilor muncii. Formarea proprietății socialiste este o necesitate obiectivă. Ea apare ca o necesitate a societății private devenită frînă a progresului economic-social. Posibilitatea nașterii proprietății socialiste se creează în condițiile revoluției socialiste, după cucerirea puterii politice de către clasa muncitoare în alianță cu țărăimea muncitoare și cu ceilalți oameni ai muncii.

Corespunzător celor două căi principale de formare (naționalizarea și cooperativizarea), există două forme ale proprietății socialiste: proprietatea de stat și proprietatea cooperatistă.

Proprietatea socialistă de stat reprezintă relația de stăpînire, folosire și folosire în comun, de către întreaga societate a mij-

loacelor de producție și a rezultatelor procesului de producție. Ea ia naștere în urma naționalizării, care reprezintă actul revoluționar de deposedare a claselor exploatoare de mijloacele de producție și de trecere a acestora în proprietatea socialistă de stat, ca bunuri ale întregului popor. În cadrul proprietății de stat socializarea mijloacelor de producție se realizează la nivelul întregului popor, ceea ce creează, în esență, o poziție egală pentru toți membrii societății socialiste. Pe acest fond se creează necesitatea și posibilitatea conducerii unitare, planificate a ansamblului economiei naționale; proprietatea socialistă de stat constituie baza întregului complex național economico-social, a suveranității și independenței naționale, a autonomiei în relațiile externe ale țării; este unică și indivizibilă, adică calitatea de proprietar se exercită în ansamblu de către întregul popor, asupra întregii mase de bunuri, obiect al proprietății; în țara noastră, proprietatea socialistă de stat deține ponderea cea mai mare iar în cadrul ei se produce cea mai mare parte a produsului social și a venitului național; obiectul ei este organizat în unități economice și instituții care-l gestionează relativ independent; cuprinde bogățiile de orice natură ale subsolului, minele, apele, pădurile, izvoarele de energie naturală, fondul funciar de stat, fabricile, uzinele, băncile, întreprinderile agricole de stat, unitățile pentru mecanizarea agriculturii, principalele mijloace de transport, căile de comunicații, baza materială a instituțiilor social-culturale, fondul de stat de locuințe, obiecte de artă, brevete, patente etc.

Proprietatea socialistă cooperatistă reprezintă relația de stăpînire, însușire și folosire în comun de către colectivul de cooperatori a mijloacelor de producție și a rezultatelor producției. Ea ia naștere prin procesul de cooperativizare socialistă a mijloacelor de producție deținute de mici producători — țărani și meșteșugari. Obiectul proprietății cooperatiste este constituit din pămîntul adus de cooperatori, animalele de muncă și de producție, construcțiile, plantațiile, mijloacele de transport, utilajele, instalațiile, lotul atribuit în folosință diferiților cooperatori, mecanizatori și alți specialiști care lucrează în cooperativă, în condițiile prevăzute de statut, precum și întreaga producție și veniturile obținute. În 1976 ea deținea 68% din suprafața arabilă a țării și a dat 44% din producția agricolă globală.

Proprietatea cooperatistă se caracterizează prin socializarea mijloacelor de producție la nivelul grupului de cooperatori; ea predomină în agricultură, unde cuprinde cea mai mare parte a gospodăriilor țărănești, și dă o parte însemnată din producția agricolă. În cursul anilor, raportul dintre obiectul proprietății adus la formarea cooperativelor și cel creat prin munca în comun s-a schimbat în favoarea acestuia din urmă.

Cele două forme ale proprietății socialiste se aseamănă în primul rînd prin aceea că au o esență comună și pe această bază amîndouă determină relații de colaborare și ajutor reciproc; exclud exploatarea omului de către om; asigură însușirea și folosirea rezultatelor procesului de producție după principii egale pentru toți membrii societății; generează acțiunea legilor, categoriilor, fenomenelor și proceselor specifice socialismului; stau la baza armonizării intereselor generale și colective cu cele personale; au rol activ în dezvoltarea forțelor de producție.

Totodată, între cele două forme de proprietate există deosebiri, rezultate din gradul diferit de socializare a mijloacelor de producție. Se deosebesc și prin ramurile în care predomină, prin pondere, sferă, prin particularitățile concrete ale celorlalte

elații economice pe care le generează, prin modalitățile specifice de manifestare ale categoriilor, fenomenelor, proceselor economice. Astfel, repartiția, organizarea muncii, planificarea — eși esența lor este aceeași, capătă forme concrete diferite în cadrul celor două forme de proprietate socialistă.

Între cele două forme de proprietate există o strinsă interdependență care se realizează în toate sferile producției sociale, adică în producție, repartiție, schimb și consum.

Alături de formele de proprietate asupra mijloacelor de producție există **proprietatea personală** asupra veniturilor și economiilor provenite din muncă (asupra casei de locuit și gospodăriei personale, precum și asupra bunurilor de uz și confort personal) ale membrilor societății. Îndeosebi la sate, ea se extinde și asupra unor animale și mijloace de producție. Proprietatea personală este strins legată de proprietatea socialistă care reprezintă sursa principală de venituri a oamenilor muncii. Pe de altă parte, proprietatea personală stimulează producătorii să participe la munca socială, la sporirea avutului obștesc.

În țara noastră, se menține și **mica proprietate**. Ea este o formă a proprietății privat-individuale, a micilor producători meseriași și țărani necooperativizați, asupra unor mijloace de producție. Mica proprietate este mai răspândită în agricultura zonelor de deal și de munte, în care caz cuprinde: pământ, vite de muncă și producție, inventar agricol mărunț și producția realizată. Deși ea pondere cuprinde 5% din pământul arabil, prin suprafața de pășuni, finețe și pomicolă pe care o deține, are un rol mai important în zootehnie și pomicultură. La Congresul consiliilor de conducere ale unităților agricole socialiste, al întregii țărâni, din aprilie 1977, s-a subliniat necesitatea producerii uneltelor și a mașinilor de muncă pentru zonele respective care să fie vindute sau închiriate agricultorilor. Totodată, se impune ca țăranii din zonele necooperativizate să fie ajutați, acolo unde își exprimă dorința — să se constituie în asociații ale pomicultorilor și crescătorilor de animale.

Proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție sub ambele ei forme, este **superioară** tuturor formelor de proprietate anterior existente deoarece: a) cunoaște cel mai înalt grad de socializare, adică unește producătorii la scara întregii economii naționale sau la nivelul grupului de cooperatori; b) oamenii au o poziție egală față de mijloacele de producție și își însușesc după principii egale rezultatele procesului de producție; c) generează relații de colaborare și ajutor reciproc, legi, categorii, procese și fenomene superioare celor ce decurg din dominația proprietății private; d) în contextul proprietății socialiste, proprietarii sint și producători: se exclude astfel exploatarea omului de către om, posibilitatea de a trăi fără muncă, pe seama altor oameni; e) proprietatea socialistă creează necesitatea și posibilitatea unui real democratism social-economic, stă la baza profundului umanism socialist.

Dubla calitate a oamenilor muncii : producători și proprietari

PENTRU A AVEA LOC procesul de producție sint necesare mijloace de producție și forță de muncă. **În socialism, întregul popor intrunește calitatea de producător cit și pe aceea de proprietar.** Unirea mijloacelor de producție cu forța de muncă, în baza proprietății socialiste, se face în condițiile relațiilor de colaborare și ajutor reciproc, sub comanda și controlul proprietarilor care sint în același timp și producători. Această dublă calitate a membrilor societății socialiste, reprezintă nu numai unitatea a două funcții economice, ci și sinteza unor drepturi și răspunderi egale pentru toți. Dreptul și îndatorirea de a munci sint cele mai importante: ele decurg nemijlocit din esența proprietății socialiste. Ca proprietari, membrii societății sint interesați în creșterea și dezvoltarea obiectului de proprietate, dar aceasta nu se poate asigura decît prin exercitarea celeilalte poziții, de producători, printr-o muncă de înaltă eficiență. Întregul popor este interesat și răspunzător de felul cum este gospodărită averea socială, de folosirea eficientă a fondurilor materiale, a forței de muncă.

Proprietatea socialistă stă la baza democratismului social-economic, a dreptului și obligației pentru toți membrii societății de a participa la conducerea și controlul întregii activități social-economice.

Crearea cadrului organizatoric, care să permită participarea maselor largi populare la conducerea vieții social-economice, este un factor important pentru realizarea practică a democrației socialiste. Formele colective de conducere oferă condiții pen-

tru afirmarea poporului în procesul de conducere și conștientizarea întregii activități. De asemenea, creșterea gradului de profesionalism și ridicarea nivelului politic și ideologic, a conștiinței, în general, sint factori care contribuie la creșterea democratismului economic socialist.

Dezvoltarea proprietății socialiste în proces de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate

ÎN PROCESUL evoluției societății socialiste, are loc o dezvoltare accelerată a forțelor de producție. Aceasta impune perfecționări ale sistemului relațiilor de producție și în cadrul relației de proprietate. Perfecționarea proprietății contribuie la realizarea unei concordanțe tot mai depline între relațiile de producție și caracterul forțelor de producție. Pe o parte, și la perfecționarea relațiilor de producție în ansamblu pe de altă parte.

Direcțiile principale de dezvoltare ale relației de proprietate în țara noastră în perioada actuală sint: a) dezvoltarea și perfecționarea relației de proprietate prin continuarea și dezvoltarea industrializării, prin dezvoltarea intensivă și modernizarea culturii, prin dezvoltarea armonioasă a tuturor ramurilor economiei naționale. Cele 1000 de miliarde de lei investiții cîntărește anul 1976—1980, valorificarea superioară a resurselor, creșterea eficienței a fondurilor materiale și financiare existente vor contribui la creșterea cantitativă și îmbunătățirea calitativă a conținutului material al relației de proprietate; b) dezvoltarea tot mai accelerată a forțelor de producție, adîncirea și extinderea zărilor sociale a muncii determină accentuarea caracterului social al producției și al muncii, contribuie la intensificarea tendinței de apropiere a celor două forme de proprietate și dezvoltă procesele de concentrare, specializare și cooperare treprinderile devin tot mai mari și mai bogate, conlucra și cooperează tot mai mult între ele, atît în cadrul aceleiași forme de proprietate cit și între unitățile de stat și cooperatiste. Pe o parte, și pe de altă parte, loc un proces legic de intensificare a colaborării și conlucra între proprietatea socialistă de stat și cea cooperatistă, de dezvoltare tot mai strînsă a acestora în cadrul edificării societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintării spre comunism; c) se dezvoltă procesul de formare a omului nou, capabil să valorifice tot mai plenar egalitatea generată de stăpînirea comună a mijloacelor de producție. Oamenii vor înțelege și vor acționa mai conștient în dubla lor calitate de producători și proprietari.

Perfecționarea relației de proprietate generează îmbunătățiri în întregul sistem al relațiilor de producție. Se produc schimbări în structura socială a țării. Crește rolul clasei muncii în întreaga viață socială, are loc o mai mare apropiere între clasele sociale, se întărește coeziunea dintre ele, se accentuează omogenizarea socială, unitatea întregului popor. Se apropie condițiile de muncă și de viață ale țăranimii de cele ale muncitorilor, munca din agricultură devine tot mai mult o muncă de muncii industriale. Ponderea țăranimii, în ansamblul populației, va scădea la 12—15% în 1990, ceea ce va conferi economiei naționale, în contextul și a altor caracteristici, aspectul unei structuri economice moderne.

Se vor perfecționa relațiile de repartiție prin îmbunătățirea raporturilor dintre fondul de consum și cel de dezvoltare, a raportului dintre fondul de consum social și individual. Se va promova tot mai mult principiul eticii și echității sociale în retribuția oamenilor după cantitatea, calitatea și însemnătatea muncii depuse.

În cadrul schimbului de activități se vor dezvolta cu prioritate relațiile dintre unitățile economice din cadrul celor două forme de proprietate. Se va îmbunătăți procesul de folosire a mijloacelor economice ale producției și schimbului de măruri (valoare, prețuri, beneficii, rentabilitate).

Relațiile de consum productiv și neproductiv vor tinde să se îmbunătățească, și structura, calitatea, și nivelurile existente în țările dezvoltate din punct de vedere economic.

Dezvoltarea proprietății socialiste și pe baza ei a întregului sistem al relațiilor de producție socialiste, în condițiile fărîngării societății socialiste multilateral dezvoltate din țara noastră, asigură afirmarea plenară a principiilor socialiste în toate sferele vieții economico-sociale, manifestarea tot mai deplină a personalității umane, îmbinarea armonioasă a intereselor personale cu aspirațiile generale ale întregii societăți.

lector univ. dr. Maria CURTEANU

CONSIDERAȚII PRIVIND EXPERIENȚA ROMÂNIEI ÎN VALORIFICAREA SUPERIOARĂ A UNOR RESURSE NATURALE (I)

PROCESUL DE VALORIFICARE superioară a resurselor naturale se înscrie ca un important factor al dezvoltării calitative a economiei noastre în actuala etapă. Eforturile întreprinse în această direcție, îndeosebi în lumina orientărilor noștre ale Congresului al IX-lea al partidului, au dus și duc la obținerea unor rezultate calitativ superioare. Ele pun totuși în evidență noi rezerve, noi posibilități de dezvoltare și probleme economice a țării, care, materializate în practică, amănunțit rezultatele pozitive obținute. În cele ce urmează ne vom referi la unele probleme ale valorificării superioare a petrolului în ce privește **resursele de hidrocarburi și de metal.**

Resursele de hidrocarburi în fluxul valorificării

DUPĂ CUM SE ȘTIE țițeiul și gazele naturale ocupă un loc aparte în „zestrea naturală” a țării. Extracția și prelucrarea acestor bogății se înscriu printre **tradițiile de profil industrial ale poporului nostru**, tradiții cunoscute și apreciate și care se graniță.

Progresul industrial al țării a găsit în prelucrarea petrolului și a gazului metan una din sursele sale propulsoare cele mai importante. Din păcate, rezervele limitate de care dispunem în ce privește aceste resurse limitează și producția acestora, la niveluri relativ constante, fie la creșteri relativ reduse. În cîincinalul 1971—1975 am extras în medie anual 14.26 milioane țiței și 23,70 miliarde mc de gaz metan; în cîincinalul precedent producțiile respective vor reprezenta: 15,5 mil. tone la țiței și 26,8 mld mc la gaz metan. Sporul mediu anual în cîincinalul în curs față de nivelurile din cîincinalul precedent este de numai 840 mii tone la țiței și de 3,3 mld mc la gaz metan, adică destul de redus. El însă oferă o imagine și mai optimistă dacă este calculat ca diferență între nivelurile producțiilor în ultimul an al fiecărei perioade cîincinale (tabelul nr. 1).

După cum reiese din tabelul nr. 1 sporul extracției de petrol este de 9% în perioada 1970—1975 și de 6% în 1975—1980. Observăm astfel că nivelul redus al sporului este însoțit de o tendință de diminuare a sa. Mai mult, la gazul metan se prezintă chiar o extracție în 1980 sub nivelul celei din 1975. Aceste tendințe demonstrează că pentru asigurarea nevoilor crescînde de hidrocarburi, generate de procesul industrializării, este necesar să se apeleze și la surse externe de aprovizionare.

Într-adevăr, România a devenit deja țară importatoare de petrol din 1970. În 1975 au fost importate 5 085,0 mii tone, față de 2 291,4 mii tone în 1970. La importurile de țiței care se vor continua să crească în acest cîincinal, se vor adăuga și cele ale importurilor de gaz metan. Capacitățile de rafinare create în prezent asigură prelucrarea integrală a hidrocarburilor trase și importate, iar marile complexe petrochimice realitate contribuie la valorificarea lor superioară.

În procesul industrializării lor, hidrocarburile pot cunoaște diferite grade de prelucrare și, corespunzător acestora, diferite niveluri de valorificare. Supus prelucrării pe baza unor procese tehnologice moderne, țițeiul își sporește valoarea inițială de 2—3 ori prin benzină, uleiuri și parafine; de 5 ori prin olefine și hidrocarburi aromatice; de 16—25 ori prin monomeri, polimeri și fibre sintetice. Cît privește gazul metan

Tabelul nr. 1
Evoluția extracției de țiței și gaz metan în perioada 1970—1980¹⁾

	1970	1975	1980	Diferențe	
				1975/70	1980/75
Țiței (mil. tone)	13.37	14.59	15.5	+1.22	+0.9
Gaz metan (mld mc)	19.97	27.0	26.8	+7.03	-0.2

¹⁾ Anuarul Statistic al R.S. România, 1976, p. 113; Legea pentru adoptarea Planului unic de dezvoltare economico-socială a R.S. România pe perioada 1976—1980. Știința, 3 iulie 1976, pag. 2.

Tabelul nr. 2
Principalii indicatori ai dezvoltării și valorificării resurselor de petrol *)

Indicatori	1950	1955	1960	1965	1970	1975
Producția globală a industriei petroliere, în % față de anul precedent.	100	196	135	144	126	122
Din care :						
Producția ramurilor de prelucrare a petrolului	100	183	149	160	137	127
La 100 lei producție globală petrolieră, partea prelucrătoare este de lei	56	32	58	65	67	72
La 100 lei producție extractivă revine o producție prelucrătoare de lei	127	92	138	186	203	258
Creșterea productivității muncii în producția petrolieră (în % față de anul anterior).	—	171	126	129	139	118
Participarea creșterii prod. muncii la sporirea produc. petroliere (în %)	—	84	80	76	100	80

*) Calculat pe baza datelor din Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Congresul consiliilor populare județene și al președinților consiliilor populare municipale, orășenești și comunale. Știința din 5 febr. 1976; Anuarul statistic al R.S. România 1976, p. 90—93; 98—99; 126—127 și 136—138.

chimizarea lui îi ridică valoarea de 3 ori prin negrul de fum; de 6—7,6 ori prin fabricarea de metanol și amoniac; de 25 ori prin policlorură de vinil. Pînă în 1990, indicii de valorificare a gazelor naturale va continua să crească, și anume de 1,6 ori, prin chimizarea acestora.

Se înțelege de la sine că realizarea unor asemenea creșteri a gradului de valorificare a hidrocarburilor este de neconceput fără dezvoltarea în ritmuri înalte a industriei chimice, iar în cadrul acesteia, în ritmuri și mai ridicate, a petrochimiei, a chimiei de sinteză fină și de mic tonaj (coloranți și pigmenți organici, medicamente, catalizatori, reactivi etc.). Ponderea petrochimiei, de exemplu, în totalul industriei noastre chimice va ajunge în 1990 la trei sferturi, față de 43,7% în 1975 și 43,1% din 1970. În cadrul petrochimiei, o cadență prioritară vor cunoaște: producția de fire și fibre sintetice în general, a celor poliesterice în special; noile sortimente de mase plastice, înlocuitoare ale metalului și ale altor materiale naturale; cauciucul sintetic poliizoprenic etc.

Primatul activităților prelucrătoare și al factorilor intensivi

CREȘTEREA GRADULUI DE VALORIFICARE a resurselor de hidrocarburi ale țării poate fi analizată și evidențiată printr-o serie de indicatori, exprimînd mai ales: evoluția producției globale și în cadrul ei a corelației dintre partea extractivă și prelucrătoare; ritmul creșterii productivității muncii; participarea factorilor extensivi și intensivi la creșterea producției globale etc. La petrol de exemplu, în perioada 1950—1975 creșterea gradului de valorificare este reflectată în tabelul nr. 2.

După cum se relevă din datele tabelului nr. 2 producția de petrol a țării, cuprinzînd extracția și prelucrarea țițeiului, cunoaște o **creștere continuă**, însă **intensitatea** acestei creșteri se caracterizează printr-o **tendință descrescîndă**.

Din punct de vedere al gradului de valorificare, prezintă interes deosebit corelația dintre dinamica întregii producții petroliere și dinamica părții sale prelucrătoare. Cu excepția anilor 1950—1955, în restul perioadei de două decenii (1955—1975, producția rezultată din prelucrarea petrolului cunoaște o cadență care devansează dinamica întregii producții petroliere. O asemenea tendință a dus în mod necesar la sporirea ponderii părții prelucrătoare a industriei petroliere

În total, producția acestei activități urcând pînă la 72% în 1975 față de 56% în 1950. În spatele acestei evoluții se află faptul că la 100 lei producție extractivă s-a obținut prin creșterea continuă a gradului de prelucrare industrială a țiteiului, o producție prelucrată de 127 lei în 1950 și 258 lei în 1975, adică o valoare din ce în ce mai mare în anii dinspre sfîrșitul intervalului de timp analizat. Aceasta înseamnă că gradul de valorificare a resurselor de țitei ale țării noastre a crescut de 2,58 ori în perioada 1951—1975.

Cercetînd corelația dintre factorii extensivi și intensivi ai creșterii producției petroliere din țara noastră rezultă o preponderență evidentă a contribuției celor din urmă. Stă mărturie în acest sens amploarea contribuției prelucrării producției și creșterii productivității muncii la sporirea producției globale petroliere. De exemplu, în perioada cercetată, producția petrolieră a crescut de 5,87 ori, iar producția reprezentînd prelucrarea țiteiului de 7,55 ori. Contribuția prelucrării țiteiului la creșterea întregii producții este de 76%. În ceea ce privește productivitatea muncii, creșterea acesteia a asigurat în diferite perioade cincinale între 76—100% din întregul spor al producției petroliere; pe întreaga perioadă contribuția ei este de 73%, restul de 27% aparținînd sporului de lucrători. Asigurîndu-și creșterea în principal prin partea sa prelucrătoare și sporirea productivității muncii, industria noastră petrolieră și-a relevat astfel noi dimensiuni calitative.

Semnificația unor corelații dintre producția și consumul de oțel

CA ȘI ENERGIA. metalul reprezintă una dintre resursele naturale de importanță decisivă pentru progresul economic. Importanța sa pentru progresul multilateral al economiei naționale justifică folosirea unor indicatori variați în analiza și aprecierea gradului său de valorificare. Între aceștia, reține atenția, prin capacitatea sa de expresie sintetică, indicatorul consumului de metal pentru o unitate determinată de producție. Compararea internațională a acestui indicator ne prezintă următorul tablou (tabelul nr. 3).

Tabelul nr. 3

Consumul de oțel (în kg) la 100 \$ PNB în perioada 1960—1974 *)

	1960	1965	1970	1974	Multiplii României față de țările respective		
					1960	1970	1974
România	29,6	35,2	48,6	42,5	1,0	1,0	1,0
Consum mondial	17,5	17,9	17,8	16,8	1,68	2,78	2,53
Țări socialiste europene	34,0	33,5	32,3	29,6	0,86	1,50	1,45
Țări C.E.E. Alte țări	23,6	20,3	20,5	19,9	1,25	2,37	2,13
R.D.G.	15,5	15,3	15,5	15,3	1,85	3,12	2,77
U.R.S.S.	14,9	38,5	33,8	31,5	0,70	1,43	1,35
S.U.A.	12,7	12,6	10,6	10,3	2,32	4,59	4,10
Japonia	29,9	35,1	45,2	40,0	0,98	1,07	1,06

*) World Bank Atlas. Population, Per Capita Product and Growth Rates, 1974. pag. 13—20. Anuarul statistic al R.S. România, 1967, p. 610 și 1976, p. 513.

Cercetarea acestui consum relativ de oțel pe plan internațional ne îngăduie să observăm că țările au realizat, în perioadele în care și-au extins în mod energetic producția de oțel, o creștere consistentă și a consumului acestui metal la unitatea de producție. Iar în perioadele de stabilizare sau de creștere mai încetată a producției de oțel, consumul specific respectiv și-a redus nivelul. De exemplu, Japonia în deceniul 1960—1970 și-a sporit producția de : 1,86 ori în 1961—1965 și de 2,26 ori în 1966—1970. Consumul a crescut și el în mod considerabil : cu 22% și respectiv cu 23,4% în cele două perioade succesive. În schimb, în anii 1970—1972, producția de oțel fiind relativ stabilă, creșterea acesteia fiind de numai 0,7%, consumul respectiv a scăzut de la 45,2 la 37,9 kg oțel. Ulterior, în anii 1973—1974, producția amintită a crescut iarăși energetic, și anume cu circa 25%, fiind urmată de creșterea și a consumului amintit la nivelul de 40,0 kg oțel. Această corelație o întîlnim, deși intensitatea ei este foarte diferită, și în cazul celorlalte țări. Nu face excepție de la această regulă nici experiența României pînă în 1970.

Dincolo de această constatare, analizînd comparativ nivelul consumului de oțel la aceeași unitate de producție, rezultă că în țara noastră el este considerat mai ridicat decît în marea majoritate a țărilor dezvoltate industrial. Cauzele acestei situații sînt multiple și cuprind practic întregul circuit economic al metalului. Unele dintre ele apar la nivelul însuși al

2) vezi ing. Iancu Drăgan, Progresul tehnic în metalurgie și economia de metal, în „România liberă” din 21 martie 1975.

producției de oțel și privesc mai ales calitatea acestuia. Ele rezidă în structura producției industriei noastre conștoare de mașini în cadrul căreia subramurile mari conștoare de metal au o pondere considerabil mai ridicată în țările avansate industrial : în al treilea rînd, ele sînt nerate de nivelul mai mare decît în alte țări al conștoare nostru de metal la numeroase produse similare. De aceea cînd mai ales din cincinalul 1971—1975, consumul de oțel făcut obiectul unor ample analize tehnico-economice, final în măsuri concrete pentru economisirea și creșterea gradului de valorificare a acestei resurse. Ca urmare, consumul a fost înscris pe o curbă de descreștere continuă : de 48,6 kg oțel la 100 \$ PNB în 1970, la 44 kg în 1972 și 41, în 1975. Previiziunile indică pentru perioada următoare, cînuarea acestei tendințe.

Eficiență sporită în utilizarea cocsului

ECONOMISIREA METALULUI începe cu însuși producția. În acest cadru, o primă problemă o constituie consumul de cocs de furnal. Unitățile siderurgice și metalurgice din țara noastră au fost înzestrate cu echipamente moderne de înaltă performanță, în stare să extindă automatizarea și să favorizeze promovarea tehnologiilor avansate. Ca urmare, consumul de cocs de furnal, materie primă deficitară, a redus cu 130 kg/tonă de fontă în 1966—1970, cu 88 kg/tonă în 1971—1975 și se va reduce, în continuare, cu încă 55 kg/tonă actualul cincinal 1976—1980. Neîndoielnic, o asemenea evoluție inserie siderurgia noastră pe curba unei tendințe pozitive de creștere a eficienței sale economice, ceea ce se reflectă atare în întreaga dezvoltare industrială a țării.

Consemnînd aceste realizări, este necesar să scrutăm permanentă nivelurile cunoscute în țările dezvoltate internațional pentru a cunoaște diferențele care ne mai despart de stabilii căile și termenele de înlăturare a acestora. În acest sens, comparațiile internaționale indică pentru anul 1970 următoarele diferențe la consumul de cocs pentru o tonă de fontă (tabelul nr. 4).

Tabelul nr. 4

Consumul de cocs pe tona de fontă în România, comparativ cu țări dezvoltate ale lumii

România	693 kg	= 1,0
Cehoslovacia	594 "	= 1,17
Belgia	583 "	= 1,19
U.R.S.S.	564 "	= 1,25
R.F.G.	559 "	= 1,26
Suedia	536 "	= 1,29
Italia	524 "	= 1,32

Așa cum reiese din tabelul nr. 4, în 1970, România consuma pentru o tonă de fontă mai mult decît țările indicate, cu 17% pînă la 219 kg cocs metalurgic sau între 17% și 32% în 1975, consumul respectiv în țara noastră s-a redus la 605 kg iar în 1980 se va reduce la 550 kg cocs metalurgic, situîndu-se astfel, la nivelul mediu realizat în majoritatea acestor țări. Ținînd seamă că, între timp, și țările amintite își vor reduce consumul specific arătat, rezultă că, în 1980, România va fi redus considerabil diferențele moștenite în acest domeniu, dar ele nu vor fi încă lichidate integral, aceasta urmînd să se realizeze ulterior.

Alături de reducerea consumului specific de cocs la elaborarea fontei, o altă problemă de valorificare superioară a siderurgiei o constituie diminuarea importului acestei materii prime și creșterea producției de cocs autohton. În 1975, această proporție era de 45% față de 31% în 1970. Conform previziunilor ea va ajunge la 75% în 1980. În realizarea acestui important obiectiv, cercetarea românească este chemată să-și sporească participarea, astfel încît, în 1980 să asigure 80% din întreaga creștere prevăzută la cocsificabil autohton. Această creștere urmează să se realizeze prin : a) fabricarea cocsului din huile slab cocsificabile și prin folosirea cocsului de cărbune energetic. Înăptuirea acestui obiectiv are o dublă semnificație : pe de o parte ea conduce la valorificarea unor resurse de huile din exploatarea noi din Valea Jiului, punînd astfel cercetarea științifică prioritar în situația de a se îmbogăți cu o nouă experiență în domeniul cocsificării ; pe de altă parte, ea va diminua importul de cocs, atrăgînd după sine micșorarea dependenței siderurgiei noastre de exterior și economisirea unor importante resurse valutare, contribuînd prin aceasta la îmbunătățirea balanței de plăți externe. Sînt procese cu importante și multiple semnificații, cu efecte pozitive ridicate în creșterea veniturii naționale.

prof. dr. Nicolae BELU

CENTENARUL INDEPENDENȚEI

INDEPENDENȚA ECONOMICĂ ÎN LUMEA CONTEMPORANĂ

— Elemente pentru o definiție —

Afirmăm odată cu partidul nostru comunist potențialitatea rezistă a națiunii, necesitatea înfloririi ei în lumea contemporană și, în mod convers, că economia națională constituie la de bază a progresului în condițiile actuale, ceea ce are ca sursă de acoperire a succesului remarcabil înregistrat în trei ani de proces revoluționar de către această țară a noastră. Odată cu jubileul centenar al independenței sale. Făurirea socialismului reprezintă cea mai gigantică întreprinderea istorică a unui român, procesul regenerării și înfloririi sale, al asigurării independenței politice niciodată atinse în trecut, dar care lent nu ar fi existat fără construirea concomitentă a unei baze de temelii de independență economică, fără o politică de independență economică.

Independența de națiune și, a fortiori, de independență economică nu se bucură însă de un credit universal. Ea stârnește reacții negative cînd zimbete îngăduitoare, cînd reproșuri amare, cînd reacții dure, cînd asocieri cu contexte ținînd de secolele trecute. Ceea ce este de înțeles.

Afirmarea națiunilor, zbaterea lor pentru independență economică zdruncină statu-quo-ul, sapă privilegiile, pune în discuție ordinea internațională existentă, provoacă perturbări nu numai la periferia sistemului de asigurare, dar, cum a fost aceluia O.P.E.C., care și după părerea mea, face dată în istoria lumii la luptei antiimperialiste, pînă și în centrele acestui sistem.

Afirmarea națiunilor și aspirațiilor lor la independență economică ridică stăvile în calea expansionismelor, a politicii imperialiste, ale cărei surse continuă să existe în forme vechi și noi, în calea transnaționalelor, aceste proiecții planetare ale monopolurilor, care dau capitalismului un nou conținut politico-economic și spațial.

Afirmarea națiunilor are loc în contextul unui sistem de relații internaționale aflat în plină criză. Într-o lume a interdependențelor crescînde această criză este pusă chiar și de un autor reputat ca Jan Tinbergen pe seama excesului de suveranitate, care după el ar trebui redusă la aspecte funcționale în fațura unei autorități mondiale. Dacă, din fericire, problematica mondială s-a impus atît pe agenda Națiunilor Unite, cît și pe agenda lucrului a cercetătorilor, o asemenea înțelegere ilustrează capacitatea pe care ea le conține, faptul că poate constitui punctul de plecare pentru concluzii inexacte, utopice și dăunătoare.

Desigur, pot fi elaborate scheme abstracte, referitoare la spațiul economic abstract, în care, pornindu-se de la avantajele producției de masă și seriilor mari, ale specializării și cooperării, de la necesitatea unor modalități simple de rezolvare a problemelor globale, să se demonstreze necesitatea depășirii statutului național și a suveranității. Dar asemenea scheme vor ignora totdeauna faptul că nici un fel de centre de decizii supranaționale nu se vor putea autonomiza de centrele reale de forță și de interese. După cum nici un fel de asemenea scheme nu vor putea anula faptul că dezvoltarea a fost, este și va fi un proces **endogen**, și nu un produs de import-export, un proces care poate fi stimulat sau frînat, dar nu determinat din afară, un proces care nu poate avea loc în mod real decît într-un spațiu economic național care se structurează pornind de la nevoile, posibilitățile, particularitățile și aspirațiile locale, un spațiu național, în care problemele de rezolvat sînt încărcate de o anumită specificitate, presupunînd abordări, soluții și decizii proprii.

Indiscutabil însă că independența economică și deci lupta pentru dobîndirea ei are un conținut care diferă în funcție de etapa de dezvoltare a economiei mondiale, de nivelul de dezvoltare, de potențialul și organizarea social-economică a țării respective. Uneori în literatură, ignorîndu-se acest fapt, independenței economice i se atribuie sensuri pe care ea nu le are și nu poate să le aibă în epoca noastră, de interdependențe crescînde.

Ce este și ce nu este independența economică în condițiile actuale ?

1 Independența economică nu este autarhie, pentru că autarhia este irealizabilă astăzi chiar și de statele cele mai mari, iar progresul național este imposibil în izolare, ci o dezvoltare economică națională autocentrată și autointreținută, în contextul unor ample legături cu celelalte națiuni.

2 Independența economică nu este ignorarea cerințelor decurgînd din dezvoltarea mondială, ci capacitatea de a le lua în considerare în cadrul unei strategii proprii, elaborate și aplicate de sine stătător.

3 Independența economică nu este izotarea etansă de efectele și influențele negative ale pieței mondiale, ci capacitatea de a controla aceste efecte și influențe, de a rezista presiunilor și agresiunii economice din afară.

4 Independența economică nu înseamnă refuzul asumării de angajamente în cadrul unor aranjamente bi și multilaterale, ci refuzul aranjamentelor impuse, sau care contravin interesului național, lezînd sau diminuînd capacitatea de decizie independentă a factorilor naționali în probleme cardinale ale dezvoltării.

5 Independența economică nu se definește în moduri diferite în funcție de anumite țări sau grupuri de țări, ci are un conținut unic.

În ultimă analiză, **independența economică poate fi definită ca o situație în care factorul intern al dezvoltării este hotărîtor, iar cel internațional — complementar, în care dezvoltarea este concentrată, deci conducînd la alcătuirea unui complex economic național sau decurgînd din cerințele dezvoltării lui și autointreținută, deci capabilă să se sprijine pe efortul propriului popor ; ea este capacitatea exercitării depline a suveranității în ceea ce privește forma de structurare a spațiului național, controlul resurselor naturale, al circuitelor monetare și financiare, al tuturor activităților economice de pe teritoriul țării, precum și în ceea ce privește elaborarea și aplicarea strategiei dezvoltării și a modalităților de încadrare în schimburile internaționale, capacitatea de a rezista la presiuni din afară, la acte de agresiune economică.**

O ilustrare, atît în negativ, cît și în pozitiv a acestor teze este situația țărilor din „lumea a treia”. În fond, subdezvoltarea este nu numai un rezultat istoric al dependenței față de imperialism, ci o formă de reproducție, aceea a unor economii lipsite de structura unor complexe naționale, care evoluează pe baza impulsurilor primite din exterior, depînd de fluctuațiile din centrele dezvoltate și nu pot scăpa cercului vicios al necesității de a recurge la finanțarea externă și de a acumula implicit o datorie publică din ce în ce mai insuportabilă, o formă de reproducție caracterizată prin incapacitatea cronică de a spori sistematic și în ritmuri corespunzătoare productivitatea muncii sociale. Subdezvoltarea în acest sens conceptual poate fi întîlnită în țări în curs de dezvoltare al căror nivel economic are valori dintre cele mai diferite. Și dimpotrivă ea lipsește în țări sărace sau foarte sărace, dar care punîndu-și bazele independenței economice, realizează o dezvoltare autocentrată și autoîntreținută. Iar dacă este adevărat că subdezvoltarea în sensul cel mai general, de rămînere în urmă din punct de vedere economic, nu poate fi înlăturată decît pe baza rolului hotărîtor al efortului propriu, tot atît de adevărat, așa cum o demonstrează experiența este că acest rol hotărîtor nu se poate realiza decît în condițiile de independență economică.

O altă observație care se impune în acest context este că un rol stimulator deosebit în accelerarea dezvoltării și promovarea independenței economice poate să-l aibă dezvoltarea cooperării între țările în curs de dezvoltare în vederea unei autonomizări progresive — industriale, comerciale și tehnologice — de sistemul internațional monopolist, dezvoltarea aso-

ciațiilor de producători, care în anumite condiții pot întări capacitatea de negociere a țărilor în curs de dezvoltare la produse, care fac prin excelență obiectul exporturilor lor și, de asemenea, sporirea ponderii relațiilor lor cu țările socialiste.

O problemă complexă ridică independența economică în țările capitaliste dezvoltate. Dacă colectiv sau individual, față de țările „lumii a treia” acestea se plasează în poziții de dominație, între ele raporturile se structurează ierarhic în funcție de forța economică, potențialul tehnologic, financiar etc., precum și de importanța pozițiilor deținute de capitalul străin pe teritoriul național. Diminuarea independenței economice se manifestă în slăbirea capacității factorului național de a formula și aplica cu succes politici de dezvoltare pe termen lung, mediu și scurt, obligația de a adopta decizii contrare interesului național, pierderea capacității de inițiativă în anumite domenii.

Socialismul se deosebește organic de capitalism în ceea ce privește capacitatea și posibilitatea de a reflecta și promova interesul național, o politică de independență economică. Pe de o parte, profitul ca mobil al activității permite identificarea cu interesul național doar în fazele incipiente ale capitalismului, în timp ce în stadiul actual, al monopolurilor, capitalismului monopolist de stat și companiilor transnaționale, interesele maximizării profitului pot fi nu numai deosebite, dar chiar opuse interesului național. Se înțelege, pe de altă parte, că scopul producției socialiste nu numai că este compatibil, dar presupune în mod organic reflectarea interesului național. Pe de altă parte, proprietatea socială asupra mijloacelor de producție și organizarea centralistă democratică a economiei oferă pentru promovarea unei politici naționale de independență mijloace fără corespondență în capitalism. Este limpede, de asemenea, că mobilitatea participării la circuitul economic mondial includ, în mod obiectiv în cazul capitalismului, tendința spre dominație, aspirare și exploatare a altor popoare, în timp ce socialismul nu are nevoie, ca sistem, de asemenea relații. De aceea istoria consemnează rolul deosebit al colaborării dintre țările socialiste în dezvoltarea lor economică și socială, sprijinul amplu acordat de

ele popoarelor care luptă pentru dobândirea și consolidarea dependenței lor naționale.

În același timp trebuie remarcat că diversitatea condițiilor în ceea ce privește nivelul de dezvoltare, potențialul, particularitățile dezvoltării istorice ale diferitelor țări socialiste, termină deosebiri de vederi și în ceea ce privește conținutul și destinele independenței economice și care se regăsesc în abordarea corelației dintre dezvoltarea economică națională și cea a ansamblului subregional socialist, în abordarea obiectivelor, criteriilor și căilor de adâncire a colaborării dintre țările socialiste etc. În ultimă analiză socialismul este singurul sistem social-economic care prin structura sa obiectivă are capacitatea și vocația de a dezvolta un nou sistem de relații internaționale bazate pe independență, egalitate deplină în drepturi, înțelegere reciprocă care să constituie un model irezistibil pentru toate națiunile lumii.

În concluzie, procesul de internaționalizare a forțelor de producție, adâncirea inexorabilă a interdependențelor, înmulțirea problemelor globale, nevoia crescândă de corelare pe o perspectivă a dezvoltării economice mondiale, de organizarea și reglementarea vieții economice internaționale, de gestiune colectivă a problemelor comune nu anulează nevoia de independență economică a națiunilor și nu este în contradicție cu ea, dimpotrivă o presupune în mod organic. Fără independență devin de neconceput diversitatea modelelor naționale și esența și rolul național propriu ca factor fundamental al progresului, problema subdezvoltării rămâne insolubilă. Obiectivul independenței în interdependență, al organizării interdependenței între sisteme naționale autonome are de partea sa necesitatea obiectivă și cerințele ei care fac tot mai simțite prin disfuncțiile economiei mondiale, după cum are de partea sa popoarele covârșitor majoritare pe glob, care se trezesc la viața independentă, cu conștiința acutizată de secole de împilare și suferință a drepturilor lor, egale cu ale celorlalte națiuni, la viață, progres, la civilizație.

Gheorghe DOL

STRUCTURA SOCIAL-ECONOMICĂ A ROMÂNIEI ÎN PRAJMA CUCERIRII INDEPENDENȚEI (III)

ÎN PERIOADA la care ne referim, România se înscrie tot mai mult în circuitul economic mondial. După unire, îndeosebi după reorganizarea internă, volumul comerțului exterior a crescut continuu, ajungând, în anul 1877, la 476 630 mii lei aur, ceea ce reprezintă o creștere de 2,5 ori față de 1863. Importurile s-au amplificat de la 100 834 mii lei în 1875, la 335 548 mii lei în 1877, ceea ce reflectă orientarea spre dezvoltarea țării, pregătirea de război, achiziționarea unor materiale necesare apărării. În aceeași perioadă exporturile au scăzut de la 144 081 mii lei la 141 081 mii lei, reflectând rezervele create pentru apărare, dar și consecințele reducerii prețurilor cerealelor pe piața externă. În anii războiului se înregistrează, pentru prima dată de la 1863 încoace, o balanță comercială deficitară, care se va menține negativ până la finele secolului. Deficitul balanței comerciale a fost influențat în afara stării de război și de convențiunea încheiată în 1875 cu Austro-Ungaria, careia, în 1877, îi revenea, din totalul comerțului nostru, 63,8 la sută la exporturi și 53,6 la sută la importuri. Printre următorii parteneri, în funcție de volumul schimburilor, se înscriu Anglia, Franța, Germania, Turcia, Rusia, Olanda, Italia, Grecia etc.

Ca structură a exportului, circa 80 la sută o dețineau cerealele, urmând

lemnul, animalele și, într-o măsură crescândă, petrolul, pentru care interesul crește abia după 1865. Importurile erau constituite din produse textile brute sau prelucrate, produse ceramice, metalice, mai ales unelte agricole, sape, coase, seceri etc), la care se adaugă mașini, instalații, obiecte de lux comandate de moșierime, iar în preajma războiului — echipament militar. Schimburile noastre economice sînt stimulate de cadrul juridic nou, creat după Unire. La 1 ianuarie 1860 se elaborează regulamentul și legea vămilor, prin care statul preia această activitate. În anul 1866, taxa pe produsele importate era de 7,5 la sută, iar asupra celor exportate — de 3 la sută, ceea ce reflectă o anumită stimulare a schimburilor externe. În anul 1874 se votează o nouă lege a vămilor cu aplicabilitate din 1876, care urmărea să protejeze dezvoltarea economiei interne și să încurajeze exporturile, dar, sub impulsul nemulțumirilor din afară, ea va fi amendată continuu în favoarea partenerilor externi. Pe linia organizării noastre interne se înscrie și înființarea, în 1868, a Camerei de comerț și industrie.

Afirmarea României în comerțul mondial a fost stimulată și de prezența sa la expozițiile interne și internaționale ale vremii. În acest cadru se înscrie expoziția națională organizată

în anul 1860, avînd un caracter mixt. Totodată, trebuie menționat faptul că, în anul 1865, se organizează în casele lui Ion Eliade Rădulescu, din târgul Moșilor, prima expoziție cu caracter industrial, careia i-au urmat manifestări similare la Iași, Rîmnicul Sărat, Tecuci, Focșani. În același timp, se afirmă prezența produselor românești la numeroase expoziții internaționale. Astfel, în anul 1831, Țara Românească și Moldova luau parte, pentru prima dată, la expoziția pentru industrie și comerț organizată la Londra. Apoi, participarea noastră este tot mai frecventă la asemenea manifestări. În anul 1867, spre exemplu, România este prezentă peste hotare cu 1062 de exponate, din care 85 au fost premiate, iar în anul 1863 au fost prezenți 1498 expozanți români, din care 223 aveau să fie recompensați de juriu.

Activitatea economică internă și externă poate fi apreciată și din analiza bugetului național din acea perioadă care în general apare echilibrat. În anul 1876, spre exemplu, cheltuielile bugetare s-au ridicat la 86 milioane lei, iar veniturile la 80 milioane, cu un deficit de 6 milioane lei. Un an mai târziu, de fapt anul care ne interesează în mod deosebit, cheltuielile bugetare au ajuns la 116 milioane lei față de 123 milioane prevăzute, iar veniturile la 110 milioane lei

ță de 81 milioane prevederi, ceea ce a condus la un sold negativ de numai 6 milioane lei față de 42 milioane lei cit pe prevedea inițial. Diminuarea soldului negativ s-a datorat anulării tributului către Poartă și, mai ales, donațiilor substanțiale acordate de populație pentru înșinarea războiului. În acest fel apă și mai pregnant caracterul popular al acestui război, participarea activă a populației la cistigarea independenței.

Potrivit structurii relațiilor de producție și economiei existente în preajma războiului de independență, structura socială a României prezenta o mare diversitate. Ca pondere, locul predominant îl ocupa țărănimea, cuprinzând peste 3 milioane de oameni din circa 4,4 milioane locuitori, ciți avea România la acea dată. Urmează apoi, într-o ordine mai puțin riguroasă, meseriașii, clasa muncitorilor salariați, în afirmare, burghezia, moșierimea și alte categorii sociale.

Condițiile de muncă și de viață ale țărănimii erau dintre cele mai grele, ea suportând, deopotrivă, atât consecințele dezvoltării capitaliste, cât și ale rămășițelor feudale. Datele de care dispunem ne conduc la concluzia că, în prima jumătate a secolului al XIX-lea, țărânul român se ocupa, atât de creșterea animalelor, cât și de cultivarea pământului. Creșterea cererii de produse agricole, sporirea schimburilor externe, mai ales în urma desființării monopolului străin și liberalizării comerțului, stimulat și de tratatul de la Adrianopole, au determinat intensificarea cultivării pământului și reducerea sensibilă a preocupării pentru creșterea animalelor. Sesizând aceste schimbări, Mihai Eminescu, în articolul „Influența austriacă asupra românului din Principale”, scris în 1876, evidențiază amplificarea gradului de exploatare, înrăutățirea condițiilor de viață, cauzată de preocuparea boierimii de a spori cantitățile de cereale marfă pentru piețele externe. „Azi, țărânul român muncește toată vara ca să-și plătească dările, trăiește mult mai rău decît în trecut și se stinge. Mor 100 și se nasc în locul lor 60. Și aceasta nu e o veste de senzație, ci adevărul”. Încercînd să prezinte o soluție pentru ameliorarea vieții țărănilor, Mihail Kogălniceanu, în discursul rostit în parlament la 1 iunie 1862, spunea că chestiunea a 3 milioane de țărani români trebuie să fie întemeiată pe dreptate și legalitate. „Nu zic și pe generozitate... Am zis nu pe generozitate și e drept căci, domnilor, țărânul nostru nu va cere milostenie, ci dreptate”. Ce s-a realizat prin reforma agrară, este cunoscut, după care însă, prin legea învoielilor din 1866, se readuce obligații cu caracter feudal. Mai mult, se dezvoltă categoria socială capitalistă specifică — arendașii — care încasau rentă feudală de la țărani fără pământ sau cu pământ puțin și plăteau moșierului o parte din aceasta sub formă de rentă capitalistă.

Situația țărănimii va fi și mai mult afectată în 1872, cînd se modifică legea tocmelilor agricole din 1866, legiferîndu-se aducerea pe moșii a țărănilor cu forța armată. Prin această lege de excepție, „a fost scoasă în afara legii — așa cum observa Rosetti — cea mai mare parte a populației țării”. Așa se explică accentuarea nemulțumirilor

țărănești care, adeseori, merg pînă la mișcări de amploare. În același timp, se impune a fi menționat faptul că tot această clasă va susține în cea mai mare parte războiul pentru cucerirea independenței, confirmîndu-se deplinul adevăr istoric cuprins în Programul partidului nostru, potrivit căruia „de-a lungul milenarei existențe a poporului român, țărănimea a reprezentat cea mai importantă forță socială a progresului”. De asemenea, așa cum evidențiază tovarășul Nicolae Ceaușescu în expunerea la Congresul educației politice și al culturii socialiste — „**În toată această îndelungată perioadă istorică, principala forță socială a poporului nostru a fost țărănimea, ea jucînd rolul esențial atît în luptele pentru libertate națională și socială, pentru independență, în producerea bunurilor materiale ale societății, cît și în conservarea limbii și îmbogățirea continuă a culturii românești**”.

În perioada 1860—1870 capătă consistență tot mai puternică noua clasă a burgheziei industriale în compoziția căreia găsim, deocamdată, foști boieri, negustori, zarafi deveniți bancheri, breslași, îmbogății, tot felul de afacăriști ai epocii — clasă eterogenă, care se va omogeniza curînd prin interesele comune în exploatarea maselor.

Paralel cu dezvoltarea burgheziei industriale, se conturează clasa muncitorilor salariați, care proveneau, în mare parte, din suprapopulația agricolă, din țărani fără pământ sau cu pământul puțin, din foștii meșteșugari ruinați și care suportau unul din cele mai ridicate grade de exploatare. Edificator în acest sens este faptul că, în structura capitalurilor industriale, doar circa o treime o forma capitalul constant și două treimi capitalul variabil, explicînd astfel sursele mari de plusvaloare existente în România.

Proletariatul, în plină formare, cunoaște un sistematic proces de organizare și de conștientizare în spiritul răspunderilor de clasă. De la societățile de ajutor reciproc s-a trecut curînd la asociații muncitorești cu caracter profesional și politic, edificatoare în acest sens fiind „Asociația generală a lucrătorilor din România”, realizată în octombrie 1872. Aceștia li se adaugă și alte asociații pe tipuri de profesii. Se impune intensa activitate de presă cu caracter muncitoresc desfășurată în această perioadă. Astfel, în anul 1865, apare „Tipograful român”, prima gazetă muncitorească din țară și una din primele reviste muncitorești din Europa, iar în noiembrie 1872 își începe activitatea săptămînalul „Lucrătorul român”, la care se adaugă apoi și alte publicații.

Paralel cu creșterea și organizarea clasei muncitoare, apar cercurile socialiste care vor stimula afirmarea mișcării muncitorești din țara noastră. Primele cercuri socialiste din România se înființează în anii 1871—1872 la Iași, București, Galați și Ploiești. În anul 1877 apare, la București, ziarul „Socialistul”, editat de cercul socialist condus de Nicolae Codreanu și apreciat drept prima gazetă socialistă din România.

Creșterea și dezvoltarea clasei muncitoare, ridicarea gradului ei de organizare și conștientizare, fac ca în fața exploatarei tot mai puternice, ea

să se manifeste prin atitudini publice. În acest cadru se înscrie și mișcarea de la Giurgiu, reprimată cu forța armelor.

Așa cum se evidențiază în Programul partidului nostru adoptat de Congresul al XI-lea al P.C.R., „**Proletariatul devine tot mai mult — încă din această perioadă — purtătorul idealurilor celor mai revoluționare ale maselor populare, exponentul aspirațiilor vitale ale întregului popor muncitor spre dezvoltarea patriei pe calea progresului, spre o viață liberă și demnă, spre făurirea unității naționale și cucerirea independenței de stat**”.

Dintre celelalte clase și categorii sociale reține atenția, în mod special, boierimea care cunoștea o puternică stratificare. Încă în prima jumătate a secolului al XIX-lea se afirmă o nouă categorie socială, formată din pătura de mijloc a boierimii. Așa cum observa Constantin Dobrogeanu-Gherea în „Neoioabăgia”, „boierii cei noi, ieșiți dintre avocați, negustori, circiumari, feciori boierești și arendași au format o nouă clasă dominantă: „clasa agrarienilor”. Proprietatea acestora provine din cumpărarea pământului de la vechea aristocrație a Țărilor românești. În plus, trebuie subliniat faptul că, în preajma războiului, o bună parte din marea boierime avea pământul ipotecat”.

Cu toată structura atît de diversă, cu interese contradictorii, demn de remarcat este faptul că toate clasele și categoriile sociale din acea perioadă au luptat pentru dobîndirea independenței, deosebiri de vederi survenînd doar în privința căilor și mijloacelor susținute în înlăptuirea acestui deziderat.

Analiza, evident sumară, a structurii economice și sociale a României din perioada la care ne referim evidențiază faptul că războiul de independență s-a înscris ca o cerință obiectivă pe drumul progresului general al țării. La acea dată, țara noastră prezenta o structură economică și socială care, deși în progres, era rămasă în urmă, comparativ cu țările din vestul și centrul Europei, datorită în special factorilor externi.

În același timp, trebuie menționat faptul că progresul general al țării era încorsetat prin îngrădirile Porții și ale puterilor garante, care se opuneau fiecărei măsuri întreprinse în România, fiecărei legi ce stimula dezvoltarea și afecta interesele lor. De aceea, subliniind obiectivitatea și legitimitatea războiului, trebuie să evidențiem în egală măsură actul de răspundere susținut prin jertfele pe care și le-a asumat poporul, decîndu-se independent.

Cucerirea independenței de stat a stimulat accelerarea dezvoltării economico-sociale a României. Viața a făcut însă ca decalajul înregistrat la acea dată să fie menținut și chiar amplificat în continuare, îndeosebi datorită pătrunderii capitalurilor străine. Abia după cucerirea puterii de către clasa muncitoare, în anii construcției socialismului și mai ales în ultimul deceniu, s-a pus problema depășirii acestor decalaje și înscrierii României alături de țările dezvoltate din punct de vedere economic, așa cum se prevede în Programul adoptat de Congresul al XI-lea al P.C.R.

dr. Alecu Al. FLOAREȘ

ECONOMIA ÎN PERSPECTIVA AMELIORĂRII MEDIULUI AMBIANT

CARTEA „Economia protecției mediului natural”, apărută în colecția „Idci contemporane” a Editurii politice sub semnătura prof. univ. dr. docent N. N. Constantinescu, constituie o deschidere spre problematica complexă și de actualitate a impactului ecologic al activităților economice. Afirmând că această lucrare este o deschidere, nu recurgem gratuit la o formulă stilistică, ci subliniem efortul reușit, creator al autorului de a pune în plină lumină unele limite ale gândirii economice și de a sugera soluții pentru depășirea contradicțiilor, dificultăților, neînțelegerilor generate de fenomenele noi ale progresului economic și social contemporan. După părerea noastră, nota dominantă a analizei efectuate de autor o constituie angajarea științifică și socială în favoarea gândirii inovatoare, capabile să destrame formele rutiniere, depășite de viață, chiar dacă acestea sînt încă protejate de motivațiile tentante ale avantajelor economice pe termen scurt. În același timp, autorul delimitează „zonele albe”, insuficient explorate de gândirea economică contemporană, invitînd specialiștii la o largă dezbateră cu privire la principalele direcții în care trebuie să se concentreze cercetarea științifică.

Tema majoră a cărții este abordată pe cinci planuri care, prin convergența lor, tind să se constituie într-o „tratare monografică”: (1) Protecția mediului natural — cerință intrinsecă a reproducției largite și creșterii economice; (2) Dezechilibrul în domeniul resurselor de materii prime neregenerabile și în cel al resurselor energetice și probleme economice ale protecției mediului; (3) Solul, apa, aerul, peisajul și principalele probleme economice ale protecției lor; (4) Alternativa tehnologică de micșorare a presiunii asupra biosferei și economicitatea ei; (5) Protecția mediului ca obiect al colaborării și cooperării internaționale.

Protecția mediului a devenit, așa cum subliniază profesorul N. N. Constantinescu în introducerea cărții, una din cele mai dezbătute probleme ale contemporaneității și una de prim ordin pentru conducerea societății (p. 9). De altfel, în România protecția mediului a devenit o componentă a activității de proiectare și planificare a dezvoltării complexe economico-sociale în perspectiva programului de faurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate. În raport cu acest sistem de referință, autorul își propune, în primul rînd, să stabilească locul activității de protecție a mediului natural în cadrul reproducției largite și creșterii economice. Subscriem la modul în care este respinsă așa-numita „dilemă economică”, potrivit căreia creșterea economică provoacă poluarea, astfel încît ori asigurăm creșterea economică și admitem poluarea, ori, dacă dorim eliminarea poluării, trebuie să înlăturăm creșterea economică (p. 68). N.N. Constantinescu are dreptate cînd consideră o asemenea formulare a problemei drept falsă și inrudită cu teoria „creșterii zero”. În realitate, un anumit tip de creștere economică duce la risipă și anume cea dezordonată, bazată pe profit și concurență, ca și pe o anumită tehnică și tehnologie (p. 69).

Stabilirea tipului de creștere compatibil cu protecția mediului devine pe deplin posibilă în socialism. Rezultate pozitive se pot obține nu numai prin progresul teoriei economice, ci și al practicii social-politice.

Din punctul de vedere al gândirii eco-

nomice s-au maturizat condițiile pentru a accepta că prețul prevenirii sau înlăturării poluării, degradării sau dezechilibrului în mediul natural face obiectiv parte din costul total al producției care le provoacă (p. 77). În raport cu aceasta, „practicienii” dezvoltării economice vor fi obligați de viață, mai devreme sau mai tîrziu, să-și modifice cunoștințele și atitudinile cu privire la eficiența economică. De pe acum se impune ca proiectarea obiectivului de investiție (în primul rînd, a tehnologiilor) ca și a produsului să țină seama de costurile totale, care includ și protecția mediului, și ca această activitate să fie motivată de eficiența economică pe termen lung. Accentul va trebui să cadă pe profilaxia protecției mediului, pentru a reduce cheltuielile necesare înlăturării efectelor poluării (p. 113). În acest punct al analizei subliniem că, recent, tovarășul Nicolae Ceaușescu a formulat, ca un imperativ al teoriei și practicii economice avansate, îmbunătățirea radicală a activității de proiectare și cercetare în perspectiva exigențelor revoluției științifico-tehnice. Rezultatele ce se vor obține trebuie să fie compatibile cu economisirea materiilor prime, a resurselor de energie și cu ameliorarea mediului ambiant, a condițiilor de viață ale oamenilor.

Cercetarea științifică pune la dispoziția conducerii sociale noi instrumente rafinate capabile să contribuie la rezolvarea acestui gen de probleme. În rîndul acestora sînt și modelele integrate economico-ecologice, care permit studierea fluxurilor de materiale și energie dintre activitățile economice și mediul natural. N.N. Constantinescu aduce în cartea sa o bogată informație științifică cu privire la realizările recente pe plan mondial în acest domeniu. Autorul demonstrează caracterul productiv al muncii cheltuite pentru protecția mediului. El ajunge la o funcție a calității mediului, în care introduce progresul tehnico-ecologic în producție, ca și mișcarea ecostructurii producției.

După părerea autorului, înseși schemele reproducției, elaborate de Marx, trebuie dezvoltate. Pornind de la destinația produsului, pe lângă sectorul I, producător de mijloace de producție, și sectorul II, producător de bunuri de consum, ar apare necesară luarea în considerare a unui al III-lea sector, al activității de protejare și ameliorare a mediului natural, ceea ce ar implica și împărțirea sectorului I nu în două, ci în trei subdiviziuni. Operînd cu aceste modificări, N.N. Constantinescu stabilește condițiile realizării în cadrul reproducției simple și ale reproducției largite (p. 115—116). Cadrul inevitabil restrîns al unei recenziu nu ne permite să intrăm în amănunț, însă vom remarcă necesitatea unei dezbateri mai ample în această chestiune.

Folosind o bogată informație științifică autorul explorează căile acceptabile din punct de vedere economic pentru rezolvarea în perspectivă a problemei resurselor, protecției solului, apei și aerului. Rețin atenția sugestiile cu privire la aplicarea concepției lui K. Marx despre sectoare și fluxurile dintre ele în acord cu problematica economică a protecției mediului. Autorul ia în considerare patru sfere de bază: (1) mediul natural; (2) producția (care include și reciclările și tratarea reziduurilor); (3) consumul neproductiv (personal și social); (4) protecția mediului natural (p. 143). Urmărind

fluxurile între cele patru sfere, N.N. Constantinescu stabilește ecuațiile fluxurilor de materiale, subliniind că nu acumulare productivă în sine, luată izolat, este cheia progresului economic modern, ci această acumulare productivă care este însoțită de un progres științifico-tehnic capabil să protejeze mediul natural, să reducă cantitatea de resurse naturale neregenerabile încorporate în unitatea de producție și să recicleze cit mai multe deșeuri și reziduuri și să prelungească în timp posibilitățile de utilizare a rezervelor de resurse neregenerabile de care se dispun (p. 146—147). În acest context, se analizează costurile „externe” provocate de poluare și alte fenomene ecologice negative și posibilități de „internalizare” a acestora, pentru a forma noi pirghii economice capabile să acționeze pentru optimizarea tehnologiilor și a fluxurilor economice. Considerăm binevenite opiniile formulate de autor în legătură cu evoluția costurilor principalelor resurse în raport cu nevoile protecției mediului, cu „prețul pămîntului” în socialism, cu problema rentei diferențiale și a celei absolute în domeniul minier și a influențelor sale în sfera prețurilor, cu conservarea peisajului ca resursă economică. Capitolele consacrate problemelor economice ale resurselor sînt concepute astfel încît cei interesați să găsească, grupate tematic (cărbune, petrol, apă, aer, sol etc.), principalii factori generatori de dificultăți ecologice și economice, căile tehnice și sociale de rezolvare a situațiilor problematice și instrumentele eficiente corespunzătoare.

Dincolo de aspectul sistematic, distingem preocuparea insistență pentru prezentarea amănunțită a măsurilor concrete preconizate în țara noastră, în ultimii ani, în domeniul protecției mediului. Viața a demonstrat, subliniază autorul, că revoluția socialistă, creînd terenul propice „reconcilierii omului cu sine însuși și cu natura” (Fr. Engels), nu realizează automat aceasta, ci este nevoie de un efort intens pentru a învinge rutina în gândire, conservatorismul în practică. Îndeosebi, partea a patra a cărții, consacrate alternativei tehnologice impuse de problematica ecologică, aduce argumente care pîdează în favoarea sporii creativității în semnificația sa cea mai largă — de la creativitatea tehnologică pînă la creativitate social-politică. Abordarea în acest spirit a investițiilor, a competitivității produselor constituie singura posibilitate de a aduce o scădere a costurilor pe termen lung, în opoziție cu prejudecățile încă larg răspîndite care leagă obligatoriu protecția mediului de creșterea cheltuielilor neproductive. Aceste probleme, ca și chestiunea protecției mediului ca obiect al colaborării și cooperării internaționale, care dealtfel este abordată într-o manieră sintetică, oferă cititorului numeroase elemente care incită la reflecție.

Cartea prof. dr. N.N. Constantinescu este o primă încercare, deosebit de valoroasă, de a defini conceptele și a elabora domeniul unei ramuri noi a științelor economice — economia protecției mediului. Atît prin conținut, cit și prin orientarea analizei, avem în față o lucrare interesantă, care ne invită la o dezbateră vie, cu finalitate practică, asupra problemelor actuale ale creșterii economice.

prof. dr. Sergiu TĂMAȘ

CONVORBIRI ECONOMICE

cu

Albert TÉVOÉDJIRE

directorul Institutului
internasional de Studii Sociale
(Geneva)

SENSURI SOCIALE ALE NOII ORDINI
ECONOMICE INTERNAȚIONALE

● **Instaurarea unei noi ordini economice internaționale reprezintă o temă aflată, prin maxima ei actualitate, pe agenda a tot mai numeroase reuniuni internaționale. Ați participat între altele la dezbaterile organizată de Clubul de la Roma la Alger pe marginea proiectului R.I.O. („Restructurarea ordinii internaționale“). Ce idei ați susținut în cadrul acelei dezbateri ?**

— Printre semnificațiile pe care le are pentru popoarele lumii a treia conceptul de nouă ordine internațională se numără una care scapă adesea observatorilor și pe care eu am vrut să o subliniez încă o dată. Este șansa pe care o reprezintă acest concept pentru eliberarea popoarelor. Conceptul de dezvoltare este indisociabil de cel de eliberare economică. **Eliberare**, căci este vorba de mutilare istorică în ordinea internațională pe care o denunțăm, de alienare, de cultură de împrumut, de personalitate de împrumut.

Conceptul de nouă ordine internațională nu oferă șansa de a învăța să revalorizăm patrimoniul nostru lăsat în paragină, ne reînvață gustul de noi înșine, ne învață să reconciliem Natura și Cultura. Eram niște izolați și niște oameni fără dialog — și sintem încă așa. Căci nu avem dialog cu lumea așa cum este ea alcătuită în ordinea care ne guvernează. Această lume, din înălțimea culturii sale prestigioase, nu dialoghează. Ea face un solilocvii. Și acest solilocvii am fost obișnuți să-l ascultăm pasiv de secole.

A fost incurajator că discuțiile purtate pe marginea raportului R.I.O. au permis să se degate un lucru esențial și anume că problema pusă de milioane de oameni care vor demnită și justiție a devenit **prioritatea noastră**. Satisfacerea necesităților esențiale ale popoarelor care reclamă dreptul la hrană, la locuință, la a nu se naște, trăi și muri pe stradă — așa cum se mai poate vedea pe alocuri — a devenit o urgență pentru generația noastră.

● **Una din problemele la care v-ați referit în mod special a fost cea a transferului de tehnologie...**

— În vederea realizării unui obiectiv atât de presant, dezvoltarea tehnologică

rămîne o normă care se cere mereu precizată. Încă Gandhi spunea : „Ceea ce ne trebuie nu este producția de masă, ci producția de către mase“. A aplica acest principiu la domeniul dezvoltării tehnologice în țările neindustrializate înseamnă mai întâi a declanșa inovația pe teren, la fața locului, a face apel la capacitatea de creație a oamenilor, a acționa pentru dezvoltarea ingeniozității utilizatorilor.

Desigur, știința care reprezintă suportul tehnologiei este universală, dar adaptarea sa, creativitatea fiecărui popor trebuie salvagardate. Este important de a permite altora mai mult decît să învețe o tehnologie, să primească o tehnologie, să aplice o tehnologie, și anume să dezvolte, să creeze o tehnologie. Și ca această tehnologie să poată secunda alte tehnologii.

Adevăratele căi către dezvoltare nu se găsesc pentru lumea a treia în transferul orb de tehnologii care și-au putut dovedi aplicabilitatea în contextul economic, social și cultural al țărilor industrializate. O viitoare nouă ordine nu poate rezulta decît din acceptarea înrădăcinării dezvoltării în cultura și tradițiile fiecărei țări.

Pentru susținerea acestui efort de invenție tehnologică și de dezvoltare, pregătirea oamenilor apare evident ca un fundament indispensabil. Subscriu fără rezerve și sprijin de aceea vederile îndrăznețe românești prezentate la reuniunea de la Alger. Căci de ce fel de pregătire ar putea fi vorba ? De cea care repetă modelul elitelor depersonalizate ? De cea care perpetuează dichotomia „munca manuală“ — „munca intelectuală“ ? Acesta mi se pare un teren vast de cercetare și acțiune, care ar oferi sprijinul necesar pregătirii oamenilor de a-și asuma propriul destin, în tehnologie, ca și în alte domenii.

Este locul să mă refer aici puțin și la terminologia pe care noi o utilizăm din obișnuință și care ar merita atenția noastră critică. Mă refer, de exemplu, la mult criticata „diviziune internațională a muncii“, chiar cînd se numește „nouă“, căci sint convins că pentru mulți aceasta înseamnă: materii prime, cel mult prelucrate primar, pe de o parte ; produse veritabil industriale, pe de alta. Ceea ce propun eu este să se substituie acestui concept cel al parti-

cipării specifice, echilibrate, responsabile a popoarelor la dezvoltare, la dezvoltarea globală a planetei noastre, respectînd independența fiecăruia. Acesta ar răspunde, cred, mai bine decît diviziunea muncii, obiectivelor unei noi ordini economice internaționale.

● **Un alt concept care am înțeles că vă preocupă în mod deosebit este cel de solidaritate. Ce sens îi atribuiți dv. ?**

— Popoarele lumii a treia au suferit mult din cauza a numeroase ambiguități. Ambiguități ale carității, ale fraternității, ambiguități chiar în privința libertății. De aceea nu trebuie acceptată o solidaritate ambiguă. Sint necesare încă studii, cercetări serioase pentru a redefini acest concept în contextul nou și al nevoilor specifice care ne preocupă.

Trăim într-o lume dură, în care nimic nu se obține de la sine, iar eu cred în forța negocierilor. De aceea mi se pare mai potrivit să vorbim de un **contract de solidaritate**.

„Contract“, pentru că am defini astfel ceva mai bine în ce privință sintem interdependenți. „Contract“ ar însemna fixarea unor obiective, ar însemna că nimic nu ar fi impus.

„Solidaritate“, pentru că n-am pierde niciodată din vedere condiția umană care justifică acțiunea și destinul nostru comun. Ar însemna să ne recunoaștem așa cum sintem, întotdeauna cu un anumit punct slab, întotdeauna cu o trebuință esențială de satisfacut — fie că e vorba de apă, de forță de muncă, de energie, de relații sociale.

În cadrul unei noi ordini economice internaționale nu mai este vorba de a exploata, de a impune și menține o economie a exploatării, ci de a promova o economie a participării. Iar contractul de solidaritate este tocmai instrumentul de promovare a unei economii a participării.

La fel cum normele internaționale ale muncii fac periodic obiectul unei evaluări a modului cum sint ele aplicate de diverse state, la fel ar trebui noi să prevedem că aceste contracte de solidaritate nu vor merita această denuimire decît după ce vor fi satisfăcut un anumit număr de criterii riguroase, bazate pe principiile care orientează instaurarea unei noi ordini economice internaționale.

Solidaritatea contractuală pe care o preconizăm trebuie să permită satisfacerea mai întâi a necesităților oamenilor de rînd, ale căror nevoi esențiale nu sint numai hrana, locuința, ci și munca, sănătatea, educația și, de asemenea, pacea și libertatea. Abolirea privilegiilor înseamnă și ea o nouă ordine, la orice nivel s-ar situa.

Modelul de dezvoltare, modelul de consum pe care, printr-un tragic mimetism, îl plimbăm dintr-un continent în altul, sintem noi oare conștienți de datoria de a-l exorciza de urgență ? Aceasta este concluzia pe care aș trage-o eu din Raportul R.I.O.

Interviu de
Dinu DRAGOMIRESCU

ȘCOLI ● CURENTE ● ECONOMIȘTI

REUNIUNEA de la Londra a principalelor state occidentale industrializate a discutat numeroase probleme economice, politice și chiar tehnologice. Ea a fost însă dominată de problemele grave ale șomajului și inflației. Crearea de noi locuri de muncă, concomitent cu reducerea inflației, a fost considerată de șefii de state și guverne participanți, drept „sarcina noastră cea mai urgentă”.

Problema corelației dintre inflație, șomaj și creșterea economică a făcut — după cel de-al doilea război mondial — și continuă în mai mare măsură să facă și în prezent obiectul a numeroase discuții între economiști.

Teza de bază în decada 1949-1959 era cea a posibilității împletirii stabilității monetare cu creșterea economică și cu folosirea integrală a forței de muncă. Drept argument se prezenta situația din unele țări în care prețurile mărfurilor erau constante, creșterea economică înregistra ritmuri ridicate, iar forța de muncă era integral folosită (R.F.G., Elveția, Japonia), solicitându-se chiar forță de muncă din țări cu „excedent” de forță de muncă.

Această teză nu ținea seama de condițiile postbelice specifice din țările respective și deci nu avea un fundament real, ceea ce explică de ce nu a rezistat prea mult. Ea a fost combătută de nekeynesiști și de economiștii practicieni, care susțineau necesitatea stimulării economiei chiar cu mijloace monetare pentru a se evita crize economice și șomaj. Aceștia pretindeau că nu este justificată temerea de inflație dacă aceasta este moderată și controlată.

Aplicată în practică, această politică a dovedit că inflația, „controlată”, „dirijată”, „administrată” sau oricum ar fi ea botezată provoacă o scădere a puterii de cumpărare a banilor și afectează direct, imediat și în principal, pe salariați și alte persoane cu venituri fixe. Dealtfel, a și fost denumită „impozit indirect pe salarii”.

Atunci cînd, ca urmare a creșterii

DILEMA INFLAȚIE- ȘOMAJ ȘI CREȘTEREA ECONOMICĂ

prețurilor bunurilor de larg consum, salariații au pornit la acțiune, cerînd majorarea salariilor, apoșeții capitalismului au început să strige că inflația este un pericol. Creșterea ritmului inflației s-a încercat atunci să fie atribuită presiunii de majorare a salariilor, înmulțindu-se teoriile despre corelația dintre inflație și șomaj. Sinteza acestor teorii a fost exprimată prin „faimoasa curbă a lui Phillips”¹⁾. Pornind de la ipoteza că modificările de salarii sînt provocate de o cerere excesivă de forță de muncă și că aceste modificări produc o presiune inflaționistă care poate fi măsurată prin inversul ratei șomajului, s-a teoretizat, ca o necesitate, politica antimuncitorească de menținere a salariilor mici și de creștere a șomajului.

Intr-un studiu prezentat la Conferința de la Atena din 21-23 octombrie 1976 privind „Economia politică a inflației și șomajul în economiile deschise”²⁾, Giovanni Magnifico — consilierul economic al Băncii Italiei — menționează că inflația „tîrtoare” din perioada anilor '50 a reprezentat o inflație a profiturilor, ceea ce a stimulat investițiile, cu consecința folosirii mai înalte a forței de muncă.

Ulterior, după opinia tendențioasă a multor economiști burghezi, inflația s-ar fi dezvoltat ca

urmare a presiunilor de majorare a salariilor. Rezultatul ar fi fost sfărîmarea „mecanismului” stabilitate-inflație tîrtoare — folosire integrală a forței de muncă, bazat pe creșterea economică „Scăderea profiturilor, ca urmare a creșterii salariilor, a dus — susținea G — la o reducere a investițiilor, o încetinire a ritmului de creștere economică și la tot mai multă inflație”. Aceste afirmații sînt infirmate de realitate. Cifrele publicate arată o creștere continuă a profiturilor într-un ritm mai mare decît cel al inflației, în timp ce salariile au rămas în urmă. De altfel, Magnifico recunoaște că patronii au susținut o politică expansionistă, stimulată cu mijloace monetare, care a provocat o inflație continuă și în creștere. Argumentul de acoperire este că s-ar acționa de acord cu sindicatele, urmărindu-se creșterea producției și menținerea unui nivel ridicat de folosire a forței de muncă. După părerea lui Magnifico, s-ar fi ajuns la o „Nesfîntă alianță” între patroni și salariați, care ar fi împiedicat forțele pieței să mai acționeze. Drept urmare, legea cererii orfertei nu s-a mai manifestat pe piața muncii, iar inflația nu a fost combătută prin reducerea numărului salariaților, ci alte cuvinte prin scăderea cererii de forță de muncă. În perioada după anul 1960 s-a constatat că inflația și șomajul nu numai că coexistă dar și cresc continuu în același timp. Astfel, ipotezele „Curbă a lui Phillips” în forma lor inițială s-au dovedit inexacte și s-au discreditat. A apărut evident că, contradicțiile societății capitaliste pot fi cu greu și numai temporar „corelate și administrate”, iar forțele pieței nu mai pot restabili echilibrul.

Economiștii adepți ai școlii monetare resping teoriile după care inflația ar fi determinată de creșterea salariilor sau de urearea unor prețuri pe cale de monopol; ei afirmă că inflația reprezintă „creșterea prețurilor tuturor mărfurilor în raport cu banii”³⁾ și nu o modificare relativă a prețurilor, adică a

FIȘE

BIBLIOTHECA ECONOMICA
INSTITUTUL DE CERCETĂRI ECONOMICE

FOLOSIREA BALANȚEI
LEGĂTURILOR
DINTRE RAMURI
ÎN ELABORAREA
PROGRAMULUI
DE PRODUCȚIE
AL UNEI RAMURI

DR. EUGEN TIĞĂNESCU

EDITURA ACADEMIEI
REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

● În ultimii ani balanța legăturilor dintre ramuri a

devenit un instrument, o tehnică tot mai importantă, tot mai actuală în fundamentarea planificării dezvoltării economiei naționale, și cu deosebire în asigurarea echilibrării materiale a dezvoltării. Lucrarea dr. E. Tiğănescu, apărută de curînd în Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1977, 162 p, și care tratează pragmatic, aplicativ un important segment al acestei probleme cadru și anume folosirea balanței legăturilor dintre ramuri în elaborarea programului de producție al ramurii industriei constructoare de mașini, răspunde prin aceasta unor însemnate comandamente actuale ale teoriei și practicii economice.

Volumul constituie rodul unor cercetări efectuate de-a lungul a mai multor ani. Pornind de la analiza principalelor caracteristici ale modelului balanței legăturilor dintre ramuri, autorul se oprește apoi la folosirea modelului static în fundamentarea

planului de producție din domeniul amintit, se referă la modelele dinamice ale legăturilor dintre ramuri și la elaborarea în acest context a propunerilor de plan cincinal, abordînd în decheiere probleme ale optimizării programelor de producție.

Problemele globale și abordarea științifică

● Revista VOPROȘI FILOSOFII deschide în nr. 1/1977 o dezbatere pe tema „problemelor globale” ale omenirii. Într-un studiu — Naucinii i soțialnii podhod k rešeniiu globalnih problem (Orientarea științifică și socială în rezolvarea problemelor globale), publicat ca bază de discuție, acad. P.L. Kapița, susține că astăzi este îndeobște recunoscut că actuala tehnologie determină în mediul incon-

jurător schimbări cu care ireversibil și de atari propoșincit să provoace în secolul mator o influență inversă a pra bunăstării omului și a voltării civilizației. În studiu dezvoltă diferitele aspecte problemelor globale, autorul ind convins că este posibilă preîntîmpinarea crizei, cu corșia să se acționeze consecv pe baza unei abordări științifi P.L.K., arată că la baza evoluției care ghidează „înțelepca nea naturii” stă mijlocul încărărilor și erorilor. Omul a treia transformarea mediului încărăjurător, pe aceeași cale. Dar a încercat să generalizeze experiențele reușite, acumîndu-le transmițîndu-le. A început astmecanismul cercetărilor și s exclus necesitatea repetării încercărilor și erorilor. Tot ceea astăzi limitează numărul „incărărilor și greșelilor”, spu

unei mărfi în raport cu altele. Este rezultatul unei creări de bani. „Politica monetară, Milton Friedman, poate menține ajutorul la alt nivel decât cel al turale doar, în perioade de timp limitate. Atunci când se trece însă perioade scurte la altele de lungă durată, curba lui Phillips» devine o curbă cală pe care diferite procente de creștere a prețurilor sint asociate cu o „rată naturală a șomajului“¹⁾ și o „rată de echilibru“.

Teoriile lui Milton Friedman se bazează pe o nouă teorie a mecanismului de funcționare a Phillips, prin care se susține că modificările de salarii sint egale cu modificările ritmului de creștere al prețurilor plus o ajustare pentru cererea de forță de muncă. Aceasta înseamnă că atunci când o economie se contractează printr-o cerere excesivă, respectiv — după părerea lui Friedman — și susținătorilor acestei teorii — un procent de șomaj sub „rata naturală“, inflația va fi într-o creștere limitată. În consecință, în procesul de ajustare al ritmului inflației, rata șomajului ar urma inevitabil să crească până la „rata naturală“ (de echilibru). De fapt, se poate spune că această „rată naturală“ este în general mai înaltă decât cea de 2-3% de șomaj de muncă, a fost urcată de către teoreticienii capitalismului la 4-5% în S.U.A., să se afirme că un nivel de șomaj de până la 7% este

un nivel înalt. Magnifico apreciază că și în țările noi bazate pe curba lui Phillips dezechilibrate de realitate. Ele nu sînt confirmate nici în țările în care economia este în inflația s-au manifestat și se manifestă în același mod în acele țări care au reușit să realizeze o mai multă stabilitate și să realizeze și o oarecare creștere economică. El respinge, de asemenea, teoria monetaristilor, după care politica monetară nu ar fi influențat ritmul de creștere și nivelul șomajului. După

părerea sa, este greșit să se creadă că guvernele, ducind o politică inflaționistă, au urmărit reducerea șomajului. Scopul principal a fost maximizarea ritmului de creștere. Aceasta înseamnă, în primul rînd, creșterea productivității, ceea ce poate avea ca rezultat ca producția să crească chiar dacă numărul salariaților scade.

Magnifico pledează pentru acceptarea unei politici dirijiste de asigurare a folosirii integrale a forței de muncă prin alte mijloace decît expansiunea inflaționistă a cererii globale. Aceasta ar fi, după părerea sa, folosirea acțiunilor și subvențiilor sociale (învățămînt, sănătate etc.). Abia apoi s-ar putea adopta măsurile propuse de monetariști, de a menține fix un ritm corespunzător de creștere a masei monetare care să ducă la stabilitate. Atunci se va vedea, afirmă Magnifico, că „costul extinderii asigurărilor sociale este acoperit, cu mult, de avantajele lichidării, în cele din urmă, a inflației.“ Punînd clar, drept scop al politicii sociale, folosirea integrală a forței de muncă, va fi mai ușor, după părerea lui Magnifico, să se justifice o politică administrativă și va apărea, mult mai clar, faptul că scopul politicii economice este creșterea economică. „Guvernele sint sub presiunea unei necesități obligatorii de a da prioritate creșterii“, ca urmare a sporirii continue a cheltuielilor statului. De aici, Magnifico ajunge la concluzia că a argumenta că politica monetară nu are efect pe termen lung asupra ratei șomajului și a sugera, ca autorii lui „All Saints Day Manifesto“ (Manifestul din ziua tuturor sfinților)²⁾, că administrarea autonomă a monedei naționale a pierdut orice semnificație, este un nonsens. Administrarea autonomă a monedei poate avea importanță pentru creșterea economică, dar — se plînge Magnifico — „întrecî știm puțin despre creșterea capacității noastre de a o influența este foarte mică“. El recunoaște însă că nu se poate administra, dirija, creșterea „așa

cum se face în economiile cu planificare centralizată“, rămînînd în același timp o „economie mixtă“ (de întreprinderi private și publice), de fapt capitalistă.

Este recunoașterea limitelor de acțiune într-o economie bazată pe proprietatea privată asupra mijloacelor de producție și, implicit, pe inechitate și profunde interese contradictorii între categorii sociale. Nici „reducerea dezechilibrului în domeniul balanțelor de plăți“, nici recurgerea la „finanțări din partea F.M.I.“, cum s-a hotărît la recenta reuniune de la Londra, nu vor crea noi locuri de muncă în măsură să rezolve problemele complicate, structurale, ale inflației și șomajului.

Numai modificări ale structurilor sociale, care să afecteze raporturile de producție existente în țările capitaliste industrializate, implicînd conducerea publică a unor ramuri care joacă un rol primordial în economie, o repartiție mai echitabilă a veniturilor și, în consecință, o relansare a consumului popular, ar putea crea condițiile unei dezvoltări economice echilibrate, care să asigure, fără inflație, folosirea deplină a forței de muncă.

dr. Dorel OPRESCU

1) A. W. Phillips. „The relationship between Unemployment and the Rate of Change of Money“, „Economica“, vol. 25/1958, p. 283-299.

2) Giovanni Magnifico, „A Note on Inflation, Unemployment and Economic Growth“, Quarterly Review, Banca Nazionale del Lavoro, decembrie 1976.

3) Harry G. Johnson, World Inflation, the Developing Countries and „An Integrated Programme for Commodities“, in „Quarterly Review“, decembrie 1976.

4) Milton Friedman, The Role of Monetary Policy, in „American Economic Review“, martie 1968.

5) „All Saints Day Manifesto“ (Manifestul de ziua tuturor sfinților) a apărut în revista engleză „Economist“ din 1 noiembrie 1975.

se poate caracteriza ca o abordare științifică.

Problemele previzionale supuse criticii

Prospectologul francez Michel Godet semnează în ECOLOGIE ET HUMANISME studii de la prévision (Critica previziunii), reproduș de „Prospectives économiques“ nr. 1512, martie 1977. După autor, cauzele de erori ale previziunii care nu se vor putea elimina în întregime, ar fi determinate de: schimbările, inexactitudinile datelor, simplificările, erorile de interpretare, stăcoalele epistemologice. El exclude totuși un progres în această direcție. Totuși susține M.G., există o cale de erori specifice previziunii „clasice“, care pot fi surmontate rapid dacă se recurge

la prospectivă, adică la o abordare nouă, mai bine adaptată naturii problemelor viitorului. Viziunea parțială, variabilele cantitative, relațiile statice, explicarea viitorului prin trecut, căutarea unui viitor unic și pre-determinat cu ajutorul metodelor deterministe, ar fi cauzele principale ale erorilor specifice previziunii clasice, care țin de o atitudine pasivă și adaptativă față de viitor. Pentru ca prospectivă să participe la crearea viitorului de către om, Michel Godet opune: viziunii parțiale, o viziune globală; variabilelor și metodelor cantitative, metode calitative și subiective; relațiilor statice, relații dinamice; căutării unui viitor unic și pre-determinat, căutarea unui viitor multiplu.

„Terotehnica“

● C. Aramă publică în Editația tehnică, un volum intitulat

Terotehnica (etimologie: rădăcina verbului elin „tero“ = a avea grijă). Lucrarea este scrisă în concepția „tehnicii totale“, care cuprinde nu numai aspecte tehnice propriu-zise, ci și economice sau de orice altă natură. Premisa studiului rezidă în constatarea că „mentenanța“ (menținerea) depășește uneori costul obiectului tehnic. Obiectul acestei științe interdisciplinare ar fi tehnica instalației, punerii în funcțiune, întreținerii, reparațiilor, înlocuirii uzinelor, mașinilor, echipamentelor etc., precum și a administrației raționale prin cadre competente, discipline și organizate.

Strategia interioară are dublul scop de a micșora cheltuielile cu piese de schimb și creșterea calității operațiilor efectuate, a fiabilității, a duratei de viață a mașinilor. Mai impor-

FIȘE

tantă însă apare strategia exteroară, constînd într-un „feedback“ eficient al informațiilor furnizate de fluxul tehnologic pentru impulsionarea concepției de fabricație, care să ducă la diminuarea pînă la dispariție a cheltuielilor de întreținere. De aci, diviziunea terotehnicii în două ramuri: „corment“, privind efortul corectiv și „proment“ — pe acela preventiv. Corespunzător există LabTero (Laboratoare de întreținere) și ProTero (institute de proiectare) unde se perfecționează întreținerea previzionară. După autor, printre preocupările O.N.U.D.I., pregătirea cadrelor calificate în „Terotehnica“ este de primă importanță.

Pentru o nouă ordine economică internațională

INDUSTRIALIZAREA — FACTOR CHEIE ÎN STRATEGIA DEZVOLTĂRII ECONOMICE (II)

Efortul propriu și contextul universal

INTR-O EPOCĂ în care dimensiunile procesului dezvoltării economice evoluează sub imperiul revoluției tehnico-stiințifice, industrializarea dinamică a unei economii naționale nu poate fi asigurată decât afectând o parte însemnată a disponibilităților sale pentru finanțarea unor ample programe de investiții. Întrucît în acest domeniu nici țările industrializate nu-și pot îngădui „momente de relaxare” — cele impuse de vicisitudinile conjuncturii sînt și așa destul de preocupante — problema se pune cu afit mai acut pentru țările în curs de dezvoltare.

Sintetizînd propria experiență căpătată în anii construcției socialiste, potrivit căreia dezvoltarea forțelor de producție — și s-a putut vedea rolul important deținut în cadrul lor de cele industriale — trebuie să se bazeze în primul rînd pe eforturile fiecărui popor. România, ea însăși fără în curs de dezvoltare, consideră necesar ca fiecare națiune angajată pe calea eliminării subdezvoltării să aloce sistematic, pe o lungă perioadă de timp, circa 25—30% din venitul național pentru dezvoltare și, în cea mai mare parte, pentru obiective economice. Recunoașterea tot mai largă de care se bucură astăzi pe plan internațional caracterul prioritar al efortului propriu în strategia industrializării, a dezvoltării în general, reliefează și mai mult contribuția României la definirea acestui concept.

Într-un raport elaborat sub egida „Forumului lumii a treia” de către un grup de specialiști din țările în curs de dezvoltare se arată: „Avem conștiința faptului că sarcina dezvoltării societăților noastre este, în esență, propria noastră responsabilitate. Trebuie să ne îngrijim noi înșine de reformele instituționale interne care sînt necesare pentru îndeplinirea obiectivelor dezvoltării. Noi nu susținem ideea potrivit căreia națiunile noastre pot găsi în ordinea internațională un alibi pentru orice lipsă de progres. Și nici nu așteptăm ca alții să-și asume responsabilitățile ce ne revin. Noi credem în politica bazării pe forțele proprii în cadrul lumii a treia, extinzînd această politică asupra fiecăruia dintre domeniile activității economice și nu numai asupra comerțului”

(Proposal for a new international economic order, prepared by a special task force of the Third World Forum, Mexico, August 1975, p. 3).

În același timp, contextul universal, prin climatul său politic, prin curentul de opinii ce-l promovează, este chemat să asigure o ambianță propice îndepărtării tuturor inegalităților ce mai domină încă lumea de azi, să sprijine efectiv eforturile orientate spre industrializarea rapidă a tinerelor state.

În acest cadru, asistența pentru dezvoltare din partea țărilor puternic industrializate, atunci cînd este degajată de serviciile anacronice ce o însoțesc adeseori, poate constitui un factor complementar de primă importanță în vederea eradicării sirului lung de rămîni în urmă ce caracterizează situația economică a țărilor în curs de dezvoltare. Importanța și efectele utile ale ajutorului extern pentru industrializare pot fi amplificate pe măsura diversificării formelor ce le îmbracă și a sporirii ponderii ce o dețin în structura sa componente eliberate de condiționările ce l-au escortat în mod tradițional.

O evaluare, chiar și sumară, a rolului deținut de asistența externă în procesul industrializării țărilor rămase în urmă evidențiază insuficiența ei consistentă. În ultimii ani, mărimea asistenței financiare acordate de țările membre ale Comitetului de ajutor pentru dezvoltare (C.A.D.) din cadrul O.C.D.E. a marcat o diminuare relativă: de la 0,52% din P.N.B.-ul agregat al țărilor membre ale C.A.D., cit reprezenta acest ajutor în 1960, el a ajuns la numai 0,35% în 1976. Și aceasta față de 0,70% din P.N.B., cit ar trebui să reprezinte, după cum se știe, potrivit unor prevederi de mult adoptate și în repetate rînduri confirmate de forurile internaționale autorizate.

Pentru accesul liber la tehnologiile moderne...

TRANSFERUL DE TEHNOLOGIE efectuat, în principal, prin intermediul societăților transnaționale, a fost în bună măsură subordonat intereselor externe. Mai mult, în numeroase cazuri s-a făcut și se face simțită lipsa unei tehnici adaptate nevoilor și posibilităților reale ale țărilor neindustrializate. Este sugestivă în acest

sens opinia unui binecunoscut specialist al dezvoltării: „Popoarele noi tre — scrie Luis Echeverria Alvarez — sînt, adesea, receptoarele pasive ale unei tehnologii care nu a fost creată în funcție de necesitățile noastre sau care răspunde intereselor strategice ale corporațiilor transnaționale. Noi avem nevoie de tehnici adecvate proporției și dinamicii resurselor noastre, dar mai ales, trebuie să ne opunem cît mai grabnic unui implacabil proces de înstrăinare”. (Pentru o nouă ordine internațională. Ed. politică 1975, p. 5).

Desigur, în funcție de gradul de dotare cu factori de producție al unei țări sensul și semnificația noțiunii de „tehnică adecvată” comportă o serie de interpretări. Oricare ar fi aceste interpretări, alegerea tehnicii adecvate trebuie să se facă însă în contextul obiectivelor de dezvoltare, al strategiilor de industrializare, al promovării exportului și produselor industriale, al substituirii importului precum și în contextul realizării unor obiective sociale.

În același timp, trebuie avut în vedere că modul în care se realizează în prezent transferul de tehnologie, prin intermediul schimburilor comerciale, dezavantajează net țările în curs de dezvoltare care nu pot acționa ca adekvată parte contractantă, datorită unor factori specifici dintre care se pot aminti: lipsa de informații privind avantajele pe care le oferă, comparativ, diferite tehnologii disponibile; caracterul deosebit al stabilirii prețurilor în condițiile structurii monopoliste a pieței și ale complexității și eterogenității tehnologiei; insuficiența de cadre specializate în țările în curs de dezvoltare, care să cunoască caracteristicile diferitelor tehnologii și necesitățile economiilor naționale și care să creeze o poziție de negociere cel puțin comparabilă cu cea a furnizorilor de tehnologie (corporațiile multinaționale). În plus, multe domenii ale transferului de tehnologie sînt reglementate prin reguli și practici naționale și internaționale, diverse și eterogene, care, stabilite de-a lungul anilor, nu au ținut seama de necesitățile țărilor sărace, de imperativele lumii contemporane privind instaurarea unei noi ordini economice internaționale.

Prin urmare, accesul liber al tuturor țărilor la tehnicile moderne de producție presupune căutarea și acceptarea de noi reguli privind transferul de tehnologie, inclusiv tehnicile de valorificare

materiilor prime și a unor noi purători de energie, convenirea între guverne a unor reguli precise de concurență care să țină seama de interesele regiilor comunității internaționale.

...contra transferului invers de competențe

RAMÂNIND în sfera tehnologiei și a cercetării științifice, este necesar să evițăm și existența unor practici care în numai că nu ajută dar, dimpotrivă, au imense prejudicii procesului de dezvoltare industrială a statelor „lumii a treia”. De pildă, în ultimul timp a cădat proporții îngrijorătoare fenomenul de racolare a unor specialiști din țările în curs de dezvoltare de către marile corporații occidentale. Prin intermediul acestui fenomen, cunoscut în jargon internațional sub denumirea de „brain-drain”, tinerii națiuni sînt prinite de resurse umane dintre cele mai frumoase, tocmai într-o perioadă în care aceste țări își intensifică eforturile pentru depășirea rămănelor în urăm, pentru înlăturarea decalajelor ce despart de statele occidentale.

Cunoscînd importanța deosebită pe care o are promovarea unor largi relații de cooperare științifică și tehnică, facilitarea transferului de tehnologie din țările dezvoltate spre țările în curs de dezvoltare, reiese și mai evident caracterul nociv al fenomenului de „brain-drain” care este de fapt, așa cum prezintă studiile O.N.U., un transfer de tehnologie în sens invers. Din cele peste 10 milioane specialiști din lume, numai 10 000 sînt ocupați în țările în curs de dezvoltare, țări în care trăiesc 2/3 din populația globului; decalajele pronun-

țate în acest domeniu sînt în mod evident amplificate de practica racolării de specialiști. Conform unor calcule, pentru realizarea programelor de dezvoltare industrială pe care țările în curs de dezvoltare și le-au propus pentru anul 1980, în următorii trei ani numărul specialiștilor din aceste țări va trebui să se dubleze, ajungînd la cel puțin 1,5 milioane. Atingerea acestui obiectiv este pusă în mod serios sub semnul întrebării dacă avem în vedere faptul că în perioada 1960—1972, de exemplu, peste 300 000 de specialiști din „lumea a treia” au fost recrutați să lucreze în țările dezvoltate.

Prin efectele sale dăunătoare, „furtul de inteligență” se dovedește un impediment hotărîtor în calea progresului rapid al tinerelor națiuni, o realitate care nu poate fi neglijată în cadrul eforturilor pentru instaurarea unei noi ordini economice internaționale. În consecință, este necesar să înceteze orice acțiuni de racolare a cadrelor de muncitori calificați și de specialiști din țările în curs de dezvoltare, de către statele dezvoltate economic, să se asigure reîntoarcerea în țările lor a specialiștilor atrași prin diferite metode, astfel încît aceștia să-și poată ajuta propriile popoare în lupta lor pentru propășire și bunăstare.

LICHIDAREA MARILOR DECALAJE ECONOMICE din lumea actuală, înlăturarea împărțirii anacronice a lumii în state puternic dezvoltate din punct de vedere economic și state rămase în urmă, necesită eforturi deosebite, din partea acestora din urmă în primul rînd, și totodată sprijin în forme adecvate din partea întregii comunități internaționale. Industrializarea țărilor în curs de dezvoltare, așa cum a rezultat din cele arătate mai înainte, este un

factor cheie în strategia dezvoltării economice contemporane, o cerință esențială a instaurării unei noi ordini economice internaționale.

Sprijinind eforturile țărilor în curs de dezvoltare pentru crearea unor industrii naționale puternice, România pornește constant de la ideea că lichidarea stării de subdezvoltare în care se mai află o mare parte a omenirii — ca urmare a vechii politici imperialiste și colonialiste — are o însemnătate vitală pentru pacea și progresul popoarelor. România acordă ajutor activ acestor state, atît pe calea dezvoltării unor relații economice cu adevărat echitabile, cît și prin acordarea de asistență tehnică și prin pregătirea cadrelor de specialiști necesare construirii unei industrii și economii moderne. De exemplu, în prezent, în spiritul solidarității cu aceste popoare, România pregătește în institutele sale de învățămînt peste 10 000 de tineri din țările în curs de dezvoltare, și totodată mii de specialiști români lucrează în aceste țări.

Firește, în lichidarea marilor decalaje dintre state, un rol principal îl au înseși popoarele din țările în curs de dezvoltare, care trebuie să-și mobilizeze forțele și să asigure punerea în valoare a tuturor mijloacelor și resurselor materiale și umane de care dispun. Odată cu aceasta, de cea mai mare însemnătate este instaurarea unei noi ordini economice care să garanteze promovarea unei colaborări internaționale echitabile, respectarea dreptului fiecărui popor de a fi stăpîn pe bogățiile naționale și pe destinul său, să asigure condiții pentru progresul economic și social mai rapid al popoarelor rămase în urmă.

**Mugur ISĂRESCU
Gheorghe NISTOR**

DATE DE PROGNOZĂ

Industria vest-europeană de prelucrare a petrolului

LA DINTRE RAMURILE INDUSTRIALE importante din capitalism, care s-a reîntărit puternic în ultimii ani, ca urmare a majorării prețurilor a petrolului, este industria de prelucrare a petrolului. După a ceea ce revistei „Oil and Gas”, deși activitatea acestor ramuri s-a înviorat intrucît cursul anului 1976, la sfîrșitul capacitățile de prelucrare a petrolului existente în aceste țări erau utilizate, în medie, în proporție de numai 50%.

Coment, în ultimii ani au revizuite — în sensul reîntăririi prevederilor inițiale — planurile de construire și punere în funcțiune în perioada 1970—1980, oare a unor noi capacități de prelucrare.

În ceea ce privește țările capitaliste vest-europene, după aproape două decenii și jumătate de dezvoltare rapidă (vezi tabelul) a industriei lor prelucrătoare de petrol, aceasta a cunoscut — pentru prima dată — o reducere a activității. Programele de extindere a capacităților respective, elaborate în 1973 au fost ulterior revizuite, în sensul micșorării în majoritatea țărilor vest-europene. Se remarcă, totodată, modificarea repartiției teritoriale a capacităților de prelucrare în Europa occidentală; alături de țări cu tradiție în acest domeniu (Anglia, Franța, Olanda, Italia, R.F.G.) s-au afirmat într-o perioadă mai recentă Danemarca, Finlanda, Grecia, Norvegia, Turcia ș.a.

Evoluția industriei de prelucrare a petrolului din țările capitaliste dezvoltate are loc pe fundalul creării sau extinderii sustinute a acesteia în țările membre ale O.P.E.C., care urmăresc fie o mai bună valorificare a principalei lor bogății naturale, fie realizarea indepen-

Țara	Capacități instalate de prelucrare a petrolului, la finele anului (mil. tone)			Pondere în total capacități ale industriei vest-europene de prelucrare a petrolului (%)		
	1950	1970	1980	1950	1970	1980
Anglia	9,5	114,9	154,7	19,4	15,9	14,9
Austria	1,1	8,3	14,5	2,3	1,1	1,4
Belgia	1,0	35,9	55,8	2,1	4,9	5,4
Danemarca	-	10,8	10,9	-	1,5	1,0
Elveția	-	5,5	6,9	-	0,8	0,7
Finlanda	-	10,0	17,1	-	1,4	1,6
Franța	16,5	116,4	170,5	33,8	16,0	16,4
R.F.G.	5,2	120,3	159,1	10,6	16,5	15,3
Grecia	-	4,6	20,6	-	0,6	2,0
Irlanda	-	2,6	2,6	-	0,3	0,2
Italia	6,7	164,8	189,2	13,6	22,7	18,2
Norvegia	-	6,4	12,9	0,1	0,9	1,2
Olanda	6,0	68,5	100,8	12,3	9,4	9,7
Portugalia	0,4	3,8	19,5	0,8	0,5	1,9
Spania	1,2	34,8	59,8	2,5	4,8	5,8
Suedia	1,2	12,6	28,3	2,4	1,7	2,7
Turcia	0,1	7,5	17,0	0,1	1,0	1,6
Total Europa occidentală	43,9	727,7	1040,2	100,0	100,0	100,0

Sursa: "Öl-Industrie", nr. 6/1976

denței de importul de produse ale rafinării petrolului sau ale petrochimiei. Este cazul Iranului, de pildă, care proiectează să sporească capacitățile de prelucrare de la 35 mil. tone în

1976 la 60 mil. tone în 1980, al Libiei (de la circa 2,5 mil. tone în 1975 la 17—20 mil. tone în 1980), al Indoneziei etc.

N. P.

P. POLONĂ

MODERNIZAREA — FACTOR AL DINAMISMULUI ECONOMIC

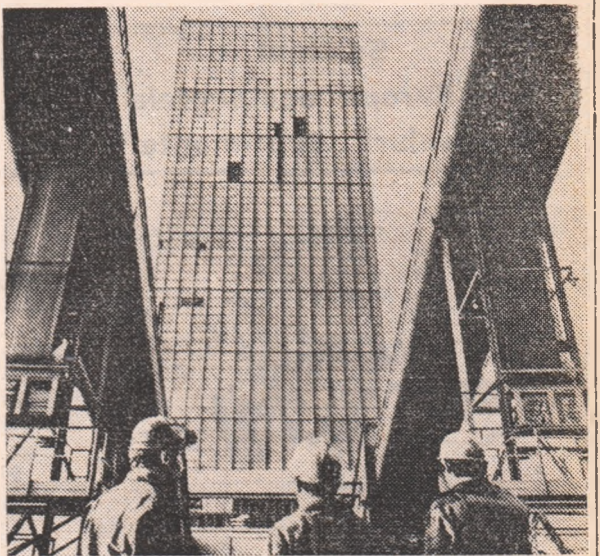
ANUL TRECUT a fost marcat în R. P. Polonă prin continuarea dezvoltării dinamice a economiei naționale; venitul național a sporit cu circa 7,5%, față de 1975, producția industrială — cu 10,7%, productivitatea muncii (în sfera producției materiale) — cu circa 7%, volumul transporturilor mărfuri — cu 7,9%, vânzările cu amănuntul în comerțul interior — cu 12%, suprafața locativă dată în folosință — cu 6,3% ș.a.m.d. Aceasta în fața unor dificultăți survenite în agricultură (sub efectul condițiilor climatice nefavorabile) sau a influențelor conjuncturale în domeniul comerțului exterior. Realizările economiei poloneze reflectă aplicarea strategiei economice și sociale, adoptate la începutul actualului deceniu, a cărei esență constă — după cum arăta recent tovarășul Edward Gierek, prim-secretar al C.C. al P.M.U.P. — în îmbinarea dinamismului economic ridicat cu îmbunătățirea sistematică a condițiilor de trai ale oamenilor muncii și ale familiilor lor.

Modificările, survenite din mers, ale orientărilor în politica economică se reflectă — între altele — și în domeniul investițiilor.

Investițiile : restructurări cu efecte calitative

DUPĂ CE în cincinalul trecut s-a efectuat un mare efort de investiții în economia națională (de 1900 miliarde de zlotzi, respectiv cu 91% mai mult decât în anii 1966—1970), în perioada 1976—1980 se prevede un spor global de 3% al volumului acestora. În prezent accentul se pune pe restructurarea investițiilor în scopul ridicării eficienței economiei, prin dezvoltarea mai rapidă a ramurilor industriale purtătoare de progres tehnic, prin sporirea ponderii investițiilor destinate modernizării industriei, agriculturii și altor secționare ale economiei naționale, prin îmbunătățirea cantitativă și calitativă a producției cerute pe piața internă și la export. Aceste orientări ale investițiilor corespund liniilor directoare ale politicii economice din actualul plan cincinal, stabilite la plenarele a V-a și a VI-a ale Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Unit Polonez (decembrie 1976 și ianuarie 1977), și anume: accelerarea dezvoltării agriculturii, îmbunătățirea balanței schimburilor comerciale externe, acordarea atenției prioritare nevoilor de aprovizionare a

Datorită dezvoltării susținute a industriei de extracție și prelucrare a minereului de cupru, Polonia s-a situat în ultimii ani în eșalonul de frunte, pe plan mondial, al producătorilor și exportatorilor acestui metal. În imagine, moderna rampă la pușca minei Polkowice, cu o capacitate de extracție de 15 milioane tone minereu pe an

populației și construcțiilor de locuințe. Măsurile menționate, care urmăresc în același timp întărirea echilibrului economic, se reflectă din plin în prevederile planului pe 1977. De pildă, producția agricolă globală urmează să crească cu 5,3% față de nivelul anului trecut, iar producția industrială destinată desfacerii pe piața internă — cu 9,9% (față de un spor de 7,2% al întregii producții industriale).

Modernizarea modernizatorului

DUPĂ CUM SE ARATĂ în presa economică polonă, un rol esențial în ridicarea eficienței producției în actualul cincinal revine modernizării industriei. Se apreciază că stadiul atins de dezvoltarea industriei poloneze face necesară mărirea ponderii investițiilor destinate modernizării, respectiv dublarea acesteia în raport cu cincinalul trecut (când a fost, în medie, de 15—17%). Au și fost puse în acțiune pirghii economice și financiare (printre care introducerea indicatorului „valoare adăugată”, drept unul dintre criteriile de evaluare a eficienței activității întreprinderilor), menite să stimuleze traducerea în viață a programelor de modernizare, în primul rând în întreprinderile în care utilizarea mașinilor, instalațiilor și procedeelor tehnologice reprezentând ultimul cuvânt al tehnicii promise o rentabilitate superioară.

Un cuvânt greu de spus are aici industria constructoare de mașini din R. P. Polonă. În decursul cincinalului trecut s-au depus eforturi considerabile pentru echiparea modernă a acestei ramuri, inclusiv prin achiziționarea a numeroase licențe din străinătate; în perioada 1976—1980 această ramură urmează să dubleze producția de mașini, instalații și instrumente de folosință generală (îndeosebi producția de mașin-unelte și echipament tehnologic), utilizând pentru modernizare aproape 30% din fondurile de investiții ce-i sînt alocate (vezi „Perspectives polonaises”, nr. 2/1977).

Va spori, totodată, aportul industriei la extinderea exporturilor Poloniei. Dacă pe ansamblul producției industriale se prevede în actualul cincinal o creștere de 48—50%, iar pentru producția de bunuri de consum destinată pieței interne — de 57%, în cazul producției industriale destinate exportului se preconizează o creștere de 86% (în raport cu nivelul anului 1975).

Aplicarea acestor măsuri va permite — concomitent cu dezvoltarea producției agricole, a celei de bunuri industriale de larg consum, cu extinderea pres-tărilor de servicii și construcțiilor de locuințe — îmbunătățirea continuă a condițiilor de viață ale populației R.P. Polone.

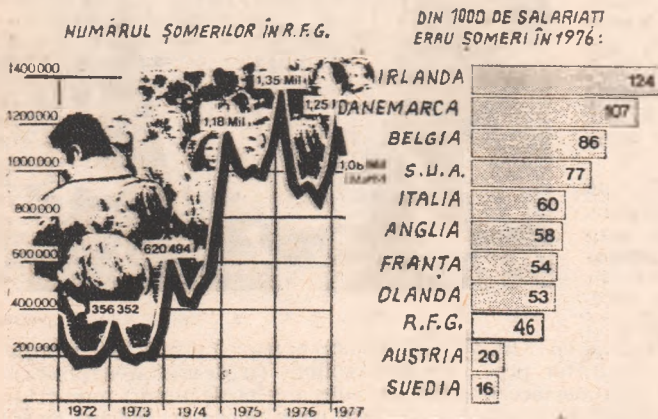
RELĂȚIILE reciproce româno-polone cunosc o evoluție favorabilă, amploarea și diapazonul lor în domeniul economic, de pildă, extinzându-se continuu în decursul ultimelor decenii. Constatare valabilă atât în domeniul schimburilor comerciale propriu-zise (care urmează să atingă în actualul cincinal un volum global de aproape 3 miliarde ruble, respectiv o creștere de 2,5 ori față de nivelul atins în anii 1971—1975), cât și pe planul cooperării industriale și tehnico-științifice. Rezultatele obținute în 1976 în cadrul aplicării acordului de lungă durată încheiat între România și Polonia precum și prevederile din acest acord evidențiază posibilitățile îndeplinirii cu succes și chiar a depășirii obiectivelor stabilite.

Realizarea prevederilor acordurilor de colaborare în producție va exercita — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în interviul acordat recent ziarului polonez „Trybuna Ludu” — „o influență pozitivă asupra dezvoltării ambelor noastre economii. În același timp extinderea colaborării, inclusiv a cooperării în producție dintre țările noastre, va crea, fără îndoială, posibilitatea participării în condiții mai bune a României și Poloniei la cooperarea cu celelalte țări socialiste membre ale C.A.E.R.”. Vizita oficială de prietenie efectuată în perioada 17—20 mai a.c. în Polonia de delegația de partid și de stat condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, constituie o nouă contribuție la stringerea relațiilor dintre cele două țări, la identificarea și valorificarea unor noi posibilități de extindere a colaborării și cooperării economice, reciproc avantajoase.

Nicolae POPOV

Șomajul din Europa occidentala la niveluri „deprimante“

ȘOMAJUL - PROBLEMA Nr.1

„Nici pentru 1977, cu toate că producția crește cu 4—5%, nu este de așteptat o îmbunătățire durabilă pe piața muncii“. Constatarea aparține săptăminalului vest-german VDI-Nachrichten după care reproducem graficul și care apreciază nivelurile șomajului în Europa occidentală ca fiind în continuare „deprimante“. De asemenea, atenția rămâne concentrată asupra șomajului ridicat din rândurile tineretului, fenomen considerat deosebit de grăitor pentru slaba capacitate a economiei de a absorbi mina de lucru disponibilă. În R.F.G., de exemplu, cel mai ridicat nivel al șomajului a fost în 1976 cel din rândul tinerilor între 20 și 25 de ani.

Mizind pe energetica nucleară

DATE RELATIV RECENTE asupra situației capacităților atomo-electrice din zece țări capitaliste industriale, care dețin o pondere majoritară pe plan mondial în acest domeniu, ilustrează efortul depus de unele dintre

ele pentru a reduce, în viitor, dependența de petrol a balanței lor energetice. După cum se vede din datele tabelului, (reprodus după **Referativni sbornik-ekonomika promislennosti**, nr. 2/1977), acesta este cazul Franței, S.U.A., R.F.G., Japoniei și Spaniei — țări care mizează pe sporirea contribuției energiei nucleare la acoperirea necesarului lor energetic în pofida unor incertitudini referitoare la perspectivele aprovizionării centralelor atomo-electrice cu combustibil nuclear.

Țara	Total centrale atomo-electrice		Din care			
	uni-tăți	capacitate instalată (MW)	uni-tăți	capacitate instalată (MW)	uni-tăți	capacitate instalată (MW)
S.U.A.	134	119670	59	40753	75	78917
Franța	32	23001	10	2881	22	20120
R.F.G.	25	18464	11	4140	14	14324
Japonia	24	15035	13	6356	11	8679
Anglia	20	11881	14	5381	6	6500
Spania	10	7628	3	1073	7	6555
Suedia	10	7360	5	3180	5	4180
Canada	12	6171	8	3136	4	3035
Belgia	6	3460	4	1660	2	1800
Elveția	5	2668	3	1006	2	1662

Structura comenzilor de centrale atomice pentru perioada următoare reflectă preocuparea, în continuare, pentru dezvoltarea acestui sector energetic îndeosebi în S.U.A., Canada, Italia (ultima marchează o întârziere pronunțată față de alte țări industriale) etc, inclusiv în unele țări nesocialiste în curs de dezvoltare.

Iugoslavia: repere economice 1977

COMENTIND perspectivele evolutive pozitive a economiei R.S.F. Iugoslavia în 1977, presa iugoslavă relevă unele repere favorabile realizate în acest an în cursul anului trecut. Este vorba, între altele, de o recoltă record în agricultură, de echilibrarea cererii și ofertei pe piața internă (cu corolarul — moderarea creșterii prețurilor), lichidarea deficitului balanței de plăți externe și asigurarea — pentru începutul acestui an — a unor rezerve de valută liber convertibilă de aproape miliarde dolari (poziția dinarului pe piețele financiare internaționale fiind rindu-se substanțial) etc.

Pentru anul în curs se prevede creștere cu 5,5% a produsului brut și cu minimum 6% a producției industriale (față de 3,4% în 1976). A fost adoptat un ritm mai rapid al activității economice decât cel preconizat inițial, întrucât — după cum releva recent publicația „Les nouvelles yougoslaves“ — se apreciază că o asemenea accelerare constituie cel mai bun mediu împotriva tendințelor inflaționiste. Se contează, de asemenea, pe viitorarea activității în sectorul investițiilor, cit și pe o desfășurare mai dinamică decât anul trecut a schimburilor comerciale externe (atât la import, și la export).

Japonia: analiza valorii

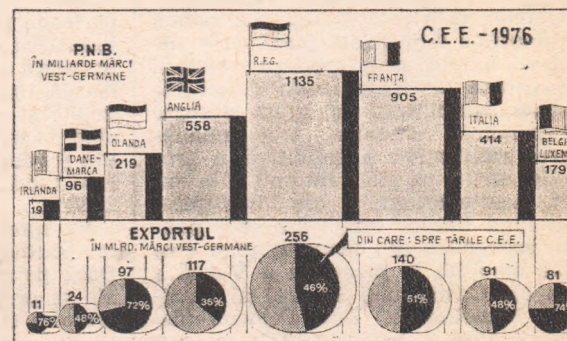
CONFORM APRECIERILOR apărute în presa occidentală de specialitate, economia japoneză se plasează în frunte în privința utilizării analizei valorii ca metodă de ridicare a eficienței producției. Pe șantierele navale ale firmei „Mitsubishi“, de pildă, de această problemă se ocupă 50 de salariați, iar întreprinderile companiei „Toyota“ — de tehnicieni parcurg permanent secvențe de producție în căutare de idei noi. Importanța acordată acestei acțiuni pe plan național rezultă și din faptul că întreprinderile industriale sînt stimulate de guvern să includă în contractele lor clauze privind efectuarea analizei valorii.

Radiografia „celor 9“

DUPĂ DOUĂ DECENII de la nașterea Pieței Comune vest-europene, și după ce celor șase participanți inițiali li s-au mai alăturat pe parcurs alți trei, economia R.F.G. își menține ca dimensiuni absolute locul întâi. Graficul pe care îl reproducem după publicația săptăminală **Die Zeit** înfățișează „ierarhia“ din cadrul C.E.E., după același criteriu al mărimii P.N.B., potrivit datelor existente pe anul trecut.

Una din modificările cele mai semnificative, semnalate de comentariul care însoțește graficul, este avansul considerabil

luat de Franța față de Anglia, împinsă pe locul al treilea. Aceasta s-a datorat faptului că în ultimii șapte ani, de exemplu, ritmul de creștere al economiei franceze a fost aproape de trei ori mai rapid decât în cazul celei engleze. Tot pe locul al treilea în C.E.E. se situează Anglia și în ceea ce privește volumul total al exportului. De remarcat că exportul spre alte țări ale Pieței Comune are în cazul Angliei ponderea cea mai mică, fapt legat fără îndoială de vastele legături co-

merciale extra-europene întreținute de Anglia în trecut, în virtutea evoluției sale istorice.

SAR

„Comitetul interimar“

RE 26 și 29 aprilie a.c. s-a ținut la Washington Comitetului interimar al Consiliului Atorilor Fondului Monetar Internațional problemele sistemului monetar. Acest comitet a fost înființat la 2 octombrie 1974, fiind Comitetului pentru reforma sistemului monetar internațional și problemele conexe, cunoscut până la denumirea: „Comitetul celor 20“. Comitetul este interimar deoarece va funcționa până să fie înființat un Comitet permanent al Consiliului guvernatorilor, ca nou organ statutar de decizie al F.M.I., cu putere de decizie în problemele sistemului monetar internațional.

Comitetul interimar are un rol consultativ și este organizat pe structura vechiului Comitet al celor 20 de membri care reprezintă sau indirect toate cele 130 de țări membre F.M.I., inclusiv România. El avizează și raportează Consiliului guvernatorilor cu privire la problemele care îi revin și anume:

supravegherea conducerii și adaptării sistemului monetar internațional, inclusiv echilibrarea balanței de plăți a țărilor membre și transferul de fonduri către țările în curs de dezvoltare; avizarea propunerilor directorilor executivi ai F.M.I. cu privire la modificarea statutului F.M.I.; luarea de măsuri în cazul apariției unor dezechilibre care ar amenința sistemul monetar internațional.

La reuniunea a Comitetului interimar a avut loc la Washington în ianuarie 1975. Cea mai mare schimbare de până acum a acestui comitet este constituită de sesiunea de la Kingston (Jamaica) din ianuarie 1976, când o parte din vechile divergențe între puterile occidentale și dintre acestea și țările în curs de dezvoltare au fost aplanate prin acorduri, astfel încât s-a putut ajunge la finalizarea principalului obiectiv urmărit în această sesiune: adică de comitet și implicit de F.M.I.: modificarea statutului acestui organism în sensul adaptării la noile condiții în care se desfășoară activitatea economică și valutar-financiară internațională. Statutul modificat va intra în vigoare probabil în a doua jumătate a acestui an.

Sesiunea din aprilie a.c. a avut între altele pe următoarele puncte:

Crearea unui Fond suplimentar de credite în cadrul F.M.I. („Fondul Witteveen“, după numele directorului general al F.M.I.), de circa 10 miliarde dolari, pentru acoperirea deficitelor temporare ale balanței de plăți a țărilor membre, aceste deficite fiind foarte mult în ultima vreme din cauza crizei petrolului. Fondul ar urma să fie constituit din contribuții ale țărilor dezvoltate și ale țărilor membre O.P.E.C., dobânda creditelor fiind aceeași ca și pentru țările cele mai sărace prevăzându-se suportarea unei părți din dobândă dintr-un fond special;

efectuarea unei noi emisiuni de D.S.T. (ultima emisiune datând din 1972), după ce vor fi studiate o serie de aspecte ale acestui instrument financiar abstract care până în prezent — așa cum repetat s-a constatat — au subliniat reprezentanții noștri — n-au fost încă elucidate; modalitatea practică de traducere în viață a prevederilor din statutul modificat al F.M.I. cu privire la supravegherea evoluției cursurilor valutare și consultarea F.M.I. cu țările membre în scopul promovării unui sistem stabil de cursuri valutare.

C. K.

Autostrada Nord-Sud

C. Rusu, București — Proiectul autostrăzii de mare capacitate pe care l-ați găsit amintit în articolul „Cooperarea economică pe plan european: actualitate și noi perspective“, apărut în nr. 18/1977 al revistei noastre, ar urma să aibă ca puncte extreme la nord portul polonez Gdansk de la Marea Baltică, iar la sud est localități situate la frontiera Turciei cu Iranul și Siria. Alte puncte finale ale acestei autostrăzi construite prin cooperare se au în vedere a fi Udine (Italia), Rijeka și Ploce (Iugoslavia), Atena și Igoumenitsa (Grecia), Constanța (România).

Prin construirea acestei autostrăzi — considerată un rezultat al Conferinței pentru cooperare și securitate în Europa — se are în vedere „satisfacerea necesităților crescânde ale traficului internațional la mare distanță, încurajând astfel relațiile comerciale și turismul și oferind o alternativă economică și comodă altor forme de transport“. Potrivit unui comunicat de presă al C.E.E./O.N.U. (31 martie a.c.), construirea autostrăzii amintite prezintă interes nu numai pentru cele zece țări pe care ea urmează să le străbată, ci și pentru țările vecine lor, inclusiv sub aspectul dezvoltării legăturilor rutiere dintre Europa și țările Orientului Apropiat și Mijlociu. Anul finalizării ei ar urma să fie 1990.

Oțel

C. Mocanu, Rîșnov — 1) Cei mai mari producători mondiali de oțel au fost în 1976, în ordine (producția în milioane tone): U.R.S.S. 147, S.U.A. 116,3, Japonia 107,3, R.F.G. 42,4, Italia 23,3, Franța 23,2. În cazul Franței peste jumătate din producție este furnizată de două societăți (Usinor și Sacilor), care utilizează peste 60% din forța de muncă a acestor ramuri.

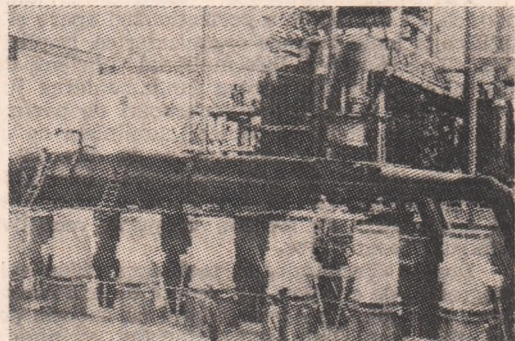
2) Tendința de reducere a natalității semnalată de mai mulți ani într-o serie de țări vest-europene este confirmată de cifrele date recent publicității în mai multe din aceste țări. În Anglia rata natalității din 1976, de 11,9 la mie de locuitori, este cea mai scăzută din întreaga istorie a țării, iar în Franța natalitatea a scăzut anul trecut la 13,6 la mie față de 16,9 la mie în 1972. În R.F.G. sporul natural al populației rămâne în continuare negativ. Retine

atenția și tendința de oarecare reducere a natalității care începe să se contureze în numeroase țări în curs de dezvoltare (77 din 88 țări pentru care Banca Mondială a dispus

de date), generând posibilitatea stabilizării populației globului la un nivel mai scăzut în perspectiva secolului viitor decât se anticipa în trecut.

Desalinizare

Mirel Cireșiu, Medias — Potrivit datelor furnizate de Centrul de informare economică și socială al O.N.U., singura țară care își satisface în întregime necesitățile de apă din desalinizarea apei de mare este Kuweitul (circa 1,03 milioane locuitori). În Kuweit funcționează în prezent trei uzine de acest fel, o a patra fiind

Uzină de desalinizare a apei de mare în Oman. Capacitatea de prelucrare: 160 000 litri pe oră

în curs de construcție.

Desalinizarea apei de mare rămâne mijlocul cel mai ieftin dintre cele „neconvenționale“ de obținere a apei, devenită și ea o „materie primă“ critică. Diferențele procedee tehnologice de desalinizare utilizate în prezent (în Kuweit, Franța, Israel, Anglia, Hong Kong, Italia, S.U.A. etc.) au ca comun costul totuși foarte ridicat al apei obținute (1 dolar metrul cub de apă desalinizată în ipoteza unui preț de 80 dolari/to-

nă al energiei utilizate). Pe lângă consumul mare de energie, unele procedee sînt dificil de utilizat și din cauza corozivității intense a rețelei de conducte pe care o presupun. În anumite zone se utilizează pentru desalinizare energia solară, la care vă referiți dv., dar costul apei dulci obținute este și mai ridicat (5 dolari metrul cub).

Pentru apele mai puțin sărate, există un procedeu de purificare cu membrane semipermeabi-

le care reduce costul apei obținute la 44 cenți metrul cub, dar și el se cere încă perfecționat. Pentru obținerea de apă se fac cercetări și în alte direcții: provocarea de ploai, reducerea evaporării (costul acestei ultime operații ajunge însă acum la 25 dolari metrul cub de apă), aducerea de aisberguri în regiunile aride (Arabia Saudită are planuri în acest sens, care includ și amenajarea de patinoare în virful aisbergurilor) etc.

Alegere

Ion Pușcașu, Cluj-Napoca. — La sfîrșitul anului trecut, în cadrul secției de economie a Academiei de Științe a U.R.S.S. au fost aleși patru noi membri corespondenți, în privința cărora vă oferim datele biografice solicitate: **Aleksandr Ilici Notkin**, născut în 1901, specialist în domeniul economiei Uniunii Sovietice, este șef de sector la Institutul de economie al Academiei de Științe a U.R.S.S.; **Mihail Aleksandrovici Sergeev**, născut în 1917, specialist

în problemele conducerii producției, precum și ale organizării științifice a muncii, este prim-vicepreședinte al prezidiului Centrului științific din Ural al Academiei de Științe a U.R.S.S.; **Evghenii Ivanovici Kapustin**, născut în 1921, specialist în domeniul economiei politice a socialismului, este directorul Institutului de economie al Academiei de Științe a U.R.S.S.; **Aleksandr Ivanovici Anciškin**, născut în 1933, specialist în teoria reproducției socialiste și în problemele modelării macroeconomice, este șef de sector la Institutul de economie matematică al Academiei de Științe a U.R.S.S.

negocieri GATT

n Cioroianu, București — Actuala rundă de negocieri comerciale multilaterale din cadrul GATT (runda de la Tōkyō) continuă să se desfășoare activ, cu toate că, cum remarcăm, presa prezintă destul de rar rezultatele și mersul ei. Un prim

rezultat concret al negocierilor îl reprezintă acordul la care s-a ajuns la sfîrșitul anului trecut în domeniul produselor tropicale. Totuși, după cum apreciază un recent comunicat de presă al GATT (25 aprilie a.c.), cele mai dificile negocieri abia urmează, între ele fiind menționate cele privind agricultura, domeniul în care nu s-a putut stabili încă o bază pentru negocieri.

Dinamica comerțului

(Urmare din pag. 4)

Dezvoltarea și perfecționarea întregii activități de alimentație publică constituie o preocupare de prim ordin. Această ramură deosebit de dinamică a comerțului va cunoaște în actualul cincinal, și în continuare, schimbări de fond, accentul fiind pus pe rolul social tot mai pronunțat care trebuie să se caracterizeze. Dată fiind importanța acestui sector, s-a prevăzut ca la nivelul Facultății de comerț din cadrul Academiei de studii economice — București, să se creeze o secție pentru pregătirea cadrelor de specialiști cu studii superioare care să conducă alimentația publică și turismul.

Rămân, totodată, ca direcții importante de acțiune pentru vehicularea rațională a mărfurilor, gospodărirea judicioasă a fondului de mărfuri, gestionarea științifică, folosirea intensivă a bazei tehnico-materiale a comerțului.

O problemă economică în permanentă actualitate o reprezintă cunoașterea nivelului și structurii, **gestionarea corespunzătoare a stocurilor** de mărfuri din comerț. Seismul din 4 martie a.c. a pus în evidență importanța deosebită a existenței unor stocuri de mărfuri de un asemenea nivel, care să permită comerțului să acționeze în situațiile cele mai diferite, asigurând o aprovizionare continuă pe întreg teritoriul. Problemele de stocuri presupune în același timp și existența unui mecanism care să dea posibilitate, pe diferite trepte să se intervină în momentul oportun, pentru evitarea unor deprecieri de mărfuri, a demodării unor produse, precum și pentru accelerarea vitezei de rotație în rețeaua comercială. În acest sens trebuie extinse studiile pentru a putea stabili cele mai adecvate măsuri specifice de la o perioadă la alta și pentru comerțul nostru.

Pentru desfășurarea activității comerciale cu o tot mai sporită eficiență economică, ca o direcție a perfecționării apare și promovarea fermă a **conducerii științifice** la toate treptele organizatorice. Implicit, se pune problema asigurării funcționării unui sistem informațional eficient, de cunoaștere operativă și adâncită a mersului activității, pentru fundamentarea judicioasă a deciziilor.

Intrucât toate aceste preocupări de perfecționare a activității comerțului sînt transpuse în viața de oameni, subliniem ca un punct important al preocupărilor noastre accentuarea acțiunilor în direcția **formării și perfecționării cadrelor**. Avem în vedere ca prin asigurarea însușirii sistematice de noi cunoștințe, bazate pe realizările cele mai recente, personalul din comerț să realizeze un nivel tot mai ridicat de servire, creșterea receptivității și solitudinii în relațiile cu publicul consumator.

Doresc să subliniez că realizarea obiectivelor ce revin comerțului interior prin programul de creștere a nivelului de trai recent elaborat, presupune ca în întreaga rețea comercială să se acționeze cu energie pe direcțiile de perfecționare mai sus amintite, urmărindu-se satisfacerea cerințelor populației atît sub aspect cantitativ — asigurat prin sporul important al volumului desfacerilor, dar și sub aspect calitativ — prin folosirea unui sortiment de mărfuri cît mai diversificat, prin forme de distribuție cît mai comode pentru consumator.

INTREBĂRI — RĂSPUNSURI

NIȚU FILIP, comuna Piatra, județul Teleorman. — Intrucît din carnetul dv. de muncă rezultă că examenele susținute s-au referit exclusiv la meseria de tractorist rutierist, este necesar să solicitați, dacă există dovezi în acest sens, rectificarea deciziilor de încadrare, în sensul că promovarea în categoriile tarifare 4 și 5 s-a făcut în meseria de mecanic agricol. Dacă se face această rectificare, puteți solicita promovarea, pe bază de examen, în categoria a VI-a tarifară.

MARIA GRAMA, Tg. Mureș. — Perioada de concediu de maternitate se ia în considerare la stabilirea primului și celui de-al doilea an de activitate al absolvenților învățămîntului superior, numai de la 1 februarie 1975, data aplicării legii nr. 57/1974. Din scrisoarea dv. rezultă că ați fost în concediu de maternitate o perioadă anterioară aplicării legii, dar acest concediu a cuprins și luna februarie 1975. Puteți solicita retroactiv, încadrarea dv. cu retribuția prevăzută pentru anul II de activitate cu o lună anterioară datei la care vi s-a stabilit această retribuție. La trecerea a 12 luni după stabilirea retribuției astfel modificate, aveți dreptul să fiți retribuiți la nivelul de bază al funcției de inginer.

MIHAI STĂNCULESCU, Craiova. — La acordarea alocației de stat pentru copii nu se ia în considerare, la stabilirea retribuției tarifare de încadrare, în raport de care se acordă alocația, nici sporul pentru vechime neîntrerupt în aceeași unitate și nici sporul la retribuția pentru condiții deosebite de muncă. Sporul de vechime, premiile etc. nu se iau în calcul la stabilirea retribuției tarifare de încadrare. Se iau în considerare numai acele

drepturi, cum este de pildă sporul acordat șefului de echipă sau de brigadă, care au, potrivit Legii nr. 57/1974, caracter de retribuție tarifară.

MIHAI STĂNESCU, București — Decretul nr. 971/1968, pentru modificarea unor articole din Decretul nr. 141/1967, privind pensiile militare de stat și pensia suplimentară (Buletinul Oficial nr. 132 din 23 octombrie 1968), prin art. I, pct. 10, abrogă articolul 30 din Decretul nr. 141/1967. Deci, dispozițiile art. 30 din Decretul nr. 141/1967, așa cum a fost emis la 28 februarie 1967, s-au aplicat pînă la data de 23 octombrie 1968. Art. 30 din Decretul nr. 141/1967, în actuala redactare, modificat (republicat în Buletinul oficial nr. 117 din 26 octombrie 1972) se referă la alte dispoziții.

TITU ROCSOREANU, Timișoara — Gratificația cuvenită personalului la sfîrșitul anului se calculează asupra retribuției tarifare din anul calendaristic respectiv, inclusiv în perioada cît personalul s-a aflat în concediu de odihnă. Cele de mai sus rezultă din examinarea atență a prevederilor art. 56 (1) din Legea nr. 57/1974, care se referă la „retribuția tarifară de încadrare, corespunzătoare timpului pentru care a fost retribuit de unitate”. Se cunoaște că, în perioada concediului de odihnă, personalul este retribuit de unitate — în timp ce în perioada concediului medical, indemnizația se plătește din fondurile asigurărilor sociale de stat.

ILARU CAZACU, județul Ilfov — În perioada cît ați efectuat serviciul militar nu era posibil să vi se acorde gratificația, contractul dv. de muncă fiind suspendat în efectele lui.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 20 din 20 mai 1975

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Sporirea productivității — creșterea retribuției (Octavian Partenie)
- Dinamica comerțului și îmbunătățirea nivelului de trai (Nicolae Bozdog)
- Fondul funciar — valorificat superior prin extinderea culturii porumbului (Mircea Boța)
- Cercetarea științifică și economisirea resurselor energetice (I) (prof. dr. doc. Vasile Nitu)
- O cerință a gospodăririi raționale a fondurilor: reducerea cheltuielilor neeconomicoase (Sergiu Pascariu, Mihai Arbuzov)

- Transporturile aeriene în contextul dezvoltării economico-sociale a țării (Aurel Răican)

CONDUCERE — ORGANIZARE

- Evaluări ale eficienței conducerii colective (Zoltán Király, Constantin Magdalin)

LECȚII

- În ajutorul candidaților la examenul de admitere în învățămîntul economic superior. Proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție (lector univ. dr. Maria Curteanu)

TEORII — IDEI

- Considerații privind experiența României în valorificarea superioară a unor resurse naturale (I) (prof. dr. Nicolae Belli)
- Independența economică în lumea contemporană. (Gheorghe Doigu)
- Structura social-economică a României în preajma cuceririi independenței (II) (dr. Alecu Al. Floareș)
- Economia în perspectiva ameliorării mediului ambiant (prof. dr. Sergiu Tămaș)
- Convorbiri economice cu Albert Tăvoedjre. Sensuri sociale ale noii ordini economice internaționale
- Școli — curente — economiști. Dilema inflație-somaj și creșterea economică (dr. Dorel Oprescu)

ECONOMIE MONDIALĂ

- Pentru o nouă ordine economică internațională. Industrializarea — factor cheie în strategia dezvoltării economice (II) (Mugur Isărescu, Gheorghe Nistor)
- Tendințe — conjuncturi
- R. P. Polonă. Modernizarea — factor al dinamismului economic (Nicolae Popov)
- Mondorama
- Curier
- Intrebări — răspunsuri

Redacția și administrația: Calea Dorobanților nr. 11-25. 71.131 București, tele. 12.13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51.301.52 B.N.R.S.R. filiala sect. 1 București
Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Șteiu”

1
iunie

După o tradiție care ne este scumpă, prima zi a lunii iunie, când în livezi cireșii se pregătesc să-și anine în crengi cercei de mărgean, o dăruim copiilor.

Se apropie 1 Iunie, Ziua internațională a copilului. În aceste zile premergătoare, magazinele de specialitate ale comerțului de stat se pregătesc intens pentru o cât mai bună aprovizionare care să satisfacă cerințele cumpărătorilor.

Prin măsurile luate, ne spunea tovarășa Matilda Ciubotaru, directorul magazinului universal „București”, acesta este aprovizionat cu o gamă diversă de produse destinate celor mici, precum și cu cca. 30 noi modele de jucării.

Printre acestea se numără : avioane, rachete cu acționare electrică sau mecanică, truse pentru micii constructori, jocuri distractive cu temă.

Totodată, prin magazinul „București” se vind fiare de călcat și mașini de gătit pentru joaca copiilor, garnituri de mobilă pentru păpuși, truse de traforaj, dulgherie, timplărie, eșarfe.

Trebuie subliniat că, ținem seama ca fiecare vizitator, să-și găsească articolul dorit.

Părinți, oferiți copiilor jucăriile dorite. Un dar frumos pentru copiii voștri dragi, puteți oferi, chiar de azi, vizitând magazinul universal „București”.

Reportaj publicitar de
Elena POPESCU

COPILĂRIA ȘI JOACA SÎNT DOUĂ NOȚIUNI INSEPARABILE!

De 1 iunie, de ziua lor, dăruieți copiilor îmbrăcăminte comodă care le lasă libertatea deplină de mișcare ! Dăruieți-le îmbrăcăminte care se spală și se calcă foarte ușor, ca să-i puteți... ierta, la fel de ușor, cind se murdăresc !

Magazinele comerțului de stat vă stau la dispoziție cu un bogat sortiment de articole de îmbrăcăminte lejeră, ușor de întreținut : ● rochițe și fustițe din țesături de bumbac, in în amestec cu poliesteri ● compleuri ● fuste și pantaloni din țesături tip jeans ● cămăși cu minecă lungă sau scurtă din țesături de bumbac și tip bumbac ● tricotațe etc.

Părinți ! Ziua copiilor dumneavoastră se apropie !